

POSTALS D'IGUALADA

COL·LECCIÓ ISIDRE QUINTANA I SOLÀ

passió

FILOS/PSIC / Categoria aristotèlica, contraposada a l'acció, que expressa l'estat d'un ens afectat per l'acció d'un altre.
2 esp Afectió o modificació del subjecte psíquic caracteritzada per una tan gran polarització de l'afectivitat en un únic sentiment que deixa afeblides i àdhuc anul·lades la capacitat de judici i la voluntat.
3 fig Té la passió de la música.
4 Emoció molt forta.
5 Tendència o emoció sexual intensa, fortament arrelada.

L'Isidre, el pare, és una persona apassionada. És la seva manera de viure la vida, gaudint el moment, apreciand allò que un té i fent que cada instant hagi valgut la pena de ser viscut. Passió és el que Isidre Quintana i Solà sent per Igualada. Amb els seus defectes i les seves virtuts, amb els aspectes millorables i els excepcionals, l'Isidre estima Igualada. Una de les formes que té per canalitzar la passió per aquesta ciutat és amb les seves col·leccions, col·leccions en majúscules, col·leccions de tot allò que estigui vinculat amb més o menys mesura a la seva ciutat. No he sabut mai quina finalitat hi ha darrera d'aquest col·leccionisme, però sé que l'acompanya amb intensitat des que tinc memòria. Potser és un col·leccionar per conèixer més la història, potser per descobrir la seva gent, potser per submergir-se més plenament en la ciutat, potser només col·leccionar per col·leccionar...

Dins d'aquesta col·lecció, hi ha una secció important: les postals. Postals escrites que et transporten a històries viscudes, a amors, a guerres, a pors, a llaços, a secrets, postals no escrites, postals d'imatges d'aquells paisatges coneguts, postals que et recorden com va ser un dia aquell racó estimat... postals de tot. En aquest llibre, trobareu un fragment d'Igualada, una parcel·la més de la seva història plasmada des de la visió d'un enamorat de la ciutat.

Elisabet Quintana i Casas

POSTALS D'IGUALADA — COL·LECCIÓ ISIDRE QUINTANA I SOLÀ

POSTALS D'IGUALADA

COL·LECCIÓ ISIDRE QUINTANA I SOLÀ

Text de M.Teresa Miret i Solé

Pròleg d'Antoni Dalmau i Ribalta

M. Teresa Miret i Solé (Igualada, 1951) és diplomada en Magisteri i Biblioteconomia i llicenciada en Documentació i s'ha dedicat a l'estudi d'aspectes històrics i culturals de la comarca.

Va ser directora de la Biblioteca de "la Caixa" des de l'any 1972 i a partir del 1999 va dirigir la Biblioteca Central d'Igualada i va ser cap de zona de les biblioteques de l'Anoia. En l'àmbit professional va destacar per la gestió de la col·lecció local, la creació de la Biblioteca de la Memòria (recull de testimonis orals) i la difusió bibliogràfica, especialment amb el muntatge d'exposicions.

Va formar part dels fundadors de la *Revista d'Igualada* (1999), de la qual és membre del consell de redacció des d'aleshores. Ha publicat articles en publicacions periòdiques locals i també a *Avui*, *Educación y Biblioteca*, *L'Asterisc*, *Ítem*, *Arrel*, *Serra d'Or* i *El País*. Ha col·laborat en obres col·lectives com *Gran geografia comarcal de Catalunya*, vol. 6 (1992), *Treballar a la fàbrica* (2004), *Viure en temps de guerra* (2006) i *L'Abans* (2018), entre altres.

Pel que fa a la publicació de llibres, sobresurten: *La premsa a Igualada (1808-1982)*, 2 vol. (1982), *Diccionari biogràfic d'igualadins* (1986, amb M. Antònia Bisbal), *Biblioteca Igualada 1927-1987. 60 anys d'activitats culturals* (1987), *«Revista d'Igualada» (1929-1930): estudi i índex* (1990, amb M. Antònia Bisbal), *Els anuncis en la premsa igualadina* (1994), *Història del Cercle Mercantil, Industrial i Agrícola* (1997), *Els goigs a la comarca de l'Anoia* (2001, amb M. Antònia Bisbal i Conxa Moncunill), *Pedra seca a l'Anoia: Carme, Orpi, la Pobla de Claramunt i la Torre de Claramunt* (2006, amb M. Francesca Enrich i Ignasi Vich), *D'Aquolota a l'IGD* (2007, amb Marta Vives), *Una aportació a la lectura pública del segle XX: les biblioteques de "la Caixa" (1923-1993)* (2010), *Comença la funció! El teatre d'aficionats a Igualada (1939-1975)* (2016) i *Els carrers i les places d'Igualada* (2020, amb Antoni Dalmau i Marta Vives).

POSTALS D'IGUALADA
COL·LECCIÓ ISIDRE QUINTANA I SOLÀ

POSTALS D'IGUALADA

COL·LECCIÓ ISIDRE QUINTANA I SOLÀ

Text de M.Teresa Miret i Solé

Pròleg d'Antoni Dalmau i Ribalta

Edició

Isidre Quintana i Solà
Isabel Casas i Morera

Text

M.Teresa Miret i Solé

Pròleg

Antoni Dalmau i Ribalta

Disseny i maquetació

Roger Costa i Campo

Impressió

Atena 2000 SL

Número d'exemplars

100

Primera edició

Desembre 2021

Número de dipòsit legal

DL B 20170-2021

ISBN

...

Sumari

Pròleg	7
<hr/>	
Les targetes postals	9
Inici de les targetes postals	9
Característiques de les postals	10
Les targetes postals a Catalunya	11
<hr/>	
La col·lecció de postals d'Isidre Quintana	12
<hr/>	
Les targetes postals a Igualada	14
Les primeres postals (fins al 1914)	14
La generalització de les postals (1915-1936)	16
Les postals durant la postguerra (1940-1957)	18
Les postals de l'últim període (des de 1958)	19
<hr/>	
Els autors de les postals	21
Els impressors i els editors	21
Els fotògrafs, els dibuixants i els dissenyadors locals	27
<hr/>	
L'ordenació de les postals	34
<hr/>	
Catàleg de postals de vistes d'Igualada	35
<hr/>	
Postals publicitàries, commemoratives i singulars	387
<hr/>	
Bibliografia	490
<hr/>	

Donem les gràcies per la seva col·laboració a:

Arxiu Comarcal de l'Anoia
Biblioteca Central d'Igualada
Biblioteca de l'Ateneu Barcelonès
Cercle Cartòfil de Catalunya

Josep Bou Farreras
Lino Camelia Intelisano
Josep M. Cuadras Vizcarra
Pere Dalmases Castellví
Toni Farré Felip
Jordi Fernández Gené
Teresa Jové Meda
Montserrat Llacuna Ortínez
Pau Llacuna Ortínez
Carles Lladó Costa
Lluís López Raich
Gabriel Poch Sabarich
Antoni Pons Grau
Miquel Moncunill Claramunt
Jordi Pons Tomàs
Josep M. Secanell Roca
Jaume Tarrés Pujol
Dolors Vich Adzet [Col·lecció d'Antoni Raja Enrich (1946-2014)]
Marta Vives Sabaté

Pròleg

Aquest llibre s'ocupa amb gran rigor d'un objecte aparentment humil de les arts gràfiques: les postals. Només cal una fotografia d'un indret conegut de qualsevol població i un tros de cartolina amb una reserva d'espai per escriure-hi, i aquest objecte discret ja està a punt per complir la seva funció. Tanmateix, comprenem de seguida que les postals tenen una importància molt més gran, ja que són el suport d'una endreça sovint familiar, d'un record, d'una felicitació, de l'expressió d'un sentiment. Ara ja han anat caient en desús, però tots nosaltres hem enviat postals a les persones que estimem, i als amics i coneguts, i ens han servit com a testimoni de vida, de presència en algun indret allunyat de casa nostra. La manifestació escrita d'aquesta emoció ha omplert el destinatari d'alegria, habitualment, i també algunes vegades de tristesa, perquè ha estat el vehicle per fer arribar una notícia breu que és esperada, potser amb ànsia, a l'altre extrem del recorregut —a vegades misterios— dels missatges que es tramiten per correus.

Quan mirem postals antigues, ens sorprenem del partit que n'arribaven a treure les generacions passades. En un espai sovint minúscul, feien conèixer la bellesa d'un indret més o menys turístic i es mostraven capaços d'explicar una gran quantitat de coses, amb una lletra atapeïda que omplia tots el racons imaginables, salvant, és clar, l'espai sagrat del segell i de l'adreça. Nosaltres, els de les generacions actuals, ja hem escrit —quan n'hem escrit— postals molt més curtes, només per donar records o per deixar constància d'un afecte. Els nostres destinataris volien això, precisament: que donéssim prova que no els havíem oblidat, per lluny que fóssim, per atrafegats que ens tingués l'ocupació o l'esplai que havíem anat a cercar en un indret tan lluny de casa. Si volíem escriure més llarg i explicar-nos millor, la postal tornava al seu racó humil i deixava el lloc al paper de carta, on les coses, i també els sentiments, podien ser explicitats d'una manera molt més àmplia i més profunda.

Ara, doncs, ja no n'escrivim, de postals, ni tampoc de cartes, gairebé. El correu electrònic, en la seva immediatesa i velocitat, s'ha emportat la victòria en aquest terreny sense cap discussió. Fet i fet, potser ens expliquem molt més de pressa, però ho fem més malament, amb més concisió, amb menys dedicació. Tot això que hi perdrà, és clar, la literatura del futur, puix que els epistolaris que ens han fet saber tantes coses de les persones rellevants ja no seran possibles. Una llàstima...

Doncs vet aquí que, darrere l'existència discreta i efímera de la postal, apareix de sobte un afany poderós i irresistible: el col·leccionisme! Aquella dèria incontenible que fa perdre tant de temps, de diners i d'esforços a uns personatges singulars que arpleguen qualsevol cosa que consideren d'interès. Tots en coneixem: farien coses que no tenen explicació racional per tal d'aconseguir la peça que els falta. A vegades no comprenem la seva fal·lera, però quan un dia ens en mostren orgullosos els fruits, ens deixen literalment amb un pam de boca oberta: tota una realitat física, de gran interès local o universal, passa per la seva col·lecció, que conserva precioses mostres d'un passat que ja no hi és o que ben aviat oblidaríem. Sort en tenim, vull dir, de la seva dèria, del seu afany infatigable.

L'Isidre Quintana és un d'aquests col·leccionistes, i guarda tot allò que es pugui relacionar amb la seva ciutat, i no tan sols papers, llibres o fotografies, sinó també objectes insòlits que qualsevol dia potser l'acabaran traient de casa. I conserva postals, un munt de postals que fa feredat, que mai no hauríem sospitat que arribessin a existir. Són moltes, certament, perquè ja hi eren i, sobretot, perquè ell les ha sabut trobar, en llocs insòlits i remots.

Ara, per a sort nostra, el col·leccionista ha obert la capsa dels seus records i es mostra disposat a compartir-la amb tots nosaltres. I ha demanat la transmissió del seu bagatge a una bibliotecària tenaç i endreçada, la M. Teresa Miret, que abans que les postals ja ens havia fet conèixer, amb el mateix rigor i precisió —i amb una estimació manifesta per la seva ciutat—, aspectes desconeguts del nostre entorn: la premsa, els goigs, les construccions de pedra seca, els llibres, els nostres carrers... És a dir, una colla de trets essencials d'allò que ens fa ser una comunitat amb una identitat reconeguda, no pas millor però sí diferent de totes les altres. I l'acord de col·laboració del col·leccionista i l'estudiosa ens ofereix ara aquest fruit inesperat en forma de llibre, aquest capital fins ara gairebé enterrat d'un munt extraordinari de postals que ens mostren imatges ben diverses d'Igualada. I, darrere les imatges, tota l'evolució de l'urbanisme i de les arts gràfiques de la nostra ciutat.

Gràcies, amics, per tan bona feina. És gràcies a vosaltres que ara mateix obrim la porta a un tresor insospitat.

Antoni Dalmau i Ribalta

Les targetes postals

Inici de les targetes postals

Es pot definir la targeta postal «com un mitjà de comunicació, sovint amb un important component visual, transmès a través de la xarxa postal que, sense necessitat de comptar amb un sobre, consisteix en una cartolina de mida estandarditzada, il·lustrada o amb algun tipus de representació gràfica a l'anvers i amb delimitació per a la correspondència i la direcció al revers, a més de l'espai predeterminat per la col·locació del segell. D'aquesta manera, es configura com un mitjà de comunicació epistolar ràpid, accessible, econòmic, alhora que mancat de privacitat».¹

La primera targeta de cartó amb un segell postal imprès en una banda i l'altra banda lliure per a una comunicació breu manuscrita, va néixer a Àustria el 1869 i des de l'any 1873 circulen targetes postals a Espanya. Ben aviat, aquest suport es va convertir en un dels tipus de document més populars del segle XX. Les postals s'utilitzaven principalment per enviar salutacions quan s'anava de viatge i s'acostumaven a adquirir targetes amb imatges de les ciutats o els paisatges que es visitaven. Poc després, però, van ser també un mitjà de promoció de llocs i municipis, de publicitat de comerços i empreses ben diverses i de felicitació per a aniversaris o festes.

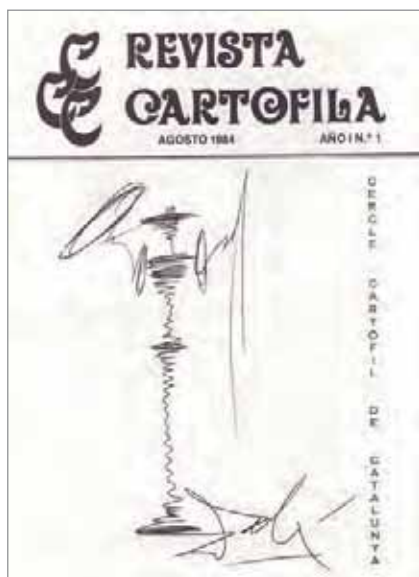
Tot i ser concebudes com un material efímer, ben aviat va néixer la cartofília o col·leccionisme de targetes postals, ja fos temàtic o geogràfic. Gràcies als col·leccionistes, s'han conservat documents que aporten una interessant informació històrica i gràfica des de finals del segle XIX. En aquest sentit, cal esmentar que a Barcelona, l'any 1901, van sorgir dues revistes de vida efímera relacionades amb l'edició i el col·leccionisme de postals:² *La tarjeta postal*, creada per Hermenegild Prats, i el *Boletín de la tarjeta postal il·lustrada*, per iniciativa del botiguer Salvador Duran Bori. Aquest mateix any 1901, es va fundar la Sociedad Cartófila Española Hispania impulsada per Lluís Bartrina, un empresari provinent de l'àmbit de la fotografia. L'entitat editava la revista *España Cartófila*, que el primer any va dirigir el mateix Bartrina i després l'advocat i col·leccionista Joan B. Turull, fins a l'últim número que es va publicar l'any 1910.

Molt més endavant, l'any 1980, es va fundar el Cercle Cartòfil de Catalunya,³ dedicat a la promoció, la investigació i la divulgació de les targetes postals com un referent històric, artístic i cultural. El primer president va ser Ramon Martí Cot i avui ocupa aquest càrrec Ramon Pla Marco. Actualment, el Cercle té la seva seu i conserva el seu fons bibliogràfic a l'Ateneu Barcelonès. Des de l'any 1984, publica la *Revista Cartòfila*, dirigida des del núm. 28 (desembre de 2008) per Jaume Tarrés Pujol, historiador i cartòfil.

A la bibliografia, es poden trobar obres de consulta per saber-ne més sobre la història de les targetes postal del nostre país. S'hi mencionen estudis sobre metodologia en la descripció i llibres diversos sobre les postals de Catalunya, alguns basats en les fotografies de municipis (Manlleu, Falset, Olot, la Garriga, Terrassa, Barcelona, etc.), altres en temes concrets (trens, camps de futbol) i, finalment, diferents catàlegs centrats en els fotògrafs o els editors.

¹ Aida Maideu Vergés. *La col·lecció de postals de Miquel Galmes*: Tractament documental i posada en valor. Universitat de Barcelona: Curs 2017-2018: Màster de Biblioteques i Col·leccions Patrimoniales. <<https://www.iefc.cat/wp-content/uploads/2018/10/aida-maideu-tfm.pdf>>.

² Jaume Tarrés Pujol i Ramon Pla Marco. *Els inicis de la targeta postal a Catalunya, Andorra i Balears: imatges de la nostra terra fa un segle*. Pamplona: Liber, 2012.

► Portada de la *Revista Cartòfila*, núm. 1 (agost 1984), amb un dibuix de Salvador Dalí.

³ Cercle Cartòfil de Catalunya. <<http://www.cerclecartofilcatalunya.com/>>.

Característiques de les postals

La targeta postal il·lustrada va néixer a partir de l'ús comercial de la fotografia a finals del segle XIX. S'utilitzava per a una correspondència breu i sense privacitat: no es posava dins d'un sobre i, per tant, tothom la podia llegir.⁴

A les primeres targetes, al revers només s'hi posava el nom, l'adreça del destinatari i el segell; el text s'escriu a l'anvers, el que avui considerem el davant de la postal. En aquesta banda, amb el temps, s'hi van anar afegint dibuixos i fotografies i és aleshores quan va néixer la targeta postal il·lustrada: una cartolina, amb un format estandarditzat, acordat per la Unió Postal Universal l'any 1878, 9 x 14 cm, amb orientació vertical o horitzontal. De tota manera, no sempre es compleixen exactament aquestes mides i, des dels anys seixanta, la majoria de postals fan 10 x 15 cm.

A partir del 31 de desembre de 1905, l'Estat espanyol va decretar que calia dividir el revers de les targetes en dues parts separades per una línia vertical. La part de l'esquerra era per escriure-hi i la de la dreta per posar-hi el nom, l'adreça i el segell. D'aleshores ençà, la imatge va passar a ocupar tot l'espai de l'anvers.

Un altre element característic de les postals és la llegenda o inscripció impresa que identifica la imatge i que és com el títol de la targeta postal. Un fet molt habitual en targetes postals del primer terç del segle XX va ser la utilització del color vermell per a les inscripcions en targetes postals monocromes, és a dir, que és molt freqüent trobar noms de població i altres inscripcions impreses posteriorment en tipografia vermella en fototípics de finals del segle XIX i al llarg del primer terç del segle XX.⁵

A l'hora de datar les postals, si el revers està dividit, és que són de 1906 o posteriors.

Hi ajuda molt si han estat circulades, o sigui enviades per servei postal, perquè el timbre sobre el segell o el text pot proporcionar la data. També són importants les inscripcions: el nom de l'impressor, l'editor o el fotògraf i la llegenda o text descriptiu de la imatge. Per a les postals més modernes, una altra manera de datar-les és el dipòsit legal. El dipòsit legal es va aprovar per decret a Espanya el 23 de desembre de 1957 i es va implantar el 1958, que es considera l'any I. D'aleshores en endavant, tots els documents impresos han de portar el seu número de registre, i les postals acostumaven a citar l'any en xifres romanes a partir de l'any I: així, per exemple, l'any V correspon a 1962.

Les postals, sovint, s'editaven en sèries i també podien anar numerades. Així, l'editor barceloní Àngel Toldrà Viazo (A.T.V.)⁶ va començar la seva sèrie general l'any 1905 i moltes postals igualadines en formen part, des de l'any 1908. Algunes vegades, es publicaven àlbums o carpetes que contenien tota una sèrie de postals.

També es reeditaven fotografies amb clixés de postals impreses anteriorment. Per tant, hi ha postals que reproduïen fotografies que ja s'havien publicat abans, però amb diferent numeració o amb número de dipòsit legal distint. Aquests fets compliquen la datació i l'organització de les sèries de postals.

⁴ Carlos Teixidor. «Panoràmica sobre la targeta postal». A: Albert Arnavat (dir). *Postals de Reus (1895-1939)*. Reus: Centre de la Imatge Mas Iglesias, 2007.

⁵ Aida Maideu Vergés. *La col·lecció de postals de Miquel Galmes: Tractament documental i posada en valor*. Universitat de Barcelona: Curs 2017-2018: Màster de Biblioteques i Col·leccions Patrimonials. <<https://www.iefc.cat/wp-content/uploads/2018/10/aida-maideu-tfm.pdf>>.

► Postal anterior a 1906.

► Postal posterior a 1906.

⁶ Jaume Tarrés Pujol. «Cronologia i fotògrafs de la sèrie general A.T.V.». A: Ernest Boix Felip i Joan Gustems Vinyals. *Catalunya cent anys enrere: recull de 4321 targetes postals d'Àngel Toldrà Viazo, A.T.V.* Sabadell: AUSA, 2008, vol 1, p. XXII-XXVII.

És evident que la difusió de les targetes postals il·lustrades va ser fruit del desenvolupament de la fotografia i de les arts gràfiques. Les primeres postals, del principi del segle XX, eren impreses mitjançant procediments fotomecànics. El progrés tecnològic va facilitar, però, que es reproduïssin les fotografies amb qualitat i realisme, coincidint amb la difusió de la fototípia, que es va utilitzar tot el primer terç del segle XX. Pel que fa les tècniques fotoquímiques o fotogràfiques, sembla que l'any 1915 ja van aparèixer les primeres impressions sobre paper fotogràfic i Lucien Roisin el va utilitzar en targetes postals des de l'any 1924.

Les primeres targetes postals eren en blanc i negre, però n'hi havia d'acolorides a mà, amb aquarel·les i sobretot amb anilines. Aquest fet també és habitual en les postals igualadines i hi ha sèries amb les mateixes fotografies, unes en blanc i negre i d'altres acolorides. Més endavant es van anar creant sistemes mecànics per donar color a la imatge, però no és fins al final dels anys cinquanta, amb l'offset, que s'aconsegueixen colors a partir de la imatge real.

Les targetes postals a Catalunya

A Catalunya, la targeta postal es va començar a generalitzar a les acaballes del segle XIX. La Casa Hauser y Menet va ser la pionera a l'estat en impressió de postals amb la tècnica de la fototípia. Va editar la primera postal de Barcelona l'any 1894⁷ i va iniciar la seva sèrie numerada l'any 1897. Poc després, també es van imprimir postals turístiques de vistes catalanes a diferents ciutats europees. A l'inici del segle XX, la targeta postal es va fer molt popular i van sorgir altres editors de postals il·lustrades, sovint llibreters i impressors. A més, alguns fotògrafs van començar a comercialitzar les seves pròpies sèries de postals.

Al nostre país, el fabricant més important de targetes postals amb la tècnica de la fototípia va ser Josep Thomàs Bigas, i també hi van destacar Àngel Toldrà Viazó (A.T.V.) i Lucien Roisin. Tots ells van publicar targetes sobre Igualada. Cal esmentar també la impremta de Samsot i els germans Missé, tot i que no se n'han localitzat postals amb vistes igualadines.⁸

Al començament del segle XX, algunes empreses de material fotogràfic van començar a comercialitzar paper fotogràfic en format targeta postal (9 x 14 cm) i amb les paraules «Targeta Postal» (en diferents idiomes) impreses al revers, però molta de la seva producció era de procedència estrangera. Durant la Primera Guerra Mundial, arran de la manca de proveïments per la parada de les fàbriques, van sorgir iniciatives de fabricació a Catalunya. Aquest fet va permetre la confecció de targetes postals en tiratges curts i en laboratoris de fotògrafs professionals o fins i tot de particulars aficionats. Són les conegudes com a *fotopostals*, per distingir-les de les postals il·lustrades comercials, amb tiratges més llargs i sovint amb numeració, dades de l'editor, impressor, fotògraf, etc. Alguns dels fabricants o de les marques de paper fotogràfic, que es podien comprar, per exemple, en sobres de deu o en paquets de cent,⁹ van ser, en anys diferents, Gevaert, Magda, Kodak, Negtor, etc.

⁷ Jaume Tarrés Pujol. «La introducció de la targeta postal a Catalunya, les Illes Balears i Andorra». A: *Revista Cartòfila*, suplement 4 (desembre 2015).

⁸ Vegeu les sèries: A.T.V. (1908) i Friedrichs (1926).

⁹ Jaume Tarrés Pujol. «La targeta foto-postal privada: la casolana d'afecionats i la d'estudi professional». A: *Revista Cartòfila*, núm. 31 (juny 2010).

Les postals, tant de vistes com de felicitació, es venien a les llibreries, papereries, estancs i botigues diverses. En canvi, les que eren publicitàries s'acostumaven a regalar com a promoció de l'establiment que s'hi anunciava.

Durant la Guerra Civil i la primera postguerra, va disminuir molt el nombre de targetes enviades. Era difícil aconseguir paper fotogràfic per a les targetes postals i, per això, els impressors van aprofitar altres materials que ja tenien o que fossin més fàcils de trobar.

Més endavant, l'any 1958, Fisa va començar a editar a Barcelona les postals Escudo de Oro, amb una gran representació de temes i vistes d'àmbit estatal i de qualitat. I, a partir dels anys seixanta, coincidint amb l'arribada del turisme, es va desenvolupar la producció de targetes postals a tot color utilitzant la tècnica de l'offset.

Avui dia, la generalització de les noves tecnologies i les xarxes socials ha suposat la pràctica desaparició de les targetes postals com a mitjà de comunicació. En canvi, se'n continuen publicant per anunciar establiments, exposicions o altres activitats culturals, perquè les tècniques actuals d'impressió permeten tiratges curts i assequibles econòmicament.

La col·lecció de postals d'Isidre Quintana

Aquest treball vol donar a conèixer la col·lecció de postals d'Isidre Quintana, que està formada per unes mil targetes postals sobre la ciutat d'Igualada. S'hi troben vistes de carrers, places i edificis; fotografies d'empreses igualadines; anuncis d'activitats d'equipaments culturals o esdeveniments ciutadans, etc., des del començament del segle XX fins al XXI: cent anys d'imatges locals. Unes imatges curiosament escollides pels fotògrafs amb els espais i monuments més emblemàtics o bonics per representar el municipi.

Aquestes fotografies, considerades al principi com un material efímer, proporcionen avui informació sobre l'urbanisme, els edificis, l'art, la transformació de la ciutat i els barris, l'ensenyament (hi ha sèries de diverses escoles)..., però també sobre els canvis en els gustos estètics i les tècniques fotogràfiques i d'impressió. Són, doncs, un fons documental important, que permet observar aspectes de l'evolució d'Igualada en l'últim segle.

Isidre Quintana i Solà (Igualada, 1954), el Quintana d'Igualada, és una persona que estima la ciutat i té esperit de col·leccionista. Per això, com que la seva extensa i diversa col·lecció va néixer a partir dels seus interessos personals, està centrada en aquest àmbit local. Ell ho explica així: «Quan ets un apassionat de la història, del col·leccionisme i de la teva ciutat, tens molt a investigar, molt a conservar i molt a compartir. Durant la major part de la meua vida, he col·leccionat records d'Igualada. Capbussant-me tot sovint entre les troballes d'antiquaris, llibreters i altres col·leccionistes, he descobert molts tresors que he catalogat i conservat al meu propi arxiu».

► Isidre Quintana i Solà al seu despatx d'Igualada. (maig 2021).
© Antoni Pons Grau

¹⁰ Isidre Quintana Solà. «Les Arts del Dibuix. Una escola d'art igualadina (1934-1980)». A *Revista d'Igualada*, núm. 12 (desembre 2002).

L'edifici del nucli antic que va adquirir per conservar el seu arxiu, havia estat abans la seu de Les Arts del Dibuix, una escola d'art que va funcionar entre 1934 i 1980.¹⁰ Aquesta casa té un espai —el cafè— de trobada i reunió d'amics i persones que comparteixen les mateixes aficions i també dos pisos on hi ha instal·lada la documentació (llibres, programes, catàlegs, postals, estampes, fotografies, etc.) i els objectes (sifons, banderins, ventalls, etc.) que formen part de les col·leccions.

► Edifici del carrer del Pare Tous Soler on es conserva l'arxiu d'Isidre Quintana

De fet, dins de la col·lecció d'Isidre Quintana, aquest llibre pretén donar visibilitat al recull de les postals amb vistes d'Igualada. Per fer-lo més complet, també s'han consultat altres col·leccions públiques i privades de postals igualadines publicades. En aquest cas, se cita la localització del document en una nota a peu de pàgina.

De tota manera, a més de les targetes amb vistes d'Igualada, no hem volgut oblidar aquelles postals que estan impreses a la ciutat, anuncien empreses i comerços locals, es fan ressò d'esdeveniments familiars o socials o presenten exposicions i altres activitats culturals. Per això, encara que no sigui d'una manera exhaustiva, s'ha afegit un apartat que complementa el cos central del treball amb postals publicitàries, commemoratives i singulars.

Les targetes postals a Igualada

Fer un cop d'ull a les postals que s'han publicat sobre Igualada suposa tenir constància dels canvis que ha viscut la ciutat. En les imatges més antigues, són molts els detalls que criden l'atenció a l'observador d'avui: la forma de vestir, l'absència de cotxes, edificis que ja no existeixen, les persones situades al mig del carrer mirant la càmera...

L'evolució de les targetes postals amb vistes locals permet fer un seguiment visual de la història de la ciutat durant els últims cent anys i observar també esdeveniments i canvis que han marcat el dia a dia d'Igualada des del principi del segle XX fins a avui. Seguidament, es fa un repàs a la situació de la ciutat relacionada amb la publicació de les postals, per tal de contextualitzar una mica aquesta edició.

Les primeres postals (1904-1914)

Durant tot el segle XIX, la gent estava molt arrelada a la població a causa de les dificultats de les comunicacions. No va ser fins al 1893 que l'arribada del tren va suposar una certa obertura a l'exterior. La relació associativa era fonamental i hi havia entitats que disposaven de seus importants com l'Ateneu Igualadí de la Classe Obrera,¹¹ el Casino Foment i el Cercle Mercantil.¹² Altres tenien locals més modestos, però hi havia moltes associacions polítiques, culturals i recreatives, tertúlies als cafès, festes de carrer, etc.

La instal·lació d'una impremta a Igualada, l'any 1832, a càrrec de Joaquim Abadal va facilitar la impressió del primer periòdic igualadí, *El Eco de Igualada* (1863-1866), i, a partir de 1880, la premsa local va prendre embranzida amb publicacions de tendències polítiques diverses i que sovint s'atacaven entre elles. Per la seva llarga vida, tot i que en diverses etapes —entre 1893 i 1934—, cal destacar *L'Igualadí*, un periòdic republicà.

Al principi del segle XX, Igualada tenia poc més de deu mil habitants, que vivien majoritàriament de la indústria tèxtil, de les adoberies i del petit comerç. La ciutat es modernitzava lentament gràcies als avenços tecnològics i a la millora dels serveis públics: va començar el servei d'aigua a domicili, es va inaugurar la xarxa telefònica, es van pavimentar alguns carrers, es va millorar el clavegueram...

Aleshores, sota la influència de l'estètica modernista en l'arquitectura i en les arts gràfiques locals, va començar l'edició de postals igualadines. Es van realitzar amb la tècnica del fotogravat i impressió tipogràfica. Les primeres van ser de l'any 1904 i les va publicar l'impressor Nicolau Poncell, el qual, entre aquest any i el següent, va editar cinc sèries diferents, sense numerar: hi canviava solament l'orla i la situació de la imatge. Encara no portaven la línia que divideix el revers en dues parts, que es va començar a afegir el 1906. L'impressor les va signar amb dos noms diferents: en algunes posava Imp. de N. Poncell i en altres Est. Tip. de N. Poncell. Hi ha un parell de vistes generals, una de la bandera del Sant Crist, una altra del pont sobre l'Anoia i la resta corresponen a places i carrers.

¹¹ Salvador Riba Gumà. *L'Ateneu Igualadí de la Classe Obrera (1863-1939)*. Igualada: Ateneu Igualadí de la Classe Obrera, 1988.

¹² M. Teresa Miret Solé. *El Cercle Mercantil, Industrial i Agrícola: Història*. Igualada: Cercle Mercantil, 1997.

► Passeig de l'Alameda. Fragment d'una postal de Nicolau Poncell, cap a l'any 1905.

► *Revista Cartófila*, núm. 84 (Barcelona, juny 1908), on s'esmenta Igualada en relació amb postals.

¹³ Jaume Tarrés Pujol. «Cronologia i fotògrafs de la sèrie general A.T.V.». A: Ernest Boix Felip i Joan Gustems Vinyals. *Catalunya cent anys enrere: recull de 4321 targetes postals d'Àngel Toldrà Viazo*, A.T.V. Sabadell: AUSA, 2008, vol 1, p. XXII-XXVII.

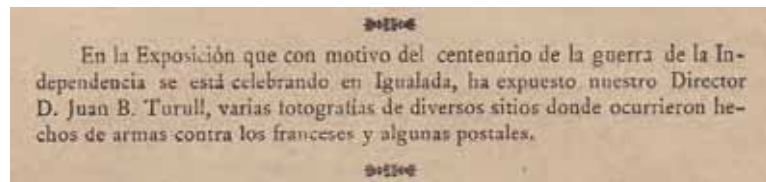
► *Pàtria*, núm. 111 (Igualada, 6 juny 1908), p. 8

¹⁴ Salvador Riba Gumà. *L'Ateneu Igualadí de la Classe Obrera (1863-1939)*. Igualada: Ateneu Igualadí de la Classe Obrera, 1988 / Gabriel Castellà Raich. *L'Escola Pia d'Igualada*. Igualada: Escola Pia, 2006.

El 1907, Igualada va viure una vaga de blanquers que va durar dos mesos. Tot i el malestar social, van aparèixer dues sèries de postals d'un altre taller tipogràfic local, el dels Abadal. L'una és de caràcter religiós, amb l'església de Santa Maria i la imatge del Sant Crist. A l'altra hi ha tres vistes de la ciutat i quatre fotografies de l'Ateneu Igualadí.

L'any següent, el 1908, va ser de grans celebracions, amb motiu de commemoració del centenari de la batalla del Bruc. També es va fer una gran exposició amb l'edició d'un catàleg, i la revista *España Cartófila* se'n va fer ressò publicant una notícia referida a postals exposades en aquesta mostra.

Aquell 1908, es van publicar tres sèries de postals, per primera vegada d'un editor de fora, A.T.V. (Àngel Toldrà Viazo):¹³ dues eren vistes generals de la ciutat i la tercera era dedicada a les Escoles Pies. Aquell mateix any es va publicar un anunci de la Llibreria Jordana que feia publicitat que al seu establiment s'hi trobaven «postals de todas menas» i «vistas d'Igualada». Això mostra que les postals encara eren un producte força excepcional.

► *Revista Cartófila*, núm. 84 (Barcelona, juny 1908), p. 67.

Al 1909, hi va haver els fets de la Setmana Tràgica de Barcelona i justament el fotògraf J. Vilà, que n'havia fet un ampli reportatge, va editar també una sèrie de dotze postals numerades de la ciutat. A més, l'impressor local Nicolau Poncell va publicar una nova sèrie de vint fotografies d'Igualada, numerades. Una d'elles corresponia a l'oficina de la Caixa de Pensions, que acabava d'obrir a la ciutat la seva primera sucursal, en un pis de la Rambla.

Els anys següents, les publicacions van ser totes d'impressors locals, tant del mateix Nicolau Poncell com de la Vda. de M. Abadal, que, l'any 1912, va publicar onze postals numerades.

En aquest primer període, els dos equipaments més fotografiats van ser l'Ateneu Igualadí de la Classe Obrera i l'Escola Pia, dos centres que aleshores havien realitzat obres de millora importants.¹⁴ Se'n conserven dos reportatges fotogràfics extensos, probablement encarregats per les mateixes entitats. D'altra banda, alguns editors independents van incloure aquests edificis en les seves col·leccions. Els següents, en nombre de postals, el pont sobre el riu Anoia, l'estació de ferrocarril i l'escorxador municipal, tres obres importants que donaven una connotació de municipi ben comunicat i amb uns serveis moderns. Els altres edificis més fotografiats van ser l'Ajuntament (que anomenaven Casa de la Ciutat o Casas Consistoriales), el cementiri i el Cercle Mercantil.

Moltes postals eren vistes generals de la ciutat. Els fotògrafs que es van concretar més en carrers i places es van fixar en els espais oberts i amplis amb un edifici singular al fons o en un primer pla, com el Passeig, la Rambla i les places de l'Ajunta-

ment, la Creu i el Rei. És clar que aleshores aquestes vies s'anomenaven d'una altra manera: el que avui és el passeig de Mn. Cinto Verdaguier era el passeig de l'Alameda; l'actual rambla del General Vives era la de Sant Pere Màrtir; la plaça de l'Ajuntament era la del Mercat o la de la Constitució; i, finalment, la que avui és la plaça del Rei era aleshores la plaça de l'Àngel.¹⁵

A les imatges hi ha poca gent i, quan n'hi ha, les persones estan quietes, mirant a la càmera, conscients d'estar vivint una experiència poc habitual.

És en finalitzar aquests anys que s'editen les primeres postals publicitàries, dues que corresponen a Can Macià d'Òdena, una finca vinícola propietat de Joan Vives i Gibert.¹⁶

També es comencen a publicar *fotopostals* o fotografies de particulars impreses sobre cartolina en format de targeta postal i amb el revers preparat per ser enviades per correu. Moltes eren retrats i fotografies de família o de grups culturals, com la Societat Esperantista Igualada (1908), el Grupo de Caramel·lares de la Juventut Carlista (1911) o l'Orfeó del Noya (1912). Els acostumaven a realitzar fotògrafs locals al seu estudi o al domicili dels clients per encàrrec.

La generalització de les postals (1914-1936)

A partir de l'any 1914 i fins als anys trenta, Igualada va experimentar unes millores importants: es va instal·lar l'enllumenat elèctric de les vies públiques, que fins aleshores era de gas; els blanquers tenien feina a desdir amb motiu de la Gran Guerra; es va fundar la Caixa d'Estalvis Municipal d'Igualada; la ciutat creixia i va adquirir terrenys d'Òdena per ampliar el seu terme municipal; i es va inaugurar la biblioteca i casa de cultura de "la Caixa", entre altres fets significatius. Al mateix temps, però, hi havia vagues i revoltes socials per les dures condicions laborals i econòmiques que patien els treballadors.

Pel que fa a la publicació de postals, Josep Thomàs Bigas, l'editor més destacat d'aleshores en aquest sector, va crear el 1914 una sèrie numerada de vint vistes de la ciutat, les tres primeres de la qual formaven una imatge panoràmica. Aquestes postals també es presentaven en un àlbum titulat *Recuerdo de Igualada*. A més de les fotografies habituals de places, rambles i passeig, va retratar edificis públics i d'entitats. Així, el 1918 va editar una sèrie dedicada exclusivament a l'Ateneu Igualadí.

Més endavant, altres editors forans com Josep Boixadera Ponsa (1915), Emilio Dumas (1916), A.T.V. (Àngel Toldrà Viazó) (1920), Lucien Roisin (1923 i 1931), Cromos Friedrichs (1926), J. Vilà (1931) i un editor desconegut (1934) van publicar vistes de racons de la ciutat. Eren sèries que tenien entre deu i vint postals, moltes amb la llegenda en català o bilingüe (català i castellà).

Les targetes postals estan directament relacionades amb la fotografia, i per això cal esmentar la fundació de l'Agrupació Fotogràfica d'Igualada, l'any 1930. Aquesta entitat ha impulsat des d'aleshores la fotografia, per mitjà de concursos, exposicions i l'edició d'un butlletí. En aquest context, l'any 1933, Pere

¹⁵ Antoni Dalmau, M. Teresa Miret i Marta Vives. *Els carrers i les places d'Igualada. Nomenclàtor i història*. Igualada: Revista d'Igualada, 2020.

¹⁶ Joan Vives Gibert (1864-1936) va impulsar la Societat Cooperativa per a la Destil·lació d'Alcohols Vínics i va ser president del consell comarcal de la Unió de Vinyaters. A la finca de Can Macià, s'elaboraven vins de taula i, a partir de 1933, uns vins escumosos criats en cava. Des de 1930, a Igualada hi ha un passatge que porta el seu nom.

► Plaça del Mercat. Fragment d'una postal de Nicolau Poncell, cap a l'any 1914.

► Quiosc del Passeig de Verdaguer. Fragment d'una postal dels Germans Garriga Roca, cap a l'any 1936.

Bas i Vich, que signava Bas d'Igualada, estamper, va imprimir unes postals amb les tres fotografies guardonades en el Primer Certamen Fotogràfic Municipal. Els premis, en aquest ordre, van correspondre a Procopi Lluçà i Torreguitart, Josep Ferran i Solé i Josep. M. Lladó Bausili.

El 1936, suposadament abans d'esclatar la Guerra Civil, els germans Garriga Roca van editar una sèrie de vint postals, amb la llegenda en català, i Fototípic Thomàs va publicar un reportatge sobre el col·legi de les Mares Escolàpies. Algunes d'aquestes postals, amb la llegenda en català ratllada, van circular durant els primers temps del franquisme i se'n conserven datades almenys fins al 1942.

En aquests anys, gairebé totes les sèries de postals oferien visites generals del municipi, des de diferents angles, però sempre hi destacaven les xemeneies de les fàbriques de teixits.

Els edificis més fotografiats en aquest període van ser l'Ateneu Igualadí i el col·legi de les Mares Escolàpies, que va encarregar un reportatge. Altres equipaments escollits per figurar a les postals van ser l'Ajuntament, l'estació de tren i el Cercle Mercantil. En canvi, el pont i l'escorxador, tan fotografiats en el període anterior, pràcticament van desaparèixer de les postals noves.

Els carrers eren gairebé els mateixos que al principi del segle: el Passeig, la Rambla i les places de l'Ajuntament, la Creu i el Rei. El passeig de Mossèn Cinto Verdaguer ja va començar a sortir amb aquest nom, tot i que en alguna ocasió encara en deien passeig de l'Alameda; la rambla Nova era la de Canalejas; la plaça de l'Ajuntament era la del Mercat; la plaça de la Creu era la del 17 i 18 de juliol (recordant l'entrada dels carlins a la ciutat); i, finalment, la que avui s'anomena plaça del Rei encara era coneguda com la plaça de l'Àngel.¹⁷

Alguns elements nous, que no existien en les postals anteriors, van ser el pavelló modernista de la plaça de l'Ajuntament, estrenat l'any 1910, i l'edifici de la Caixa de Pensions, inaugurat el 1922 a la rambla del General Vives.

És curiós observar com algunes postals que van ser editades per empreses foranes titulen les fotografies amb noms que els igualadins mai no dirien. Així, en una sèrie de Fot. Vilà de l'any 1931, la llegenda diu «Calle de la Soledad – Carrer de la Solitud», amb una traducció literal, quan a la ciutat sempre se n'ha dit la Soledat. El mateix passa a la llegenda «Sociedad Ateneo – Societat Ateneu», quan els igualadins mai no han posat la paraula «sociedad» davant de l'Ateneu Igualadí.

Durant aquests anys, es van publicar algunes postals publicitàries, com les de la fàbrica de gèneres de punt Salinas Sàbat (1922 i 1927), realitzades per Maties Rius i Vives, una de la Caixa de Pensions (c. 1930) i dues de la Clínica Dental Huguet (1933). La publicitat encara era a les beceroles pel que feia a la nostra ciutat.

Pel que fa a les *fotopostals* i postals commemoratives, s'editen moltes postals amb la imatge del Sant Crist d'Igualada, en versions lleugerament diferents, per la lletra o la proximitat de la imatge. Augmenta significativament el costum de fer foto-

¹⁷ Antoni Dalmau, M. Teresa Miret i Marta Vives. *Els carrers i les places d'Igualada. Nomenclàtor i història*. Igualada: Revista d'Igualada, 2020.

grafies familiars i d'estudi, revelades sobre cartolina en format postal. Moltes corresponen a persones avui desconegudes, però retratades per fotògrafs locals, com Jaume Font Ribera, Maties Rius Vives i Alfons Ribó Vives, entre altres. També es generalitzen les fotografies de nens i nenes a les escoles, ja siguin nacionals, privades o religioses, com les del Colegio Verdaguer, dels Germans Maristes o de les Mares Escolàpies.

Les postals durant la postguerra (1940-1957)

La Guerra Civil va suposar un trencament de la vida quotidiana i, per descomptat, no es van editar postals. A la violència de la contesa bèl·lica, s'hi va sumar la manca de materials bàsics per a la subsistència i moltes dificultats per tornar a normalitzar el dia a dia de la ciutat. A part de les sessions de cinema doble els diumenges, complementades amb la propaganda franquista del No-Do, alguns dels pocs fets significatius en l'àmbit cultural dels anys quaranta i principis dels cinquanta van ser els grups de teatre, les emissions de la ràdio local, la fundació del Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada i l'organització de la primera Fira de Setembre.

Als anys cinquanta, Igualada va iniciar un fort creixement i es van començar a construir barris als extrems de la ciutat: el barri de Fàtima —amb la majoria de les cases aixecades per les mateixes persones que hi havien de viure—, el barri de Montserrat i el barri del Sant Crist. A més, el nou traçat de la carretera N-II pel nord, que es va inaugurar l'any 1955, va contribuir a l'avanç de les edificacions cap a aquesta zona.¹⁸

Les postals que es van enviar fins a principis dels anys quaranta eren les que ja estaven publicades i, curiosament, si la llegenda era en català, calia ratllar-la per poder passar la censura. No va ser fins al 1943 que se'n van editar de noves. En aquest període es van publicar poques postals, solament cinc sèries: en dues no consta l'editor i les altres tres van ser realitzades per Zerkowitz i destacaven per la seva qualitat.¹⁹

Pel que fa als temes de les postals, es fotografiaven edificis concrets que abans no existien. El primer va ser l'Asil del Sant Crist, molt influït pel modernisme, projectat per l'arquitecte Joan Rubió i Bellver i inaugurat l'any 1944. També van començar a produir-se postals amb imatges dels equipaments esportius (estadi atlètic, poliesportiu, però sobretot la piscina municipal del Molí Nou) i el centre escolar Garcia Fossas, acabat de construir l'any 1937. Continuaven sortint, entre altres llocs, l'Ajuntament, l'estació de tren, l'Escola Pia i el Cercle Mercantil (alguna vegada citat com a Círculo de Igualada).

En les vistes dels carrers i les places de les postals d'aquests anys continuen predominant els espais més tradicionals i típics del centre d'Igualada: el passeig de Mossèn Cinto Verdaguer; la Rambla (la rambla Nova es va dir uns anys de Carles VII); la plaça del Rei (durant el franquisme, de José Antonio); la plaça de l'Ajuntament (des del final de la Guerra Civil, del Generalísimo); i la plaça de Castells. S'hi van afegir imatges de la plaça d'Anselm Clavé, urbanitzada l'any 1955. També van créixer les imatges de racons entranyables de la ciutat, com el carrer del Born i la zona del Rec.

► Institut Garcia Fossas. Fragment d'una postal dels Germans Garriga Roca, cap a l'any 1936.

¹⁸ M. Teresa Miret Solé i Marta Vives Sabaté. *D'Aqualata a IGD*. Igualada: Consell Comarcal de l'Anoia, 2007.

¹⁹ Archivo Zerkowitz. <<http://zerkowitz.es>>.

A partir dels anys quaranta, van augmentar les postals publicitàries. Tot i no ser produïdes localment, cal esmentar que la fàbrica de xocolata de Geroni Verdés va adquirir una sèrie de deu postals comercials, amb dibuixos referits a soldats fent el servei militar, i va afegir el nom de l'empresa en un tampó al darrere. Estaven numerades amb xifres romanes i cada una portava un poema breu de to humorístic, en castellà. Estaven signades per Pepín. D'altra banda, alguns establiments comercials i empreses van fer servir targetes postals per anunciar els seus productes o serveis. Així, en van editar l'Hotel España i, més endavant, l'Hotel América.

Pel que fa als editors locals, als anys cinquanta, el Patronat de la Mare de Déu de la Tossa va realitzar una sèrie de postals amb fotografies amb blanc i negre de Foto Solé.

Les postals de l'últim període (des de 1958)

Als anys seixanta, la duresa de la primera postguerra començava a quedar una mica lluny. Hi havia feina a les fàbriques de gèneres de punt, que ocupaven moltes dones, la població va augmentar amb l'arribada d'immigrants d'altres zones d'Espanya i creixia una societat més abocada al consum. El creixement de la ciutat era evident i Igualada es va estendre per sobre del passeig de Mossèn Cinto Verdaguier, es va obrir l'avinguda de Barcelona i es van consolidar el barri de les Flors, a l'est, i el dels Set Camins, a l'oest. Ja als anys setanta, es van començar les gestions per construir el polígon industrial i residencial de les Comes i, posteriorment, es van urbanitzar els terrenys al voltant de l'ermita de Sant Jaume Sesoliveres.

A partir dels anys seixanta i fins als vuitanta, l'economia local va viure un temps de creixement industrial, impulsat especialment per les fàbriques de gèneres de punt. A remolc de la indústria, la construcció i el transport donaven feina a molts igualadins, tant nascuts aquí com vinguts de fora.²⁰

Pel que fa a la vida cultural i social, l'any 1958 es va inaugurar l'Escola d'Adoberia i el 1962 es va restablir l'ensenyament secundari oficial, amb l'obertura de l'institut Pere Vives Vich, una manera d'obrir la universitat als joves igualadins. També aleshores, va consolidar-se el moviment social antifranquista i l'associacionisme polític i cultural, precursor dels partits polítics. Aquesta etapa va culminar amb la formació del primer ajuntament democràtic, l'any 1979.

Amb referència a les postals, un element destacat que va marcar l'inici d'aquest període va ser l'obligatorietat, a partir de l'any 1958, de fer constar el dipòsit legal a tots els documents impresos. Per tant, les postals també n'havien de portar. Aquesta informació facilita avui la datació de les postals. Ja als anys seixanta i setanta, la facilitat que va suposar la impressió en offset, va permetre augmentar la producció i l'ús generalitzat del color. Un altre canvi va ser l'augment de la mida de les postals que van passar a 10 x 15 cm.

A finals dels anys cinquanta, es van publicar sis sèries de postals, com les publicades per Mercurio i Legaz, l'any 1958, i les

²⁰ M. Teresa Miret Solé. «El món del treball: 1960-1980, un període de creixement industrial». A: *L'Abans Igualada: Recull gràfic 1960-1980*. El Papiol, Efadós, 1917.

► Bar restaurant Canaletas. Fragment d'una postal d'Alfred Zerkowitz, l'any 1959.

noves de Zerkowitz, de 1959. A les dues dècades següents, cal esmentar les postals editades per RAE, Vikingo i, molt especialment, per Comercial Escudo de Oro, l'empresa més important en l'edició de postals d'arreu de tot Espanya en aquella època i també d'Igualada. Aleshores, es van editar fins a nou sèries de postals i van variar i créixer el nombre de llocs i racons de la ciutat que van cridar l'atenció dels fotògrafs. De tota manera, les vistes generals i les postals amb diverses fotografies van continuar essent abundants. Els carrers i les places de les postals d'aquests anys mostren el creixement urbanístic de la ciutat, amb imatges del barri de Montserrat o del Poble Sec.

Als anys noranta i al principi del segle XXI, les postals van agafar un punt d'originalitat i van deixar de ser només fotografies. En aquest sentit, cal esmentar la sèrie editada per Disseny=Igualada, amb imatges de la ciutat a partir de la creativitat de dissenyadors locals.

Finalment, però, amb el desenvolupament de les noves tecnologies i les xarxes socials, les postals com a mitjà de comunicació per escriure quatre línies gairebé han desaparegut. En canvi, la innovació tecnològica, que cada vegada més facilita fer tiratges curts, va fer augmentar el nombre de publicacions de postals publicitàries i, molt especialment, de difusió d'activitats culturals.

En l'àmbit de la publicitat, l'Hotel Amèrica i l'Hotel Canaletas van començar a editar postals, a finals dels anys cinquanta, i més endavant va fer-ho Enysa (1967). Ja als anys noranta, destaquen les postals de la marca Frederichoms, dissenyades per Pep Valls.

Cap al final del segle XX, es van publicar moltes postals que anunciaven exposicions, tallers, obres de teatre, commemoracions, etc. Algunes de les entitats que més van utilitzar les postals com a mitjà de difusió van ser: l'Agrupació fotogràfica d'Igualada, l'Ateneu Igualadí, la biblioteca de "la Caixa", el Centre Cívic de Fàtima, la sala municipal d'exposicions i la Biblioteca Central d'Igualada, entre d'altres. Altres iniciatives en aquest àmbit van ser la sèrie Gegants de l'Anoia, publicada pel periòdic *La Veu de l'Anoia*, l'any 1997, amb fotografies de parelles de gegants de la comarca; les d'Igualada Comerç UBIC; i la sèrie de cinc postals Veïns, dins la campanya «Sant Agustí, un barri amable», amb fotografies de la gent que hi vivia o hi treballava (2010). També, en algunes postals commemoratives es van utilitzar fotografies antigues, com per exemple en l'exposició *L'any del Passeig* (2013) o en *La Igualadina Cotonera* (2014).

Pel que fa als editors locals, el Patronat de la Mare de Déu de la Tossa, el Patronat del Museu de la Pell i Boixeta Gràfics van realitzar sèries impreses per tallers d'arts gràfiques locals com Felber i Unigràfic.

► Barri de Montserrat. Fragment d'una postal editada per RAE, l'any 1965.

Els autors de les postals

En una targeta postal hi intervenen persones diferents, que no sempre consten en el document. En principi n'hi podrien participar quatre:

- El fotògraf, fonamental, però poques vegades en surt el nom a la postal, especialment en les més antigues. Podien ser fotògrafs locals o vinguts de fora amb l'encàrrec de fer les fotografies. Hi va haver empreses propietat de fotògrafs que comercialitzaven postals amb el seu nom, com la de Roisin, però això no vol dir que ell fos l'autor de totes les fotografies.
- L'editor, que és la persona o entitat que ha encarregat les postals. A Igualada trobem com a editors l'Ateneu Igualadí o l'Escola Pia; en el cas de les postals publicitàries, les empreses que s'anuncien; i en les postals commemoratives, els equipaments o associacions que trien les postals per difondre les seves activitats.
- L'impressor, o sigui qui produeix físicament la postal. Sovint les imprimien per encàrrec d'algun comerç o entitat local. El nom acostuma a constar-hi acompanyat dels termes impressor o taller tipogràfic. En l'àmbit igualadí es el cas de Nicolau Poncell o Abadal.
- El distribuïdor, la persona o entitat encarregada de la venda de les targetes postals. Generalment, l'editor és el responsable de la distribució.

De tota manera, sovint és difícil diferenciar clarament les funcions de cadascú en la producció de les targetes postals, perquè, encara que el nom propi vagi acompanyat de la paraula «fot», és possible que es refereixi a l'empresa de fotografia o de fototípia que s'ha encarregat de la impressió. Així, moltes vegades l'editor és alhora el responsable de la impressió i de la distribució.

Els impressors i els editors

Seguidament, fem una relació dels editors i impressors més representatius de les targetes postals amb vistes d'Igualada, tant si són de la ciutat com de fora. Tots ells van ser, almenys en part, responsables dels documents, i se citen per ordre de l'any en què van contribuir a les primeres edicions de postals locals. En aquest cas no es mencionen els editors de les postals publicitàries o commemoratives.

.....

Poncell

La impremta Poncell la va fundar Nicolau Poncell i Sitjes (Palma de Mallorca, 1854 – Igualada, 1940) l'any 1882, al carrer de Santa Maria d'Igualada. El 1914 es va traslladar temporalment al carrer de Caresmar (avui, de Galícia) i el 1917 al passeig de Mn. Cinto Verdager, en un edifici modernista. Al fundador, el va succeir el seu fill Ramon i a la mort d'aquest el seu germà

Antoni i, finalment, el seu fill Nicolau. Al principi del segle XX, van adquirir maquinària moderna que els va permetre millorar la qualitat dels seus impresos, influïts aleshores pel corrent modernista i per les foneries d'origen alemany en les sanefes, orles i tipus de lletres. Van publicar llibres per a editorials de Barcelona i també moltes publicacions periòdiques locals.

Pel que fa a les postals, l'any 1904 i potser l'any 1905 en van editar divuit, distribuïdes en quatre sèries, on feien constar indistintament Imp. de N. Poncell o Est. Tip. de N. Poncell.

.....

Abadal

Joaquim Abadal i Casamitjana, procedent d'una família d'impressors de Mataró, va fundar la primera impremta igualadina, el 1832. Quan va morir, l'any 1858, la seva vídua Elisabet Casalius i Terrats i els seus fills es van fer càrrec del taller. A partir de 1880 van aparèixer peus d'impremta amb el nom de Marian Abadal i més endavant del seu fill Emilià Abadal i Orpí, que va treballar fins als anys trenta. La impremta va estar instal·lada al número 7 de la rambla de Sant Isidre, des de 1895.

Aquest taller tipogràfic va imprimir dues sèries de postals amb imatges d'Igualada l'any 1907, la primera de les quals signada per Antigua Imprenta Abadal Rayados y Encuadernaciones.

.....

A.T.V.

Àngel Toldrà Viazo (Barcelona, 1867-1956) va ser un destacat editor de postals que signava les postals amb les sigles del seu nom, A.T.V.²¹ Va ser el 1905 quan va començar les edicions de postals i el 1907 quan va iniciar la numeració de la sèrie general (núm. 1-4.577) de les targetes que publicava. Des d'aleshores i fins al 1930, va fer la major part de postals, que editava i venia a la seva papereria del carrer de Canuda. Les primeres eren visites de Barcelona, però ben aviat en va publicar de la resta de Catalunya, Mallorca i el País Basc. En la major part de la seva producció va utilitzar la tècnica de la fototípia.

L'any 1908, va editar tres sèries de postals amb imatges d'Igualada.

.....

J. Vilà

J. Vilà era un fotògraf i editor, que va fer fotografies de diversos municipis de Catalunya. Se li coneix un reportatge fotogràfic amb una trentena de postals dedicades a la Setmana Tràgica de Barcelona de 1909.

El mateix any, va editar una sèrie de tretze postals d'Igualada.

► Logotip de la Impremta de Nicolau Poncell dissenyat per Joaquim Renart.

► Logotip de la Impremta de Joaquim Abadal i Casamitjana.

²¹ Jaume Tarrés Pujol. «Fotògrafs i negatius de les postals ATV i en Francesc de P. Sucarana Soldevila (1868-1953)». A: *Revista Cartòfila*, suplement 2 (gener 2012).

► Àngel Toldrà Viazó (1867-1956).

► Josep Thomàs Bigas (1852-1910).

²² Jaume Tarrés Pujol. «Josep Thomàs i la "Sociedad Heliográfica Española". Origen de les impressions en fotogravat a l'Estat». A: *Revista Cartòfila*, núm. 26 (desembre 2007).

²³ A l'Arxiu Comarcal de l'Anoia es conserven vint negatius de Josep Thomàs i Bigas amb vistes d'Igualada. Són de plàstic acetat de gran format (13 x 18 cm).

► Josep Boixadera Ponsa (1878-1938).

²⁴ Virgínia Costafreda Puigpinós i Ramon Roca Ribó. «Josep Boixadera i Ponsa (Benavent de la Conca, 1878 – Reus, 1938). Fotògraf i editor de postals». A: *Revista Cartòfila*, núm. 32 (desembre 2010).

²⁵ Jaume Tarrés Pujol. «Lucien Edouard Roisin Besnard: Aportacions a la biografia i l'estudi de la producció d'un editor de postals». A: *Revista Cartòfila*, núm. 30 (desembre 2009).

²⁶ Jaume Tarrés Pujol. «Roisin no fou fotògraf d'ATV». A: *Revista Cartòfila*, núm. 31 (juny 2010).

.....
Thomàs

Josep Thomàs i Bigas (Barcelona 1852 – Berna, Suïssa, 1910) va fundar l'any 1876, amb altres socis, la Sociedad Heliográfica Española, la primera empresa a introduir fotografies en llibres i revistes amb la tècnica de l'heliografia, coneguda més endavant com a fototípia.²² Després, el 1880, va fundar la Fototípia Thomàs, que van continuar els seus fills fins als anys cinquanta. Va començar a editar postals l'any 1901, també va col·laborar en l'edició de llibres i revistes d'art i va publicar fotografies de ciutats de tot l'estat espanyol. La Col·lecció Thomàs, formada per unes 22.000 imatges, es conserva a l'Institut d'Estudis Fotogràfics de Catalunya, amb aquest nom, tot i que els negatius fotogràfics corresponen a autors que treballaven per encàrrec de l'empresa.

La seva empresa va publicar una sèrie de vint postals amb vistes d'Igualada l'any 1914,²³ una altra sobre l'Ateneu Igualadí l'any 1918 i una sobre el col·legi de les Mares Escolàpies, el 1936.

.....
Josep Boixadera

Josep Boixadera i Ponsa (Benavent de la Conca, 1878 – Reus, 1938) va ser un fotògraf que l'any 1900 feia treballs d'estudi a Barcelona.²⁴ L'any 1907, es va traslladar a Sabadell, on va treballar amb l'impressor Josep Obradors i Pascual. Boixadera va compaginar la feina de fotògraf de reportatges amb la de fotoperiodista i signava les seves fotos com a BP i, des que es va separar d'Obradors el 1911, com a JB. Va viure a Sabadell fins a l'any 1915, que va tornar a Barcelona, on es va estar fins a la seva jubilació, l'any 1934. Més endavant, es va traslladar a Reus.

Va fer un reportatge de postals igualadines l'any 1915, signant JB.

.....
Lucien Roisin

Lucien Roisin Besnard (París, 1884 – Barcelona, 1943)²⁵ va ser fotògraf i editor de postals.²⁶ N'hi ha de signades amb el seu nom des de 1912. La seva primera adreça professional va ser al passeig de Sant Joan, on vivia. Més endavant, va ser el principal productor i distribuïdor de targetes postals de l'estat, des de Postales Roisin o la Casa de la Postal, a la Rambla de Santa Mònica de Barcelona, que havia obert cap als anys trenta i que els seus nebots van mantenir fins a l'any 1962. Treballava sovint amb clixés de fotògrafs locals i va utilitzar les tècniques fotoquímiques o fotogràfiques en targetes postals des de l'any 1924. La major part de la seva obra es conserva a l'Arxiu Històric Fotogràfic de l'Institut d'Estudis Fotogràfics de Catalunya, amb una col·lecció que supera les 77.000 imatges.

Va publicar dues sèries de postals d'Igualada, els anys 1923 i 1931.

.....

Cromos Friedrichs

Aquesta editorial de publicitat, cartells i postals la va fundar Carlos Friedrichs, al passeig de Sant Joan, núm. 124, de Barcelona, l'any 1859.

Va publicar una sèrie de vint-i-una vistes d'Igualada, l'any 1926.

.....

Bas d'Igualada, estamper

Pere Bas i Vich (Esparreguera, 1897- Igualada, 1975) va ser un impressor que es va instal·lar a Igualada l'any 1927, al carrer d'En Roca.²⁷ Va publicar llibres com *Els primitius* de Josep Gudiol, en tres volums (1927, 1929 i 1955) i periòdics d'una gran qualitat, com *Revista d'Igualada* (1929-1930) o *Ariel* (1946-1948). Els seus impresos reflecteixen la transició d'una tipografia noucentista a una altra de més racionalista. Va destacar també en impresos com programes, recordatoris, menús, invitacions i postals. L'any 1963 es va editar un *Quadern d'homenatge a Pere Bas i Vich*.

L'any 1933 va publicar una sèrie de tres postals de fotografies premiades en el Primer Certamen Fotogràfic Municipal que va organitzar l'Ajuntament d'Igualada.

.....

Germans Garriga Roca

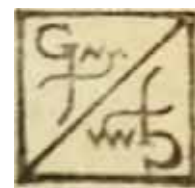
Els germans Antoni (Lloret de Mar, 1886 – Barcelona, 1953) i Rafael (Barcelona, 1896-1969) Garriga Roca van adquirir l'empresa Arte Fotográfico, creada a Barcelona pels germans Mariné.²⁸ Més endavant, Rafael Garriga va marxar a Itàlia a formar-se amb el professor Namies i, havent tornat a Barcelona, l'any 1922 va fundar amb el seu germà, Higiní Negra i altres enginyers, la Indústria Fotoquímica A. i R. Garriga, SC. Les possibilitats financeres i els coneixements tècnics expliquen que la nova empresa s'imposés al mercat i absorbís altres indústries, de manera que al 1923 va arribar a ser l'única firma espanyola productora de material fotosensible.²⁹ El 1928, aquesta empresa es va convertir en Indústria Fotoquímica Nacional INFONAL, però l'any 1931 Antoni Garriga se'n va desvincular i va continuar amb la seva Editorial Fotogràfica Barcelona, al carrer de Borrell, núm. 251. Rafael Garriga era enginyer industrial, es va especialitzar en fotoquímica i tecnologia fotogràfica i va publicar: *Curs de fotografia* (CADCI, 1921), *Manipulacions fotogràfiques* (Políglota, 1922) i *Manual del minuter* (Indústria Fotogràfica, 1936).

Hi ha una sèrie de vint postals amb vistes d'Igualada, en dos àlbums, amb el logotip dels germans Garriga. La més antiga circulada és de 1936, però probablement eren anteriors.

► Logotip de l'impressor Pere Bas i Vich.

²⁷ M. Antònia Bisbal Sendra i M. Teresa Mirret Solé. *Diccionari biogràfic d'igualadins*. Barcelona: Rafael Dalmau, 1986. (Fundació Salvador Vives Casajuana, 96).

► Logotip de Garriga.

²⁸ Núria Martínez Seguer. «L'Editorial Fotogràfica Barcelona, les postals i la boxa». A: *Revista Cartòfila*, núm. 38 (maig 2015).

²⁹ Marina Garcia, Xavier Orri i Jordi Padilla. «Fons documental Riera-Garriga. Tractament i contingut». A *Sesmond*, núm. 18 (juny 2020).

.....

Negtor

Empresa de fabricació de material fotogràfic fundada a Barcelona per Higini Negra Vivé, que havia participat a la companyia dels germans Garriga Roca, i Joaquim Tort Mensa. Va estar activa entre 1932 i 1956.

Hi ha postals soltes de Negtor amb vistes d'Igualada, als anys quaranta i cinquanta.

.....

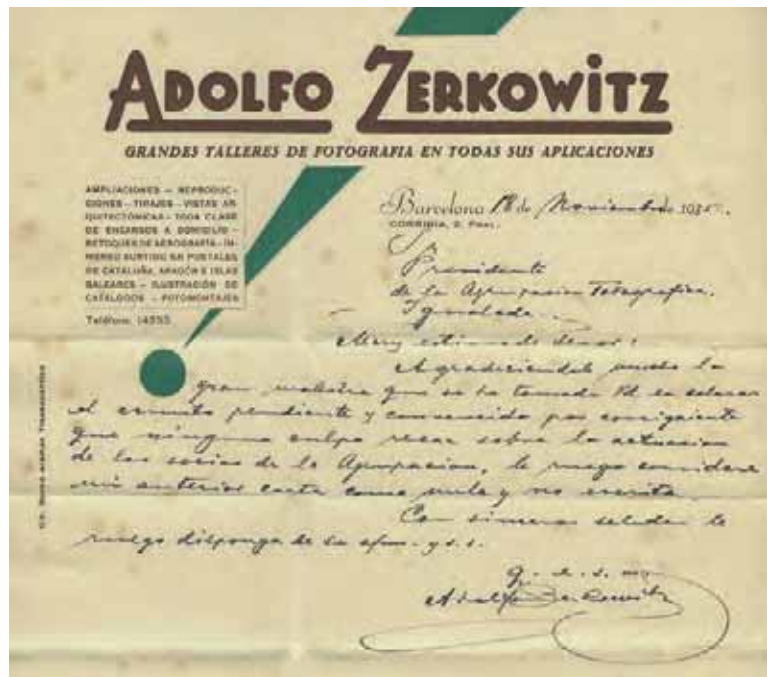
Zerkowitz

Sota aquest nom signen postals dos fotògrafs, pare i fill.

Adolf Zerkowitz (Viena, 1884 – Barcelona, 1972). Quan va esclatar la Primera Guerra Mundial estava de viatge al Marroc, va arribar a Barcelona i hi va fixar la seva residència. Es va dedicar a la fotografia professional i va muntar un estudi al carrer de Corríbia, al Barri Gòtic. Va treballar entre 1915 i 1950 i va ser innovador per la seva utilització de la llum i per captar plans des dels terrats, que permetien mostrar la ciutat des d'uns angles que no s'havien utilitzat abans. També era afeccionat a l'alpinisme i la seva primera col·lecció de postals va ser un encàrrec de l'Abadia de Montserrat, l'any 1916. Posteriorment, va fotografiar, en blanc i negre, molts paisatges de Barcelona i d'altres llocs.

Alfred Zerkowitz, fill de l'anterior, va continuar i ampliar l'estudi del carrer de Corríbia de Barcelona i conserva un arxiu de 40.000 fotografies. Entre 1950 i 1980, va realitzar molts reportatges fotogràfics de municipis de tot l'estat espanyol.

Des dels anys cinquanta, es conserven diverses sèries de postals sobre Igualada on hi consta el nom Zerkowitz i també dues postals de l'Hotel Canaletas.

► Carta d'Adolf Zerkowitz a l'Agrupació Fotogràfica d'Igualada.

.....

Fisa / Escudo de Oro

Aquesta editorial té el seu origen en l'empresa Fisa (Fotografia Industrial SA) fundada l'any 1953, amb Marcial Bardolet com a president del consell d'administració.³⁰ També n'era accionista Josep Planas Muntanyà, un fotògraf i editor de postals que, tot i nascut a Cardona, residia a Mallorca des de l'any 1945. Fisa es va fundar a les Illes, però imprimia postals per a tot Espanya. Més endavant, van comprar un edifici a Barcelona, al carrer de Palaudàries, núm. 26, i van adquirir maquinària nova. A partir de 1958, van crear les postals Escudo de Oro, que eren editades en color i, a l'anvers, portaven un escut de la població, emmarcat per una vora daurada. Des de l'any 1988, el nom de l'editorial és Fisa Escudo de Oro. També van produir postals publicitàries, per encàrrec.

Van publicar diverses sèries sobre Igualada, algunes fent constar solament Ediciones Fisa, a partir dels anys seixanta.

.....

Felber / Unigràfic

La impremta Felber, SA, va néixer l'any 1965 en un taller familiar del carrer de Sant Agustí, de la mà de Joan Felip i Bergadà. Posteriorment, es va traslladar al carrer de Joan Baptista, núm. 5. Va ser la precursora d'Unigràfic, creada l'any 1985 també per Joan Felip i Bergadà. L'any 1998 es va traslladar al polígon industrial de les Comes i el 2006 al polígon del pla de les Gavarreres d'Òdena.

Les primeres postals sota el nom de Felber són dues de la Mare de Déu de Gràcia, de l'any 1965, però posteriorment en van editar d'altres. Pel que fa a Unigràfic, la primera sèrie es va titular Ciutat d'Igualada i es va publicar l'any 1985.

.....

Boixeta Gràfics

Empresa igualadina dedicada al disseny, la preimpresió i la publicitat, entre 1995 i 2002, i que tenia la seu al carrer de les Camèlies. L'any 1996 va editar una sèrie de postals impreses per Unigràfic.

► Logotip d'Escudo de Oro

³⁰ Assumpta Rafel. «Josep Planas Muntanyà». A: *Revista Cartòfila*, núm. 30 (desembre 2009).

Els fotògrafs, els dibuixants i els dissenyadors locals

Poques vegades es fa constar el nom dels fotògrafs en les postals, especialment en les més antigues. Aquesta és la relació dels fotògrafs, dibuixants i dissenyadors gràfics locals que s'hi citen, ordenats cronològicament segons com es van anar publicant postals amb el seu nom explícit.

.....

Jaume Font Ribera

Fotògraf de Sant Sadurní d'Anoia que l'any 1903 es va instal·lar a Igualada, a la rambla de Sant Isidre, núm. 20. Va realitzar algunes de les primeres fotopostals familiars, amb el logotip del seu taller sobre la imatge. L'any 1921 va traspasar el negoci al seu nebot Maties Rius i Vives.

.....

Maties Rius

Maties Rius Vives (Capellades 1879-?) estava casat amb la neboda del fotògraf Jaume Font i l'any 1921 va continuar el seu negoci, que va regentar fins al 1944. Va realitzar *fotopostals* familiars, de records de primera comunió i de casament, i també de grups i d'entitats culturals. Va fer les primeres postals publicitàries per a l'empresa de gèneres de punt Salinas & Sabat, l'any 1922.

.....

Alfons Ribó

Alfons Ribó Vives era un fotògraf que va realitzar algunes de les primeres *fotopostals* familiars i que, des de l'any 1928, dirigia l'establiment Art Fotogràfic Ribó al carrer de l'Argent.

.....

Procopi Llucià

Procopi Llucià Torreguitart (1897-1961) va ser un dels fundadors de l'Agrupació Fotogràfica d'Igualada (1929) i responsable de l'Arxiu Fotogràfic d'Igualada des de la seva creació, l'any 1932. Va publicar una postal amb una vista general de la ciutat, l'any 1933, impresa per Pere Bas, en guanyar el primer premi en el Primer Certamen Fotogràfic Municipal que havia organitzat l'Ajuntament d'Igualada. L'any 1990, es van publicar una sèrie de tres postals que reproduïen fotografies seves, com a complement del catàleg de l'exposició *Copi. Procopi Llucià: 30 anys de fotografia* (1930-1960), que es va presentar a la Sala Municipal.

.....

Josep Ferran

Josep Ferran Solé era un fotògraf que va publicar una postal amb una vista general de la ciutat, l'any 1933, impresa per Pere Bas, en guanyar el segon premi en el Primer Certamen Fotogràfic Municipal que havia organitzat l'Ajuntament d'Igualada.

.....

Josep M. Lladó

Josep M. Lladó Bausili (1903-1956) va ser un dels fundadors de l'Agrupació Fotogràfica d'Igualada (1930). Va fer la fotografia d'una vista general de la ciutat que es va publicar com a postal, l'any 1933, impresa per Pere Bas, en guanyar el tercer premi en el Primer Certamen Fotogràfic Municipal que havia organitzat l'Ajuntament d'Igualada.

.....

Javier Andrés

Xavier Andrés Gumà (1929-1972) va ser un dibuixant que, cap a l'any 1954, va publicar una postal amb un dibuix a la ploma de l'Asil del Sant Crist.

.....

Foto Solé

Jaume Solé Farré (1922-2013) era un fotògraf professional que signava com a Foto Solé. El Patronat de la Tossa de Montbui va editar una sèrie de deu postals impreses en blanc i negre, en les quals consta Foto Solé. Podrien ser anteriors a 1958 perquè no porten dipòsit legal. N'hi ha una altra, també de Foto Solé, de l'any 1962.

.....

Joan Domingo Bisbal

Joan Domingo Bisbal (*Johndobis*) (1907-2007) era un fotògraf que, l'any 1965, va publicar dues postals amb imatges de la Mare de Déu de Gràcia editades pel Patronat de la Tossa de Montbui i impreses per Felber. Se'n va fer una altra edició l'any 1977.

.....

Josep Mas

Josep Mas Planell (1950) és un fotògraf que, l'any 1996, va fer les fotografies per a una sèrie de nou postals, a tot color, editades per Boixeta Gràfics i impreses per Unigràfic. L'any 2000, va publicar una altra sèrie, aquest cop de cinc postals, editades per Fisa – Escudo de Oro, de Barcelona.

.....

Artfoto

Era un establiment de reportatges fotogràfics de Vicente Martín Sánchez, obert l'any 1977, al carrer del Carme, núm. 18. L'any 1978, es van publicar sis postals signades Artfoto, en una carpeta titulada La Tossa de Montbui – Igualada – Església Pre-romànica segle X, editada el Patronat de la Tossa de Montbui i el Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada, i impresa per Felber.

.....

Josep M. Soriano Domingo

Josep M. Soriano (1943) va signar, l'any 1968, la postal número 7 –«Surtidor luminoso multicolor (con evoluciones)»– d'una sèrie de dinou publicades per Fisa / Escudo de Oro.

.....

Gaspar Camps

Gaspar Camps Junyent (1874-1942) era un pintor modernista igualadí del qual, l'any 1980, es van reproduir tretze il·lustracions referides als mesos de l'any i la primavera, que s'havien publicat a la revista *Album Salón*, el 1901.

.....

L'Art de la Llum

L'Art de la Llum va obrir el seu primer establiment fotogràfic, fundat per Josep Roig Laparra (1942-1978), al carrer d'Òdena, núm. 30. L'any 1986, ja sota la direcció de Lluís Bosch i Serra, va establir la botiga principal a la rambla de Sant Isidre, núm. 23, tot i que va tenir altres sucursals a la ciutat. Diversos fotògrafs van treballar per a aquesta empresa, però les postals anaven signades per L'Art de la Llum. El 1981, van fer les fotografies per a dues postals de la Tossa de Montbui, impreses per Felber. L'any 1986 van fer-ne dues més per a postals publicades per Unigràfic.

.....

Toni Farrés Puiggròs

L'any 1985, signant imatges Toni Farrés, va fer les fotos d'una sèrie de nou postals, presentades en un àlbum titulat *Ciutat d'Igualada*, editat per l'Ajuntament d'Igualada i impreses per Unigràfic. L'any 1986, va participar amb algunes fotografies en una altra sèrie de tretze postals, també impreses per Unigràfic.

.....

Ramon Pallarès

Ramon Pallarès Gómez (1947) és un fotògraf que, l'any 1986, va participar amb algunes fotografies en una sèrie de tretze postals, impreses per Unigràfic. Al voltant de l'any 1990, consta com a fotògraf en una sèrie de vuit postals sobre la basílica de Santa Maria i l'any 2003 va fer una de les tres fotografies de la sèrie «Imatges d'Igualada», editades per Espai Gràfic.

.....

Pep Valls

Pep Valls Olivan (1964) és un dissenyador gràfic que, a partir de 1991, va crear una sèrie de postals per a l'empresa Frederichoms. L'any 2011, amb el nom del seu estudi Evvo, va dissenyar una de les catorze postals publicades amb motiu d'una exposició col·lectiva de treballs de membres del grup Disseny=Igualada, celebrada a la Sala Municipal d'Exposicions.

.....

Josep Castellort

Josep Castellort Ferrer (1901-1980), fotògraf i cineasta, va ser un dels fundadors de l'Agrupació Fotogràfica d'Igualada (1930). L'any 1994, l'Arxiu Comarcal de l'Anoia va editar tres postals en blanc i negre, amb una franja blanca a la dreta on hi ha una caricatura del fotògraf, que reproduïen fotografies de l'autor.

.....

Toni Guix

Toni Guix Estany (1952) és un pintor i dibuixant que l'any 1997 va publicar una sèrie de cinc postals amb dibuixos a la ploma, en blanc i negre.

.....

Marc Vila

Marc Vila Puig (1972) és un fotògraf que, l'any 2003, va fer una de les tres fotografies de la sèrie «Imatges d'Igualada», editades per Espai Gràfic. L'any 2010 va fer les fotografies de la sèrie «Veïns», cinc postals publicades dins el Programa de millora del barri de Sant Agustí, amb vuit imatges cadascuna de persones del barri. Se'n van editar 3.000 que es van repartir gratuïtament.

.....

Judit Gil Vendrell

Judit Gil Vendrell (1980) és una fotògrafa que, l'any 2003, va fer una de les tres fotografies de la sèrie «Imatges d'Igualada», editades per Espai Gràfic.

.....

Manuel Hidalgo

Manuel Hidalgo Muñiz (1957) és un fotògraf que, cap a l'any 2009, va fer algunes fotografies per a la sèrie de nou postals «Igualada amb uns altres ulls», editada per Igualada Comerç-UBIC.

.....

Eliana Tusell

Eliana Tusell Pérez (1984), cap a l'any 2009, va fer algunes fotografies per a la sèrie de nou postals «Igualada amb uns altres ulls», editada per Igualada Comerç-UBIC.

.....

Lluís Soriano Castaño

Lluís Soriano Castaño (1970) es dedica al disseny d'interiors i va crear una postal de la sèrie de catorze publicades amb motiu d'una exposició col·lectiva de treballs de membres del grup Disseny=Igualada, celebrada a la Sala Municipal d'Exposicions, l'any 2011.

.....

Àrea publicitat

Aquest estudi de disseny gràfic creat per Ricard Vives Torrescasana va crear una postal de la sèrie de catorze publicades amb motiu d'una exposició col·lectiva de treballs de membres del grup Disseny=Igalada, celebrada a la Sala Municipal d'Exposicions, l'any 2011.

.....

Burzon*Comenge

L'equip format per Albert Burzon i Ester Comenge Secanell (1975) es dedica al disseny gràfic, però també a la restitució de patrimoni per mitjà de tecnologies com mapping i realitat virtual. Van crear una postal de la sèrie de catorze publicades amb motiu d'una exposició col·lectiva de treballs de membres del grup Disseny=Igalada, celebrada a la Sala Municipal d'Exposicions, l'any 2011.

.....

DD Disseny gràfic

Aquest estudi de David Dàmaso Morros (1975) va dissenyar una postal de la sèrie de catorze publicades amb motiu d'una exposició col·lectiva de treballs de membres del grup Disseny=Igalada, celebrada a la Sala Municipal d'Exposicions, l'any 2011.

.....

Delycatessen

Aquest estudi dirigit per Toni Marchal va dissenyar una postal de la sèrie de catorze publicades amb motiu d'una exposició col·lectiva de treballs de membres del grup Disseny=Igalada, celebrada a la Sala Municipal d'Exposicions, l'any 2011.

.....

Ramon Enrich

Ramon Enrich Jorba (1968) va dissenyar una postal per a Isidre Quintana, l'any 1992, titulada Cafè del Quintana. També va crear algunes postals dins d'Espai Gràfic.

.....

EspaiGràfic

Estudi creat el 1990 per Lluís Jubert Guilera (1959), al qual s'incorporà un any més tard Ramon Enrich Jorba (1968). L'any 2003, van dissenyar i editar «Imatges d'Igalada», una sèrie de postals amb fotografies de Judit Gil, Josep Mas, Ramon Pallerès i Marc Vila. També van dissenyar una postal de la sèrie de catorze publicades amb motiu d'una exposició col·lectiva de treballs de membres del grup Disseny=Igalada, celebrada a la Sala Municipal d'Exposicions, l'any 2011.

.....

Imagus

Imagus Branding & Design és un taller de disseny gràfic i màrqueting creatiu que va realitzar una postal de la sèrie de catorze publicades amb motiu d'una exposició col·lectiva de treballs de membres del grup Disseny=Igualada, celebrada a la Sala Municipal d'Exposicions, l'any 2011.

.....

IseeCows

Eulogi Domènech Roig (1957) és el responsable de l'empresa IseeCows, dedicada a la comunicació corporativa a Internet. Signant amb el nom de l'empresa, va dissenyar una postal de la sèrie de catorze publicades amb motiu d'una exposició col·lectiva de treballs de membres del grup Disseny=Igualada, celebrada a la Sala Municipal d'Exposicions, l'any 2011.

.....

MgComunicació

Miquel Gleyal Alcoberro (1973) dirigeix aquest estudi que va dissenyar una postal de la sèrie de catorze publicades amb motiu d'una exposició col·lectiva de treballs de membres del grup Disseny=Igualada, celebrada a la Sala Municipal d'Exposicions, l'any 2011.

.....

NYTT

NYTT és un equip multidisciplinari que va dissenyar una postal de la sèrie de catorze, publicades amb motiu d'una exposició col·lectiva de treballs de membres del grup Disseny=Igualada, celebrada a la Sala Municipal d'Exposicions, l'any 2011.

.....

Ròtia!design

Aitor Garcia és el responsable d'aquest estudi que va dissenyar una postal de la sèrie de catorze, publicades amb motiu d'una exposició col·lectiva de treballs de membres del grup Disseny=Igualada, celebrada a la Sala Municipal d'Exposicions, l'any 2011.

.....

Sendra & Enrich

Estudi de disseny gràfic regentat per Aureli Sendra Soler i Jaume Enrich Gumà, que va dissenyar una postal de la sèrie de catorze publicades amb motiu d'una exposició col·lectiva de treballs de membres del grup Disseny=Igualada, celebrada a la Sala Municipal d'Exposicions, l'any 2011.

L'ordenació de les postals

Aquest llibre mostra les targetes postals amb vistes d'Igualada de la col·lecció d'Isidre Quintana. Amb la voluntat que la relació sigui el més exhaustiva possible, s'han consultat altres col·leccions públiques i privades i s'ha afegit la citació d'alguna postal que no forma part del fons. En aquest cas, se cita la localització del document en una nota a peu de pàgina.

Com a un complement, s'ha afegit un apartat amb una selecció de postals publicitàries, *fotopostals* i postals commemoratives o singulars.

En tots dos apartats, les postals estan ordenades per sèries i aquestes es presenten per ordre cronològic. Això permet, observant les imatges, seguir la història gràfica de la ciutat per mitjà de grups documentals d'un mateix editor o fotògraf.

Cada sèrie està encapçalada pel nom de l'editorial, la impremta o el tema. Seguidament, es fan constar la data de la publicació i una breu explicació sobre les característiques del conjunt de la sèrie (marges, tipografia, color de la lletra, llegenda, fotògraf, etc.).

Algunes sèries van numerades, però d'altres no. Es fa difícil, doncs, d'assegurar que s'han vist totes les postals, però donem una relació de totes les que consten a la col·lecció, amb la llegenda o títol tal com apareix a la postal.

Pel que fa a la datació, en alguns casos és aproximada perquè, com que no consta a la postal, s'ha obtingut del format del revers (anterior a 1906, si no està partit), del dipòsit legal (a partir de 1958), del timbre del segell o del text si era una postal circulada. La data més antiga de les circulades és la que s'ha donat com a més probable de la publicació. Com a última opció, hem establert una comparativa amb altres postals semblants.

A l'hora de citar les postals, s'ha respectat l'ortografia original de la llegenda (títol que porta el document) i també es mencionen els elements que acompanyen el nom de l'editor, el fotògraf o l'impressor. De tota manera, si hi ha un nom que apareix citat de maneres diferents o porta puntuacions o majúscules i minúscules diverses, o solament el logotip, hem creat una entrada uniforme, per donar a entendre que es refereix a un mateix autor o responsable. Com a exemple, hi ha constància d'Imp. de N. Poncell o Est. Tip. de N. Poncell i s'ha optat per una entrada uniforme: Poncell. Excepcionalment, hi ha algun cas en què el fet de canviar de llengua aporta informació sobre la data de la targeta postal, com en el cas d'Escudo de Oro o Escut d'Or. En aquest cas s'ha respectat.

Pel que fa al nombre de postals reproduïdes, hem procurat ser exhaustius en el primer apartat —el que mostra vistes de la ciutat— i presentar una selecció representativa de postals de l'altre grup.

Catàleg de postals de vistes d'Igualada

En aquest apartat —el cos central del llibre— es relacionen totes les sèries i postals soltes de la col·lecció d'Isidre Quintana amb imatges d'Igualada, per ordre cronològic.

En cada sèrie o grup de postals editades alhora, hi ha una introducció breu que descriu les característiques generals, com és ara les dates, el fotògraf, l'impressor, la presentació, el nombre de postals de la sèrie, etc. Seguidament, es fa constar el nombre de postals de la sèrie, amb els títols o temes de les fotografies. Si les postals van numerades, hem respectat la numeració; en altre cas, se'n relaciona la llista.

Cal tenir en compte que la informació sobre la data, si no consta en la postal, es refereix sempre a la més antiga circulada, que forma part de la col·lecció, o donem una data aproximada indicant-ho (per exemple: c. 1905).

Per acabar, es reproduïxen totes les postals i almenys un revers de cada sèrie.

Est. Tip. de N. Poncell

Nicolau Poncell
Igualada

1904

Sèrie d'un mínim de set postals, sense numerar, amb vistes de diversos llocs de la ciutat. Les imatges són fotogravats amb impressió tipogràfica i estan envoltades d'una orla amb elements modernistes. Al peu, hi ha la llegenda, encapçalada per la paraula *Igualada*, seguida del lloc que es reproduïx. També hi consta «Est. Tip. de N. Poncell». La part del revers, ocupant tot l'espai, està dedicat a posar-hi l'adreça i el segell —per tant són postals anteriors al desembre de 1905—, i hi consta «Aquí s'escriu tant sols la direcció».

De la plaça de la Creu, hi ha una reimpressió en to blau i amb el peu d'impremta en un altre lloc (circulada el 1904).

Posteriorment, cap a l'any 1905 i al 1909, se'n va fer una sèrie amb la mateixa orla.³¹

- Vista parcial
- Plassa de la Creu
- Plassa de la Creu
- Passeig Alameda
- Convent de PP. Caputxins y Sant Hospital³²
- Pont del Ferro-carril
- Rambla de S. Isidro

³¹ Vegeu: Imp. de N.Poncell (c.1905) i Imp. de Nicolás Poncell (1909).

³² J.F.G. Vilanova del Camí.

Vista parcial

Plassa de la Creu

Plassa de la Creu

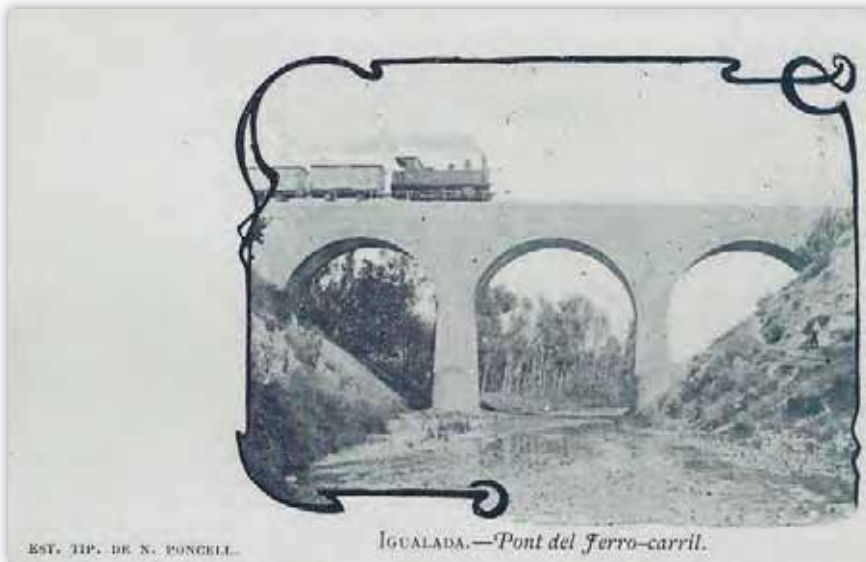

Passeig Alameda

Convent de PP. Caputxins y Sant Hospital

Pont del Ferro-carril

Rambla de S. Isidro

Abadal

Abadal
Igualada

1904

Sèrie d'un mínim de vuit postals amb vistes de diversos llocs de la ciutat. Les imatges són fotogravats amb impressió tipogràfica i ocupen només una part de l'espai per poder-hi escriure al costat, excepte en les dues postals religioses, en les quals la imatge ocupa gairebé tot l'espai. La llegenda està encapçalada per la paraula *Igualada* seguida del nom del lloc i està impresa en tinta vermella. A la part del darrere, tot l'espai està destinat a posar-hi l'adreça i el segell. Alguns darreres són diferents perquè probablement es van fer reimpressions i n'hi ha en tinta vermella. El nom de l'impressor varia: Imp. Abadal, Tip. Vda. de M. Abadal i en algunes no consta.

Se'n conserva una de circulada l'any 1904.

- Vista general
- Círculo Mercantil, Industrial y Agrícola de Igualada
- Hospital
- Paseo de la Libertad
- Ateneo Igualadino de la clase obrera – Teatro
- La Bandera del Sant Crist d'Igualada en una alegoría de la batalla del Bruch
- Iglesia Parroquial de Santa María – ALTAR MAYOR
- Verdader retrato de la Sagrada Imatje del Sant Christ d'Igualada

Vista general

Círculo Mercantil, Industrial
y Agrícola de Igualada

Hospital

Paseo de la Libertad

Ateneo Igualadino de la clase obrera – Teatro

La Bandera del Sant Crist d'Igualada en una alegoría de la batalla del Bruch

Verdader retrato de la Sagrada Imatje del Sant Christ d'Igualada

Iglesia Parroquial de Santa María – ALTAR MAYOR

Est. Tip. de N. Poncell

1905

Sèrie d'un mínim de set postals amb vistes de diversos llocs de la ciutat, sense numerar. Les imatges són fotogravats amb impressió tipogràfica, emmarcades per una línia recta, i ocupen només una part de l'espai, a la banda esquerra i a dalt, per poder-hi escriure al costat. Al peu, porten la llegenda encapçalada per la paraula *Igualada* seguida del tema. També al davant hi diu «Est. Tip. de N. Poncell». A la part del darrere, tot l'espai està dedicat a posar-hi l'adreça i el segell —per tant són postals anteriors al desembre de 1905—, i hi consta «Aquí s'escriu tant sols la direcció».

Hi ha una postal circulada l'any 1905.

- Vista general
- Rambla de Sant Pere Màrtir
- Rambla de Sant Pere Màrtir³³
- Plassa de l'Àngel
- Plassa de la Constitució
- Sant Hospital³⁴
- Bandera del Sant-Christ d'Igualada

³³ Antoni Raja Enrich. Hi ha la mateixa imatge de la postal anterior, però situada a la banda dreta.

³⁴ J.F.G. Vilanova del Camí.

Vista general

Rambla de Sant Pere Màrtir

Rambla de Sant Pere Màrtir

Plaza de l'Àngel

Plaza de la Constitució

Sant Hospital

Bandera del Sant-Christ d'Igualada

'Bandera del Sant-Christ d' Igualada.

EST. TIP. DE N. PONCELL.

1905

Sèrie d'un mínim de tres postals amb vistes de diversos llocs de la ciutat, sense numerar. Les imatges són fotogravats amb impressió tipogràfica i ocupen només una part de l'espai, per poder-hi escriure al costat. Estan resseguides per una línia recta i porten el títol del tema al peu. A la part del revers, hi consta «Imp. de N. Poncell» i tot l'espai està destinat a posar-hi l'adreça i el segell —per tant són postals anteriors al desembre de 1905—, i també hi diu «Aquí s'escriu tant sols la direcció». Algunes repeteixen la fotografia de la sèrie anterior.

La imatge de la *plassa* del Mercat és la mateixa que porta el títol de *plassa* de la Constitució en la sèrie anterior, nom oficial des de l'any 1812.

- Rambla de Sant Pere Màrtir
- Plassa del Mercat
- Sant Hospital³⁵

³⁵ N'hi ha una impresa en cartolina de color beix.

Rambla de Sant Pere Màrtir

IGUALADA.—*Rambla de Sant Pere Màrtir.*

Plassa del Mercat

IGUALADA.—*Plassa del Mercat.*

Sant Hospital

IGUALADA.—*Sant Hospital.*

Est. Tip. de N. Poncell

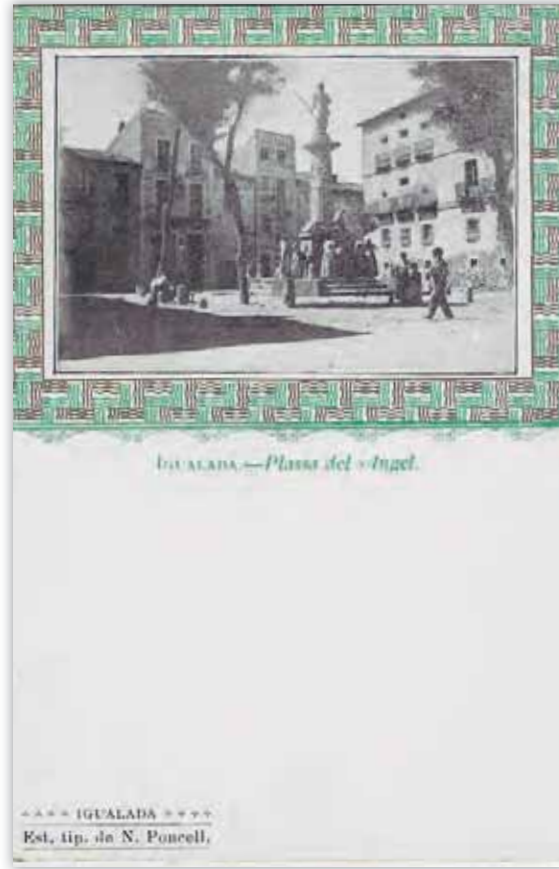
1905

Sèrie d'un mínim de cinc postals amb vistes i símbols de la ciutat, sense numerar. Les imatges són fotogravats amb impressió tipogràfica i ocupen només una part de l'espai, per poder-hi escriure al costat. També hi consta «Igualada Est. Tip. de N. Poncell», en color. Destaquen les orles tipogràfiques amb caràcters mòbils que formen unes sanefes geomètriques de colors i en la de la bandera del Sant Crist un triangle amb les quatre barres a l'angle superior esquerre. Les imatges estan emmarcades per una línia recta. Porten el títol del tema al peu, en color, encapçalat per la paraula *Igualada*. La part del revers, ocupant tot l'espai, està dedicat a posar-hi l'adreça i el segell —per tant l'edició és anterior al desembre de 1905—, i hi consta «Aquí s'escriu tant sols la direcció».

- Vista general
- Rambla de Sant Pere Màrtir
- Plassa del Angel
- Plassa de la Constitució
- Bandera del Sant-Christ

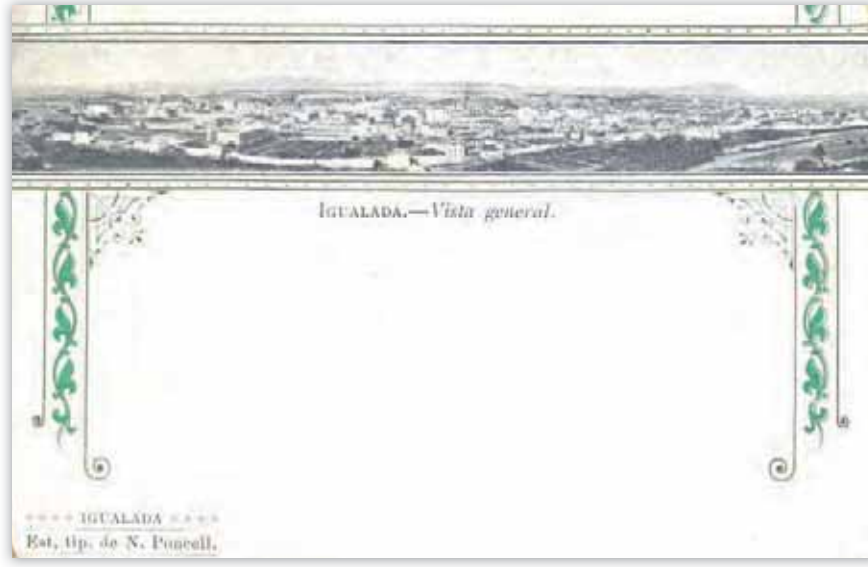
Plassa del Angel

Rambla de Sant Pere Màrtir

Vista general

IGUALADA.—Plasa de la Constitució.

**** IGUALADA ****
Est. tip. de N. Ponceil.

Bandera del Sant-Christ

Plasa de la Constitució

Imp. de N. Ponce

c. 1905

Sèrie d'un mínim de cinc postals, sense numerar, amb vistes de diversos llocs de la ciutat. Les imatges són fotogravats amb impressió tipogràfica i ocupen només una part de l'espai, per poder-hi escriure al costat. Les imatges estan envoltades d'una orla irregular amb elements modernistes com la de l'any 1904. El peu està encapçalat per la paraula *Igualada*, seguida del lloc que es reproduïx. La part del revers, ocupant tot l'espai està dedicat a posar-hi l'adreça i el segell —per tant són postals anteriors al desembre de 1905—, i hi consta «Aquí s'escriu tant sols la direcció» i el peu d'impremta «Igualada Imp de N. Ponce».

N'hi ha una de circulada l'any 1906.

- Casa de la Ciutat
- Pont del Ferro-carril
- Rambla de Sant Isidro
- Passeig Alameda
- Sant Hospital y Convent dels PP. Caputxins³⁶

³⁶ En aquesta postal, en comptes d'Imp. hi diu Est. Tip.

Casa de la Ciutat

IGUALADA.—Casa de la Ciutat.

Pont del Ferro-carril

IGUALADA.—Pont del Ferro-carril.

Rambla de Sant Isidro

IGUALADA.—Rambla de Sant Isidro.

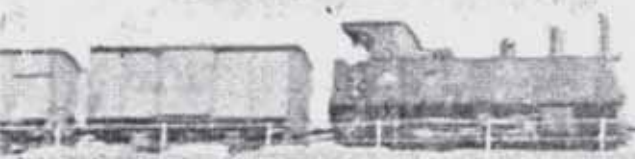
IGUALADA.—Passeig Alameda.

Passeig Alameda

IGUALADA.—Sant Hospital y Convent de PP. Caputxins.

Sant Hospital y Convent dels PP. Caputxins

Antigua Imprenta Abadal Rayados y Encuadernaciones

Abadal
Igalada

c. 1905

Sèrie d'un mínim de nou postals amb vistes de diversos llocs de la ciutat, sense numerar. Les imatges són fotogravats amb impressió tipogràfica i ocupen tot l'espai. La línia vertical que divideix el revers en dues parts (una per escriure-hi i l'altra per posar-hi l'adreça i el segell), no és impresa sinó manual, per tant són anteriors al desembre de 1905. La llegenda, en lletres vermelles i en castellà, està sobre la imatge i comença per la paraula *Igalada* seguida del tema de la fotografia. Algunes tenen un marge blanc al voltant de la fotografia i la resta són a sang. El logotip de la impremta és al revers, en color vermell, i conté el terme *Igalada*.

N'hi ha de circulades el 1907.

- Vista general
- Iglesia de Santa María (Altar Mayor)
- Veneranda [sic] Imagen del Santo Cristo de Igalada
- Puente sobre el Noya (Carretera de Valls)
- Paseo Alameda
- Ateneo Igaladino – Jardines
- Ateneo Igaladino – Teatro
- Ateneo Igaladino – Fachada
- Ateneo Igaladino – Salón de descanso

Vista general

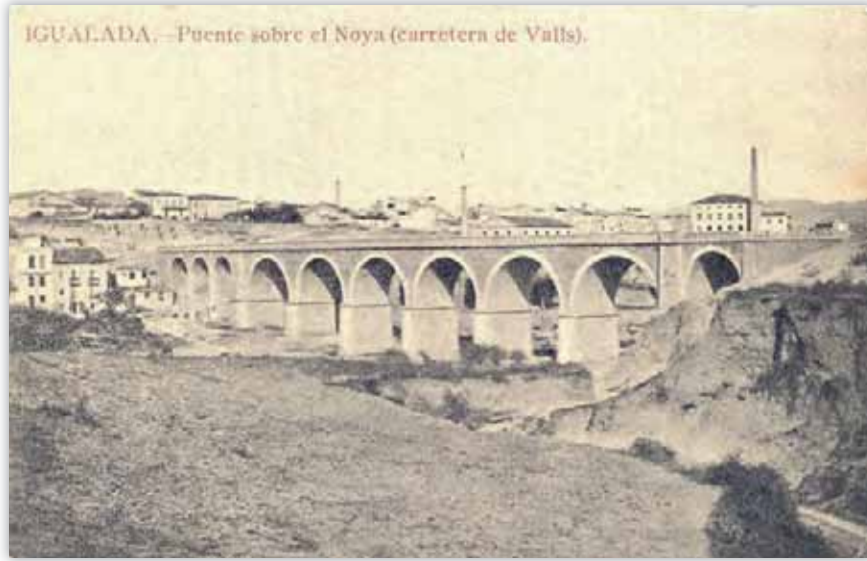

Iglesia de Santa María (Altar Mayor)

Veneranda [sic] Imagen del Santo Cristo de Igualada

Puente sobre el Noya (Carretera de Valls)

Paseo Alameda

Ateneo Iguualadino - Teatro

Ateneo Iguualadino - Jardines

Ateneo Igualadino - Fachada

Ateneo Igualadino - Salón de descanso

Postals diverses

Igualada

1906-1949

Grup de quinze postals soltes de vistes dels carrers i places d'Igualada, anteriors a 1950. La seva mida és de 9 x 14 cm. No hi consta ni l'impressor ni el fotògraf. Es fa constar la data si la porten i, en altre cas, una data aproximada per detalls de la imatge.

Algunes són fotopostals, és a dir, fotografies de tiratges curts impreses sobre paper postal, com la de la Plaça del Pilar realitzada per Antoni Roset, el clixé de la qual es conserva a l'Arxiu Comarcal de l'Anoia.

La postal de l'església de l'Hospital està circulada el 1942, però ha de ser anterior perquè la llegenda és en català.

- Plaça de l'Àngel (c.1906)³⁷
- Carrer de l'Argent³⁸
- Carrer de l'Argent³⁹
- Convent dels Caputxins (c.1909)
- Plaça de l'Ajuntament (c.1910)
- Estació del Ferrocarril (c.1912)
- Bendición de San Antonio (1917)
- Carrer de l'Argent (c.1926)
- Festes del Pilar. Gegants de la Font Vella (c.1927)
- Plaça de Sant Joan. Sucursal Verdés (c.1928)
- Escola Pia (c.1930)
- Altar Major de la iglesia del Sant Hospital (c.1930)
- Piscina Municipal (c.1934)
- Parque de Igualada (1949)
- Vista general

³⁷ J.F.G. Vilanova del Camí.

³⁸ Arxiu Comarcal de l'Anoia.

³⁹ Arxiu Comarcal de l'Anoia.

Carrer de l'Argent

Carrer de l'Argent

Plaça de l'Àngel (c.1906)

Convent dels Caputxins (c.1909)

Plaça de l'Ajuntament (c.1910)

Estació del Ferrocarril (c.1912)

Carrer de l'Argent (c. 1926)

Bendición de San Antonio (1917)

Plaça Sant Joan. Sucursal Verdés (c.1928)

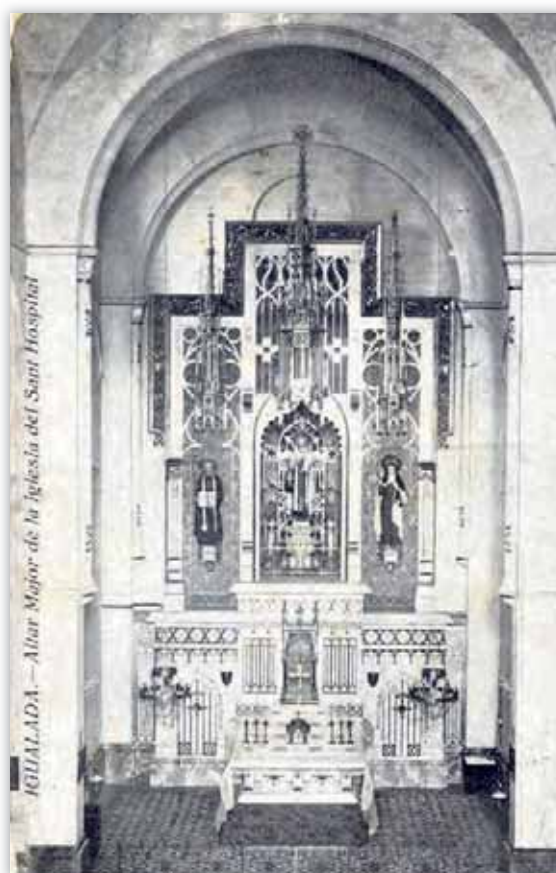

Festes del Pilar. Gegants de la Font Vella (c.1927)

Escola Pia (c.1930)

Altar Major de la iglesia del Sant Hospital (c.1930)

Piscina Municipal (c.1934)

Parque de Igualada (1949)

Vista general

Igualada

Igualada

c. 1906

Sèrie d'un mínim de quatre postals, sense numerar. La imatge ocupa tot l'espai i la llegenda, que és en castellà, està sobre la imatge, de color blanc i encapçalada per la paraula Igualada en majúscules, seguida del nom del lloc. Al darrere hi ha una línia separadora de l'espai per a la correspondència i per a l'adreça, per tant són posteriors a 1906. També ho corrobora l'edifici de ca la Mamita del carrer de Santa Maria, que es va inaugurar aquest mateix any. No hi consta ni l'editor, ni l'impressor, ni el fotògraf.

- Calle de Santa Maria
- Estación del Ferrocarril
- Estación del Ferrocarril⁴⁰
- Calle Argent

⁴⁰ Antoni Raja Enrich.

Calle de Santa Maria

Estación del Ferrocarril

Estación del Ferrocarril

Calle Argent

Antigua Imprenta Abadal Rayados y Encuadernaciones

Abadal
Igualada

1906

Sèrie de la qual s'ha localitzat una única postal. La imatge és en blanc i negre envoltada d'una línia recta i ja havia estat utilitzada en una sèrie anterior a 1905. Ara, el darrere està dividit per una línia i per tant és posterior. Al dors hi ha el logotip modernista de la impremta Abadal.

Se'n conserva una de circulada l'any 1906.

- [Círculo Mercantil, Industrial y Agrícola de Igualada](#)

Círculo Mercantil, Industrial
y Agrícola de Igualada

A.T.V

Àngel Toldrà Viazó
Barcelona

1907

Sèrie de deu postals, impreses en fototípia, en blanc i negre, signades per A.T.V., amb numeració i llegenda tipogràfica en vermell. Conté imatges de diversos espais de la ciutat. Al dors hi consta la signatura tipogràfica i «Unión Postal Universal».

En una altra edició, la 924 i la 930 porten al darrere «A Samsot y Missè. Barna». Són imatges impreses sobre un paper fi i encolades sobre postals anteriors de la cripta de Sant Fèlix de Vilafranca del Penedès: per això són més gruixudes.

La més antiga circulada correspon al 1907.

- 921 Vista general (I)
- 922 Vista general (II)
- 923 Casas Consistoriales
- 924 Paseo de la Alameda
- 925 Plaza de la Constitución
- 926 Estación del F.C. Central Catalán⁴¹
- 927 Calle de S. Roque (Pescadería)
- 928 Puente sobre el Noya
- 929 Plaza del Angel
- 930 Iglesia y Hospital

⁴¹ Hi ha dues versions amb el mateix número i fotografia, però una té la llegenda a la part de baix i l'altra a la part de dalt.

Vista general (I)

921

Vista general (II)

922

Casas Consistoriales

923

924

Paseo de la Alameda

925

Plaza de la Constitución

926

Estación del F.C. Central Catalán

Calle de S. Roque (Pescadería)

927

Puente sobre el Noya

928

Plaza del Angel

929

930

Iglesia y Hospital

A.T.V

Àngel Toldrà Viazó
Barcelona

c. 1908

Sèrie de disset postals, impreses en fototípia, en blanc i negre. Van numerades i tenen la llegenda tipogràfica en vermell i en castellà. Contenen imatges del convent, el claustre i els interiors de les Escoles Pies. Al dors, hi consta el nom de l'editor i «Unión Postal Universal» i l'espai està dividit en dues parts: en una hi consta «Correspondencia» i a l'altra «Dirección», com acostumava a passar en les primeres postals després de 1906.

No estan datades, però pel títol de la postal núm. 15 podrien ser de 1907 o 1908. La més antiga circulada és de 1910.

Escuelas Pías - Igualada

- 1 Vista general
- 2 Vista parcial de la fachada y plaza del Colegio
- 3 Parte central de la fachada
- 4 Fachada de la Iglesia
- 5 Puerta principal de la Iglesia
- 6 Altar mayor de la Iglesia
- 7 Vista parcial del claustro
- 8 Patios del colegio
- 9 Claustro
- 10 Gimnasio
- 11 Gabinete de Física
- 12 Clase superior
- 13 Gabinete de Química
- 14 Museo de Historia Natural
- 15 Exposición de trabajos (1907-1908)
- 16 Cuarto rectoral
- 17 Dirección

Parte central de la fachada

3

Vista parcial de la fachada y plaza del Colegio

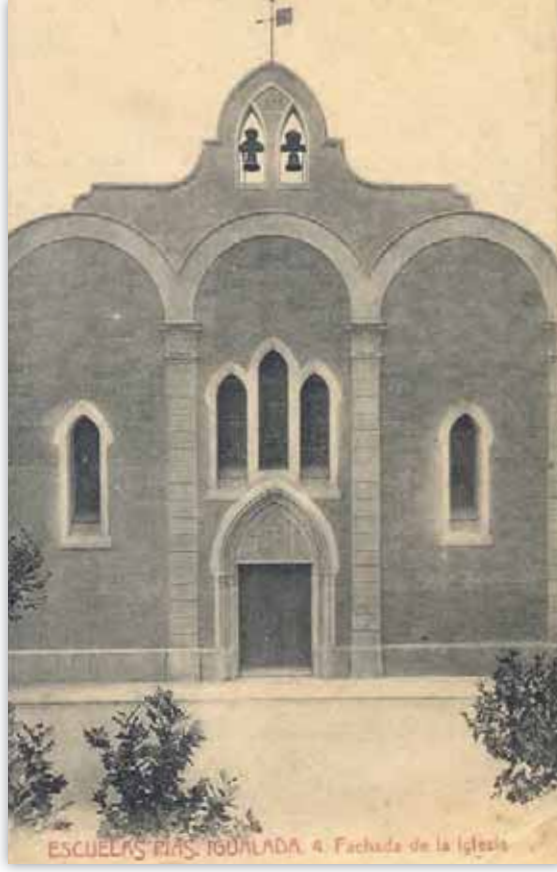
2

Vista general

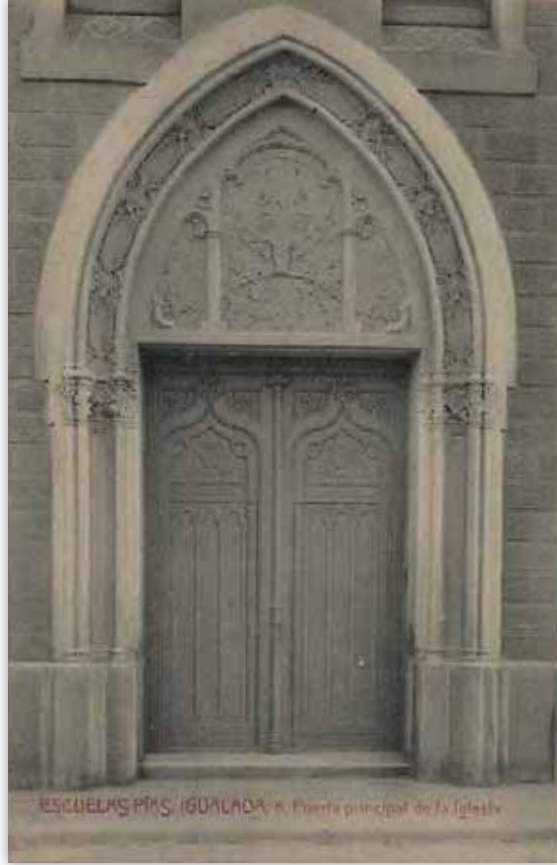
1

4

Fachada de la Iglesia

5

Puerta principal de la Iglesia

Altar mayor de la Iglesia

6

Vista parcial del claustro

7

8

Patios del colegio

9

Claustro

10

Gimnasio

Gabinete de Física

11

Clase superior

12

Gabinete de Química

13

14

ESCUUELAS PIAS. IGUALADA. 14. Museo de Historia Natural
ESCU

15

ESCUUELAS PIAS. IGUALADA. 15. Exposición de trabajos
(1907-1908)

Museo de Historia Natural

Exposición de trabajos (1907-1908)

Cuarto rectoral

16

Dirección

17

A.T.V

Àngel Toldrà Viazo
Barcelona

1908

Sèrie de deu postals, impreses en fototípia, en blanc i negre, amb signatura A.T.V, numeració i llegenda tipogràfica en vermell, sobre la imatge. Al dors hi consta «Ed. Angel Toldrà Viazo - Barcelona» i «Unión Postal Universal», així com els encapçalaments «Correspondencia» i «Dirección», com acostumava a passar en les primeres postals després de 1906.

En una altra edició, la 2329 i la 2330 porten imprès al revers «Samsot y Missè Hs». Són imatges impreses sobre un paper fi i encolades sobre postals anteriors de la cripta de Sant Fèlix de Vilafranca del Penedès, on consta Samsot i Missé. Per això són més gruixudes.

N'hi ha de circulades el 1908.

- 2327** Rambla de S. Pedro Màrtir
- 2328** Plaza del Angel
- 2329** Paseo de la Libertad
- 2330** Rambla de S. Isidro
- 2331** Matadero (Vista general)
- 2332** Ateneo Igualadino (fachada)
- 2333** Ateneo Igualadino (jardines)
- 2334** Calle de la Soledad
- 2335** Plaza de la Cruz
- 2336** Círculo Mercantil

Rambla de S. Pedro Màrtir

2327

Plaza del Angel

2328

Paseo de la Libertad

2329

2330

Rambla de S. Isidro

2331

Matadero (Vista general)

2332

Ateneo Igualadino (fachada)

Ateneo Igualadino (jardines)

2333

Calle de la Soledad

2334

Plaza de la Cruz

2335

2336

Círculo Mercantil

Morera

Carles Morera
Igualada

c. 1909

Sèrie d'un mínim de sis postals, en blanc i negre i a sang, numerades.⁴² Sobre la imatge i de color blanc, hi ha: el número, Igualada, la descripció del lloc i Morera o Carles Morera, probablement el nom del fotògraf. És la primera postal igualadina amb el nom suposadament del fotògraf. Al revers l'espai està separat en dues parts per una línia doble impresa, una per escriure-hi unes paraules i l'altra per a l'adreça.

- 1 Escuelas Pías
- 5 Matadero
- 6 Combent RR. PP. Capuchins⁴³

⁴² Les postals núm. 2, 3 i 4 no s'han localitzat.

⁴³ Antoni Raja Enrich. Aquesta imatge es va reproduir posteriorment: Vda. de M. Abadal (1910), núm. 11.

Combert RR. PP. Capuchins

6

Matadero

5

Escuelas Pías

1

J. Vilà

J. Vilà
Barcelona

1909

Sèrie de dotze postals, en blanc i negre, numerades i signades a mà sobre la fotografia. La llegenda també està escrita a mà. Mostren vistes de la ciutat —per primera vegada, amb força gent al carrer— i també actes populars, com processons. A partir de la núm. 6 porten la paraula *Magda* al dors, el nom d'una marca de paper.

N'hi ha de circulades des de l'any 1909.

- 1 Vista parcial 1^a
- 2 Vista parcial 2^a
- 3 Iglesia de P.P. Capuchinos – Procesi3n del Corpus
- 4 Iglesia de P.P. Capuchinos – Procesi3n del Corpus
- 5 Rambla de Sn. Isidro
- 6 Plaza del Mercado
- 7 Rambla Nueva
- 8 Puente sobre Noya
- 9 Calle de la Soledad
- 10 Vista parcial
- 11 Paseo Alameda
- 12 Casino del Fomento

Vista parcial 1ª

1

Vista parcial 2ª

2

Iglesia de P.P. Capuchinos - Procesión del Corpus

3

4

Iglesia de P.P. Capuchinos – Procesión del Corpus

5

Rambla de Sn. Isidro

Plaza del Mercado

6

Rambla Nueva

7

Puente sobre Noya

8

9

Calle de la Soledad

10

Vista parcial

11

Paseo Alameda

Casino del Fomento

12

Imp. de Nicolás Ponce

Nicolau Ponce
Igualada

1909

Sèrie de com a mínim quatre postals, impreses en blanc i negre, sense numerar. La imatge, fotogravat amb impressió tipogràfica, està envoltada d'una orla amb elements tipogràfics modernistes, que ja s'havien utilitzat l'any 1904 i cap al 1905⁴⁴ així com dues imatges idèntiques a les publicades aleshores. La llegenda, en castellà, és al davant, impresa en tinta vermella. Al darrere, està encapçalat per «Tarjeta postal. Unión Postal Universal. España» i dues línies paral·leles separen l'espai per a la Correspondència i per a la Direcció. També hi diu «Imp. de Nicolás Ponce».

La postal més antiga circulada correspon al 1909.

- Rambla de San Isidro
- Convento de PP. Capuchinos y Sto. Hospital
- Paseo Alameda
- Plaza de la Cruz

⁴⁴ Vegeu: Est. Tip. de N. Ponce (1904) i Imp. de N.Ponce (c.1905).

Rambla de San Isidro

Convento de PP. Capuchinos y Sto. Hospital

Paseo Alameda

Plaza de la Cruz

Imp. de Nicolás. Poncell

Nicolau Poncell
Igualada

1909

Sèrie de sis postals com a mínim, impreses en blanc i negre, sense numerar. Les imatges són fotogravats amb impressió tipogràfica. La llegenda, en castellà, és al davant, impresa en tinta vermella. El darrere està encapçalat per «Tarjeta postal. Unión Postal Universal. España» i dues línies paral·leles separen l'espai per a la Correspondència i per a la Direcció. Hi consta «Imp. de Nicolás Poncell».

La postal més antiga circulada correspon al 1909.

- Quatre vistes numerades
 - 1 Edificio Quartel de infanteria
 - 2 Casa de la Ciudad
 - 3 Rambla de San Isidro
 - 4 Paseo Alameda
- Tres vistes numerades
 - 5 Convento PP. Capuchinos y Sto. Hospital
 - 6 Estación del Ferrocarril
 - 7 Plaza Mercado
- Plaza Mercado
- Iglesia de PP. Capuchinos
- Santo Cristo de Igualada
- Vista parcial

Quatre vistes numerades

Tres vistes numerades

Plaza Mercado

Iglesia de PP. Capuchinos

Santo Cristo de Igualada

Vista parcial

Ed. N. Poncell Imprenta

Nicolau Poncell
Igualada

1910

Sèrie de trenta-quatre postals com a mínim, sense numerar i sense datar. Mostren carrers, places i elements emblemàtics d'Igualada. Estan impreses a sang i en un to sèpia, amb acabat brillant. La llegenda està impresa sobre la imatge, en tinta daurada. Totes porten el logotip de l'impressor a l'espai per al segell i també el seu nom, a la banda esquerra: «Ed. N. Poncell Imprenta».

Els darreres són diferents. En alguns, hi consta la marca de paper Magda, i també en francès: «Carte postale» i l'encapçalament «Correspondance» i «Adresse», a cada una de les dues parts. En altres, hi diu «Tarjeta postal» i en alguns, a més, «Carte postal».

N'hi ha de circulades el 1910.

- Vista general
- Vista general (1)
- Vista general (2)
- Vista parcial
- Plaza Mercado [foto anterior a 1910]
- Plaza Mercado
- Nueva Plaza Mercado (reproducción del plano)
- Calles de la Concepción y Caridad
- Calle del Argent
- Rambla de San Isidro
- Rambla de San Pedro Mártir
- Plaza de San Juan
- Central «Electra Igualadina»
- Estación del Ferro-Carril
- Calle del Borne
- Paseo e [sic] la Libertad
- Calle de la Soledad
- Plaza del Angel
- Paseo Alameda⁴⁵
- Rambla Nueva
- Matadero público (1)
- Matadero público (2)
- Puerta del Cementerio
- Cementerio – Galería
- Interior del Cementerio
- Colegio de PP. Escolapios
- Colegio de PP. Escolapios
- Colegio de PP. Escolapios⁴⁶
- Parroquia de Sta. Maria – Altar Mayor⁴⁵
- Parroquia de la Soledad – Altar Mayor
- Caja de Pensiones
- Salón de Sesiones del Ayuntamiento
- ¡Héroes al Bruch!
- Santo Cristo de Igualada

⁴⁵ Hi ha dues postals amb la mateixa fotografia, però una té la llegenda a la part de baix i l'altra a la part de dalt.

⁴⁶ Aquesta postal té la llegenda a la part superior, mentre les altres la tenen a la inferior.

Vista general

Vista general (1)

Vista general (2)

Vista parcial

Plaza Mercado

Plaza Mercado

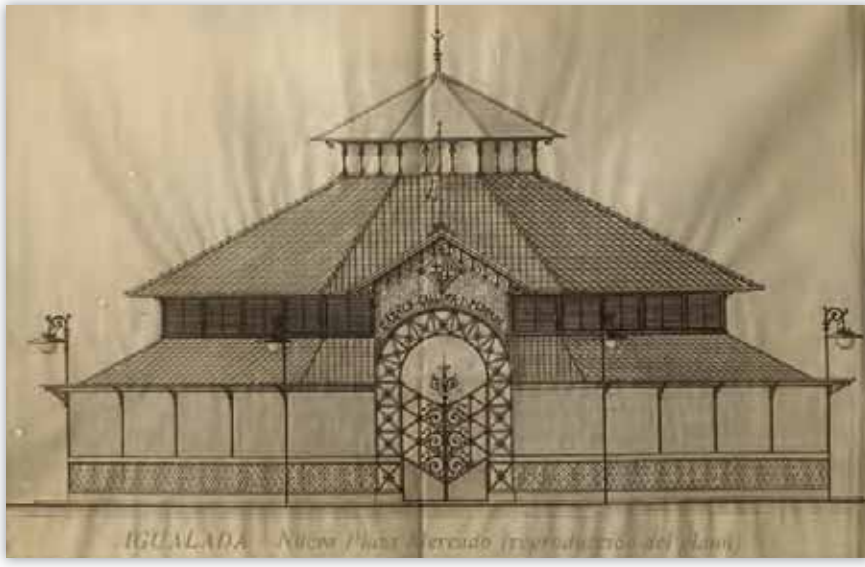
Calle del Argent

Calles de la Concepción y Caridad

Nueva Plaza Mercado
(reproducción del plano)

Rambla de San Isidro

Rambla de San Pedro Màrtir

Plaza de San Juan

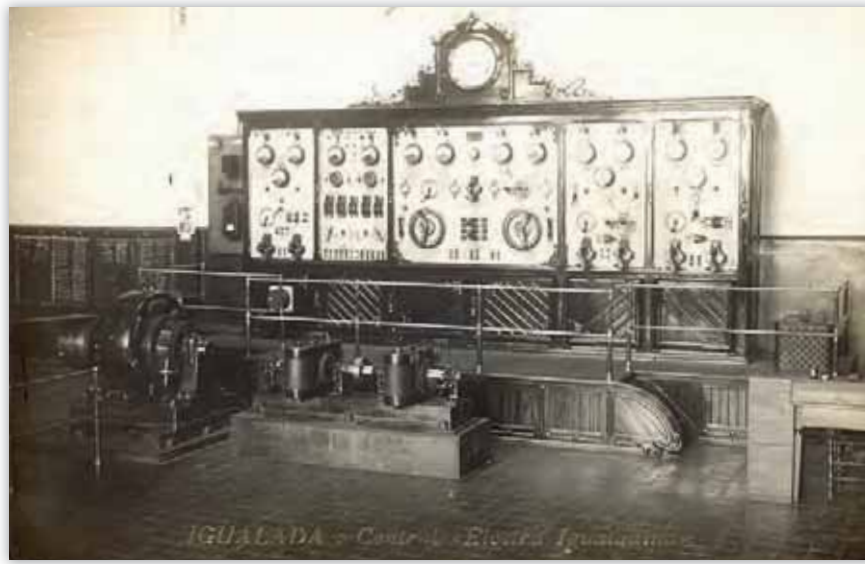
Calle del Borne

Estación del Ferro-Carril

Central «Electra Igualadina»

Paseo e [sic] la Libertad

Calle de la Soledad

Plaza del Angel

Paseo Alameda

Rambla Nueva

Matadero público (1)

Puerta del Cementerio

Matadero público (2)

Cementerio - Galería

Interior del Cementerio

Colegio de PP. Escolapios

Colegio de PP. Escolapios

Colegio de PP. Escolapios

Parroquia de Sta. Maria - Altar Mayor

Parroquia de la Soledad - Altar Mayor

Caja de Pensiones

Salón de Sesiones del Ayuntamiento

Santo Cristo de Igualada

¡Héroes al Bruch! Cuadro existente en el Ayuntamiento de Igualada

Vda. de M. Abadal

Abadal
Igualada

1910

Sèrie de dotze postals numerades, de l'1 a l'12. Són vistes de la ciutat, en blanc i negre, amb la llegenda tipogràfica en color daurat i impresa sobre la fotografia. Al dors només hi consta «Tarjeta Postal». Estan emmarcades en blanc.

N'hi ha de circulades des del 1910.

Aquesta sèrie, amb les mateixes vistes, numeració i errors, va sortir a la venda amb dues variants: l'una portava imprès sobre la imatge en lletres daurades «José Gassó» i l'altra «M. Jordana», dos coneguts llibreters de la ciutat que, probablement, les van encarregar per vendre-les als seus establiments.

- 1 Puente Carretera de Valls
- 2 Escuelas Pías
- 3 Plaza de la Cruz
- 4 Plaza de la Constitución
- 5 Plaza del Angel⁴⁷
- 5 Rambla de San Isidro
- 7 Carrer de Argent
- 8 Rambla de San Fernando
- 9 Plaza de San Juan
- 10 Estación del F.C. Central Catalana
- 11 Convento de las Capuchinas [sic]⁴⁸
- 12 Altar mayor de los Capuchinos⁴⁹

⁴⁷ El núm. 5 està repetit, però falta el 6.

⁴⁸ Hauria de dir Convento de los Capuchinos. Aquesta imatge ja s'havia publicat anteriorment: Morera (c. 1906), núm. 6.

⁴⁹ La impremta Abadal la va utilitzar per felicitar el Nadal.

Puente Carretera de Vallis

1

Escuelas Pías

2

Plaza de la Cruz

3

4

Plaza de la Constitución

5

Plaza del Angel

5

[sic] Rambla de San Isidro

Carrer de Argent

7

Rambla de San Fernando

8

Plaza de San Juan

9

10

Estación del F.C. Central Catalana

11

Convento de las Capuchinas [sic]

Altar mayor de los Capuchinos

12

Ed, Nicolás Poncell, Imprenta

Nicolau Poncell
Igualada

1913

Sèrie de dotze postals numerades, amb vistes d'Igualada i d'edificis singulars. Estan impreses a sang. Davant de la imatge, al costat esquerre hi diu *Igualada* i al dret hi ha la llegenda amb el nom del lloc. Són les primeres postals d'Igualada acolorides. Al dors, porten la numeració en l'espai destinat al segell. També al darrere, hi consta «Ed. Nicolás Poncell, Imprenta» i «Tarjeta Postal España», imprès en tinta verda.

La postal 20072, que era doble, es venia partida amb el mateix número.

La més antiga circulada correspon a l'any 1913.

- 20061** Ateneo Igualadino de la clase obrera
- 20062** Círculo Mercantil, Industrial y Agrícola
- 20063** Paseo Alameda
- 20064** Rambla de San Pedro Mártir
- 20065** Calle de Santa María
- 20066** Rambla de San Isidro
- 20067** Plaza Mercado
- 20068** Matadero Público
- 20069** Estación del Ferro-carril
- 20070** Plaza del Angel
- 20072** Vista general [panoràmica de 9 x 23 cm]
- 20072** Vista general

Ateneo Igualdino de la clase obrera

20061

Círculo Mercantil, Industrial y Agrícola

20062

Paseo Alameda

20063

20064

Rambla de San Pedro Mártir

20065

Calle de Santa María

20066

Rambla de San Isidro

Plaza Mercado

20067

Matadero Público

20068

Estación del Ferro-carril

20069

20070

Plaza del Angel

20072

Vista general
[panoràmica de 9 x 23 cm]

20072

Vista general

Fototípia Thomàs

Josep Thomàs i Bigas
Barcelona

1914

Sèrie de vint postals soltes i també presentades en un àlbum titulat *Recuerdo de Igualada*. Porten una doble numeració: el número individual de la postal al davant i el de la impremta Fototípia Thomàs Barcelona (3288–3307), al darrere. La llegenda està impresa en lletres vermelles. N'hi ha algunes d'acolorides. Al dors, les dues parts estan separades per una línia encapçalada per «Tarjeta postal», una àguila i el logotip de l'empresa Thomàs a baix.

Les postals 1, 2 i 3 formen una vista panoràmica de 9 x 42 cm.

D'algunes, se'n van fer diverses reedicions. N'hi ha que, tot i tenir la mateixa imatge i el mateix número, tenen la llegenda situada en un lloc diferent i en altres hi consta «Imprenta Moderna - Igualada» (fundada el 1912).

- 1 3288 Vista parcial
- 2 3289 Vista parcial
- 3 3290 Vista parcial
- 4 3291 Puente sobre el Noya
- 5 3292 Matadero Público
- 6 3293 Estación del Ferrocarril
- 7 3294 Paseo Alameda (Imp. Moderna / Fot. Thomàs)
- 8 3295 Plaza del 17 de Julio
- 9 3296 Casa Ayuntamiento
- 10 3297 Travesía San Sebastián⁵⁰
- 11 3298 Borne
- 12 3299 Orfeo del Noya
- 13 3300 Pescaderias
- 14 3301 Plaza del Angel
- 15 3302 Paseo de la Libertad
- 16 3303 Rambla de San Pedro Mártir
- 17 3304 Rambla de San Isidro (també acolorida)
- 18 3305 Ateneo Igualadino de la Clase Obrera
- 19 3306 Círculo Mercantil, Industrial y Agrícola
- 20 3307 Colegio PP. Escolapios

⁵⁰ Hauria de dir Carrer de Sant Roc.

Vista parcial

1

Vista parcial

2

Vista parcial

3

Vista panoràmica

4

Puente sobre el Noya

5

Matadero Público

6

Estación del Ferrocarril

Paseo Alameda
(Imp. Moderna / Fot. Thomàs)

7

Plaza del 17 de Julio

8

Casa Ayuntamiento

9

10

Travesía San Sebastián

11

Borne

Orfeo del Noya

12

Pescaderias

13

Plaza del Angel

14

15

Paseo de la Libertad

16

Rambla de San Pedro Màrtir

17

Rambla de San Isidro

Ateneo Igualdino de la Clase Obrera

18

Círculo Mercantil, Industrial y Agrícola

19

Colegio PP. Escolapios

20

J.B.

Josep Boixadera i Ponsa
Barcelona

1915

Sèrie de quinze postals numerades. Mostren edificis singulars i carrers i places de la ciutat. Estan impreses en blanc i negre, a sang. Sobre la imatge hi consta «JB, [el número de la postal dins de la sèrie], Ygualada» i la llegenda del lloc, en un to daurat, i en castellà. Al darrere, només hi diu «Tarjeta postal» i l'espai està dividit per dues línies paral·leles.

La més antiga circulada correspon a l'any 1915.

- 1 Matadero Público
- 2 Puente de Montbuy
- 3 Puente de Montbuy
- 4 Plaza Castells
- 5 Plaza del 17 de Julio
- 6 Círculo mercantil
- 7 Ateneo Igualadino
- 8 Convento de los Capuchinos
- 9 Cementerio
- 10 Vista general
- 11 Estación del Ferrocarril CC
- 12 Plaza de la Constitución
- 13 Plaza del Angel
- 14 Paseo Alameda
- 15 Rambla de San Ysidro

Matadero Público

1

Puente de Montbuy

2

Puente de Montbuy

3

4

Plaza Castells

5

Plaza del 17 de Julio

6

Circulo mercantil

Ateneo Igueladino

7

Convento de los Capuchinos

8

Cementerio

9

10

Vista general

11

Estación del Ferrocarril CC

12

Plaza de la Constitución

Plaza del Angel

13

Paseo Alameda

14

Rambla de San Ysidro

15

E. Dumas

Emilio Dumas
Barcelona

c. 1916

Sèrie de dues postals amb la imatge d'un carter, amb relleu, i la impressió «Recuerdos de», en vermell a la part superior dreta i un escut daurat a la part esquerra. A la cartera negra enganxada sobre la postal hi ha una tira desplegable amb deu reproduccions de postals d'Igualada, publicades l'any 1914 per Fototípia Thomàs. Al darrere, a la línia de separació dels dos espais hi ha el nom de l'editor o impressor «E. Dumas, Barcelona». Aquest tipus de postal s'havia editat per a diverses ciutats.

L'any 1986, es van trobar 419 targetes en relleu d'aquest carter però sense la cartereta amb els desplegable. Aleshores, Joan Bassols hi va fer imprimir, sobre la cartera de la imatge, el nom de vint ciutats catalanes, entre les quals quinze amb Igualada.⁵¹

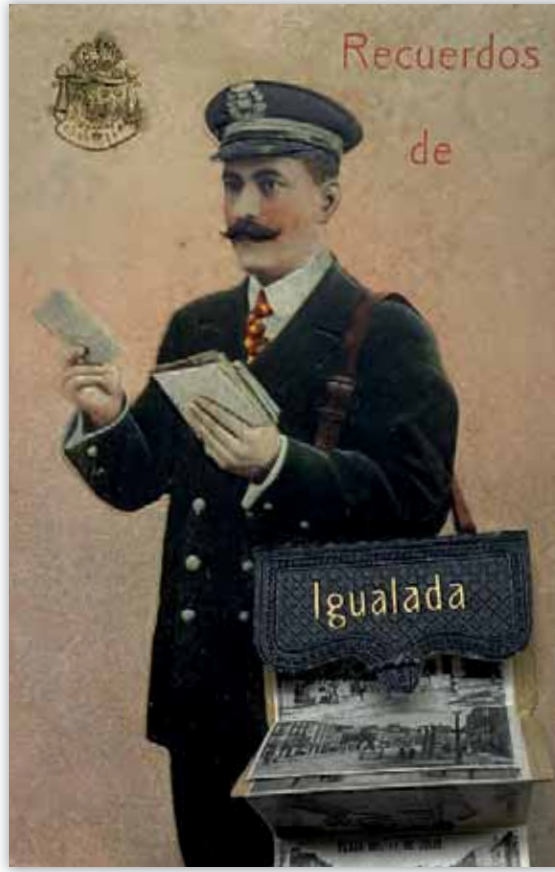
La més antiga circulada és de 1916.

- Desplegable
- Simple

⁵¹ Joan Bassols. «Una curiosidad cartófila». A: *Revista Cartófila*, núm. 8 (desembre 1988)

Desplegable

Simple

Fototípia Thomàs

Josep Thomàs i Bigas
Barcelona

1918

Sèrie d'un mínim de divuit postals sobre l'Ateneu Igualadí, sense numerar, però ordenades en un àlbum titulat *Recort del Ateneu Igualadí de la Classe Obrera*, que al darrere porta imprès «Jordana de Igualada. Edició particular per l'Ateneu». Les postals soltes tenen un marge blanc on hi ha la llegenda en lletres vermelles i escrita en català.

Algunes es van fer servir com a programa de ball de l'Ateneu Igualadí per a la Festa Major de 1918.

Ateneu Igualadí de la Classe Obrera

- Edifici antic
- Primer edifici
- Fatxada del edifici
- Saló central
- Saló de Descans i Conferències
- Quadro d'en Pere Bofarull, existent en el Saló-Descans
- Saló de lleigir y Biblioteca
- Saló de lleigir y Biblioteca
- Saló de Junttes
- Escola Elemental de nois
- Escola Superior de nois
- Escola de noies
- Escola de Dibuix
- Escola Teòrica i Pràctica de Teixits
- Escola d'Electricistes
- Saló de Cafè
- Saló d'Espectacles
- Teatre

Edifici antic

Primer edifici

Faixada del edifici

Ateneu Igualadí de la Classe Obrera. Saló Central

Saló central

Ateneu Igualadí de la Classe Obrera. Saló de Descans i Conferències

Saló de Descans i Conferències

Ateneu Igualadí de la Classe Obrera.
Quadro d'en Pere Vallis Bofarull, existent en el Saló-Descans

Quadro d'en Pere Bofarull,
existent en el Saló-Descans

Saló de lleigir y Biblioteca

Saló de lleigir y Biblioteca

Saló de Juntas

Escola Elemental de nois

Escola Superior de nois

Escola de noies

Escola de Dibuix

Ateneu Igualadí de la Classe Obrera. Escola de Dibuix.

Escola Teòrica i Pràctica de Teixits

Ateneu Igualadí de la Classe Obrera. Escola Teòrica i Pràctica de Teixits.

Escola d'Electricistes

Ateneu Igualadí de la Classe Obrera. Escola d'Electricistes

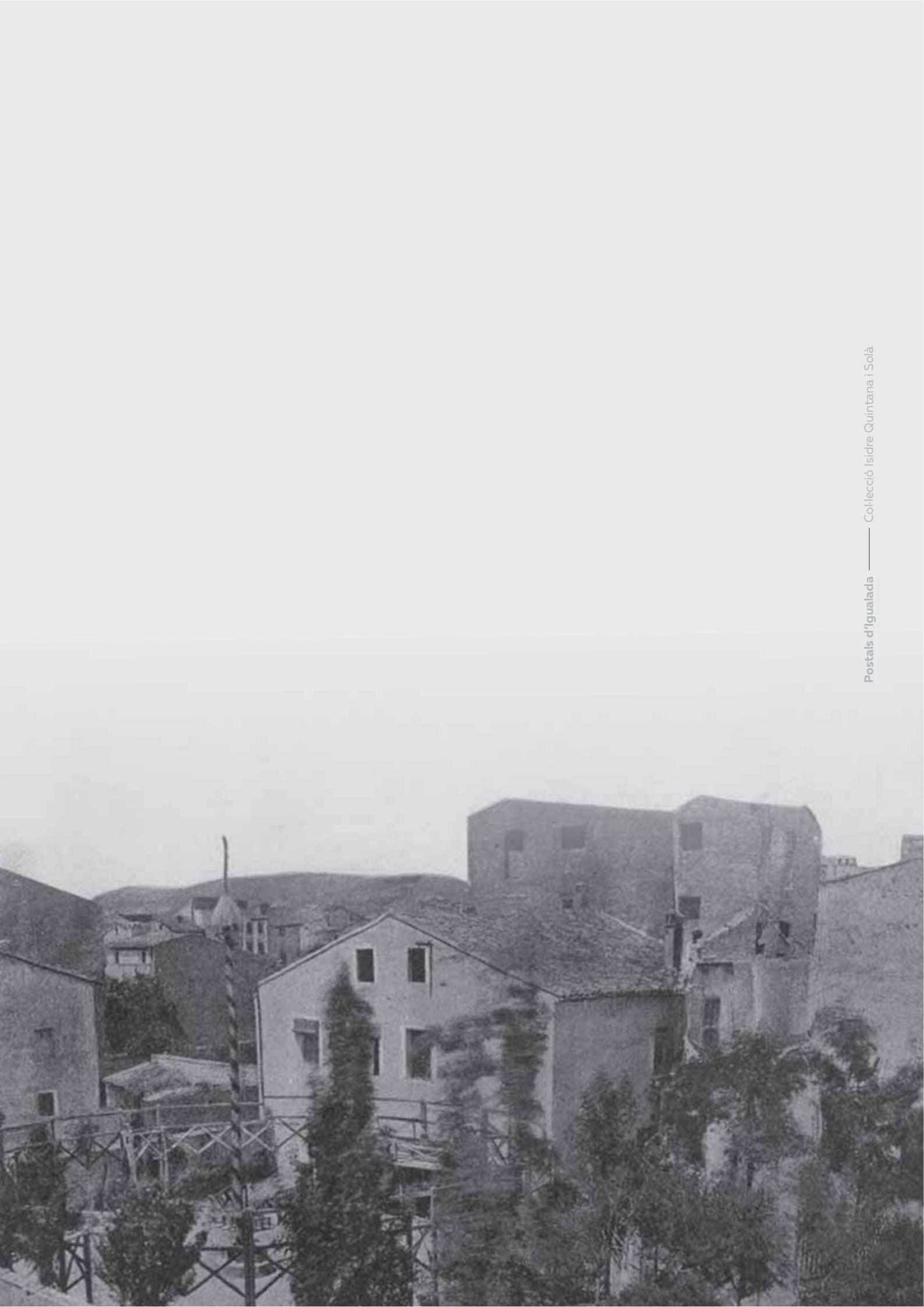
Saló de Cafè

Saló d'Espectacles

Teatre

Àngel Toldrà Viazó

Àngel Toldrà Viazó
Barcelona

1918

Sèrie d'un mínim de quatre postals, de les quals una és una vista panoràmica de la ciutat en forma de tríptic. Són impreses a sang, en blanc i negre i porten la llegenda impresa en tinta vermella. Al dors, hi consta el nom de l'editor Àngel Toldrà Viazó i també el de Nicolau Poncell, impressor i llibreter.

La postal circulada més antiga correspon a 1918.

- Vista panoràmica
- Casa Consistorial
- Altar Mayor de la Parroquia de Santa Maria
- Santo Cristo de IGUALADA

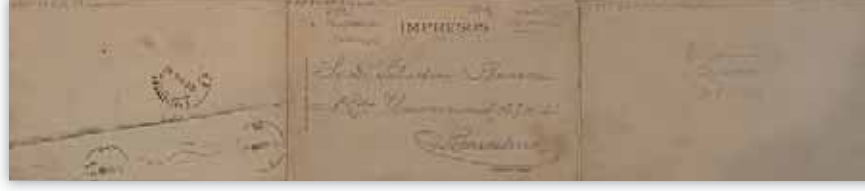
Altar Mayor de la Parroquia de Santa Maria

Casa Consistorial

Vista panorámica

Santo Cristo de Igualada

L. Roisin

Lucien Roisin
Barcelona

1923

Sèrie de divuit postals soltes i també reunides en un àlbum titulat *Igualada 18 vistas*. Són fotografies de carrers i edificis singulars d'Igualada. Estan numerades i impreses, a sang, en tinta d'un to blau. La llegenda és en tinta negra sobre la imatge, que ocupa tot el davant de la postal. A sota hi diu «L. Roisin, fot. Barcelona». Al revers hi consta «Tarjeta Postal» i els encaççaments «Correspondencia» i «Dirección». També hi diu «Reproducción prohibida».

La postal circulada més antiga correspon a 1923.

- 1 Vista general
- 2 Plaza Mercado
- 3 Plaza del Angel
- 4 Rambla San Isidro
- 5 Plaza del 17 y 18 Julio
- 6 Rambla Canalejas
- 7 Círculo Mercantil
- 8 Escuelas Ateneo Igualadino
- 9 Rambla de San Isidro
- 10 Real Colegio de las Escuelas Pías
- 11 Rambla San Fernando
- 12 Parroquia de Santa Maria – Altar Major
- 13 Paseo Alameda
- 14 Fachada Ateneo Igualadino
- 15 Rambla San Pedro Mártir
- 16 Casas Consistoriales
- 17 Calle Borne
- 18 Puente sobre el Noya
en la Carretera de Santa Margarita de Montbuy

Vista general

1

Plaza Mercado

2

Plaza del Angel

3

4

Rambla San Isidro

5

Plaza del 17 y 18 Julio

6

Rambla Canalejas

Círculo Mercantil

7

Escuelas Ateneo Igualadino

8

Rambla de San Isidro

9

10

Real Colegio de las Escuelas Pías

11

Rambla San Fernando

12

Parroquia de Santa María - Altar Mayor

Paseo Alameda

13

Fachada Ateneo Igualadino

14

Rambla San Pedro Mártir

15

16

Casas Consistoriales

17

Calle Borne

18

Puente sobre el Noya en la Carretera de Santa Margarita de Montbuy

Friedrichs

Cromos Friedrichs
Barcelona

1926

Sèrie de vint-i-una postals numerades i també presentades en un àlbum. Corresponen a vistes d'Igualada, edificis singulars i la imatge del Sant Crist. Estan impreses a sang, en to sèpia. La llegenda està situada sobre la fotografia, en color marró, i és en català. Al revers hi consta «Tarjeta Postal. Unión Postal Universal. España».

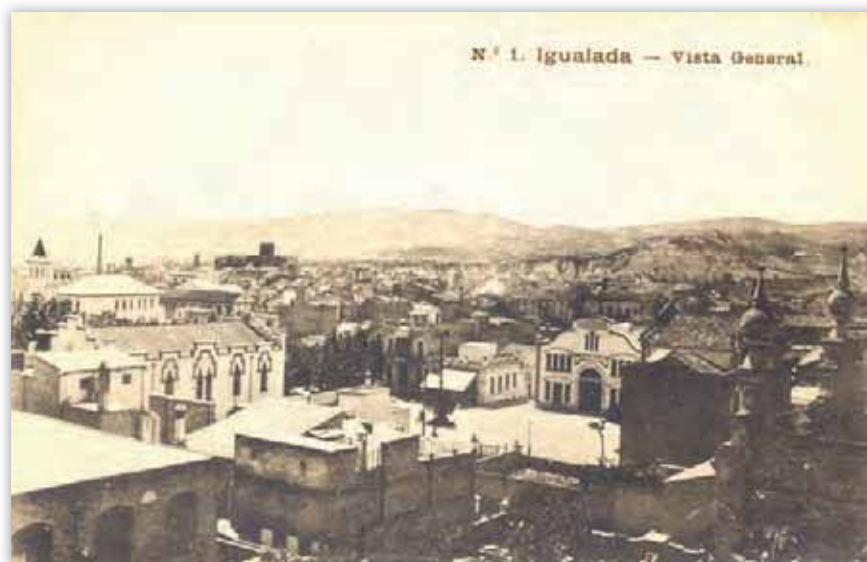
Hi ha alguna postal, com la núm. 5, reimpressa sobre una d'anterior de la cripta de Sant Fèlix de Vilafranca del Penedès i que porta la signatura «Samsot y Missé Hs. Barna».⁵²

- 1 Vista General
- 2 Vista General
- 3 Sant Crist d'Igualada
- 4 Estació
- 5 Paseig Mosen Jacinto Verdaguer
- 6 Rambla S. Isidre
- 7 Rbla. Gral Vives
- 8 Plaça de l'Àngel
- 9 Ajuntament
- 10 Born
- 11 Plaça Mercat
- 12 Carrer Argent
- 13 Travessia S. Roch
- 14 Plaça S. Joan
- 15 Carrer del Roser
- 16 Plaça del 17 i 18 de Juliol
- 17 Plaça Castells i Escoles Pies
- 18 Círcol Mercantil
- 19 Ateneu – Fatxada principal
- 20 Ateneu – Teatre
- 21 Ateneu – Palau Escolar

⁵² Aquest fet ja s'havia donat en dues sèries de postals editades per A.T.V., l'any 1908.

Vista General

1

Vista General

2

Sant Crist d'Igualada

3

4

Estació

5

Paseig Mosen Jacinto Verdagué

6

Rambla S. Isidre

Rbla. Gral Vives

7

Plaça de l'Àngel

8

Ajuntament

9

10

Born

11

Plaça Mercat

Carrer Argent

12

Travessia S. Roch

13

Plaça S. Joan

14

15

Carrer del Roser

16

Plaça del 17 i 18 de Juliol

17

Plaça Castells i Escoles Pies

Círcol Mercantil

18

Ateneu - Fatxada principal

19

Ateneu - Teatre

20

21

Ateneu - Palau Escolar

L. Roisin

Lucien Roisin
Barcelona

1931

Sèrie de dotze postals soltes sense numerar i també editades en un àlbum titulat *Igualada 12 vistas*. Estan impreses a sang i en un to blavós. La llegenda, en castellà, és al davant, sobre la imatge i en dues postals està dins un requadre blanc.

Algunes imatges repeteixen fotografies de la sèrie anterior i tant la llegenda com els textos del revers diuen el mateix, però amb una tipografia diferent.

La més antiga circulada correspon a l'any 1931.

- Vista general
- Plaza del Angel
- Plaza del 17 y 18 de Julio
- Rambla de San Isidro
- Rambla S. Fernando
- Paseo Alameda
- Calle Borne
- Casas Consistoriales
- Parroquia de Sta. María Altar Mayor
- Círculo Mercantil
- Fachada del Ateneo Igualadino
- Escuelas Ateneo Igualadino

Vista general

Plaza del Angel

Plaza del 17 y 18 de Julio

Rambla de San Isidro

Rambla S. Fernando

Paseo Alameda

Calle Borne

Casas Consistoriales

Parroquia de Sta. María Altar Mayor

Círculo Mercantil

Fachada del Ateneo Igualadino

Escuelas Ateneo Igualadino

Fot. Vilà

J. Vilà
Barcelona

1931

Sèrie de vint postals, numerades de la 1 a la 20. Es presentaven en dos àlbums desplegable en forma d'acordió, amb deu postals en cada un, titulats *10 Vistas de Fotografía, Igualada: serie 1ª* i *serie 2ª*. També hi consta «Clichés J. Vilà». Les fotografies són en blanc i negre, amb un marge blanc a tot al voltant. La llegenda se situa a la part inferior, està impresa en tinta negra i és bilingüe: castellà - català.

La més antiga circulada correspon a l'any 1931. N'hi ha (núm. 18), amb un segell d'Alfons XII i un altre de la República, i d'altres circulades després de la Guerra Civil, amb segells amb la imatge de Franco.

Igualada, sèrie 1ª

- 1 Vista parcial – Vista parcial
- 2 Rambla de San Isidro – Rambla de Sant Isidre
- 3 Paseo de la Libertad – Passeig de la Llibertat
- 4 Sociedad "Ataneo" – Societat "Ataneu"
- 5 Rambla del General Vives – Rambla del General Vives
- 6 Rambla Gral. Vives (Vista parcial) – Rambla Gral. Vives (Vista parcial)
- 7 Calle de Santa Ana – Carrer de Santa Anna
- 8 Plaza del Angel – Plassa de l'Àngel
- 9 Calle de la Soledad – Carrer de la Solitud
- 10 Arcos de San Roque – Arcs de Sant Roc

Igualada, sèrie 2ª

- 11 Estación – Estació
- 12 Rbla. San Isidro (Detalle) – Rambla Sant Isidre (Detall)
- 13 Paseo de Jacinto Verdaguer – Passeig de Mn. Jacinto Verdaguer
- 14 Plaza del 17 y 18 de Julio – Plassa del 17 i 18 de Juliol
- 15 Entrada Rbla. Canalejas
- 16 Rambla San Isidro – Rambla Sant Isidre
- 17 Rambla San Isidro – Rambla Sant Isidre
- 18 Calle Argent y Plaza Mercado – Carrer Argent i Plassa Mercat
- 19 Plaza del Mercado – Plassa del Mercat
- 20 Vista parcial – Vista parcial

Vista parcial – Vista parcial

1 - IGUALADA

Vista parcial - Vista parcial

(Fot. Villá - Barcelona)

1

Rambla de San Isidro
Rambla de Sant Isidre

2 - IGUALADA

Rambla de San Isidro - Rambla de Sant Isidre

(Fot. Villá - Barcelona)

2

Paseo de la Libertad
Passeig de la Llibertat

3 - IGUALADA

Paseo de la Libertad - Passeig de la Llibertat

(Fot. Villá - Barcelona)

3

4

Sociedad "Ataneo"
Societat "Ataneu"

5

Rambla del General Vives
Rambla del General Vives

6

Rambla Gral. Vives (Vista parcial)
Rambla. Gral. Vives (Vista parcial)

Calle de Santa Ana
Carrer de Santa Anna

7

Plaza del Angel
Plassa de l'Àngel

8

Calle de la Soledad
Carrer de la Solitud

9

10

Arcos de San Roque
Arcs de Sant Roc

11

Estación
Estació

12

Rbla. San Isidro (Detalle)
Rambla Sant Isidre (Detail)

Paseo de Jacinto Verdaguier
Passeig de Mn. Jacinto Verdaguier

13 - IGUALADA Paseo de Jacinto Verdaguier - Passeig de Mn. Jacinto Verdaguier (Fot. Vilà - Barcelona)

13

Plaza del 17 y 18 de Julio
Plassa del 17 i 18 de Juliol

14 - IGUALADA Plaza del 17 y 18 de Julio - Plassa del 17 i 18 de Juliol (Fot. Vilà - Barcelona)

14

Entrada Rbla. Canalejas

15 - IGUALADA Entrada Rbla. Canalejas (Fot. Vilà - Barcelona)

15

16

Rambla San Isidro
Rambla Sant Isidre

17

Rambla San Isidro
Rambla Sant Isidre

18

Calle Argent y Plaza Mercado
Carrer Argent i Plassa Mercat

Plaza del Mercado
Plassa del Mercat

19 - IGUALADA - Plaza del Mercado - Plassa del Mercat (Fot. Vilà - Barcelona)

19

Vista parcial
Vista parcial

20 - IGUALADA

Vista parcial - Vista parcial

(Fot. Vilà - Barcelona)

20

Bas d'Igualada, Estamper

Pere Bas i Vich
Igualada

1933

Sèrie de tres postals corresponents a les tres fotografies premiades en el Primer Certamen Fotogràfic Municipal que va organitzar l'Ajuntament d'Igualada el mes de juny de 1933. Es demanava una vista general de la ciutat o una imatge descriptiva. Sota la fotografia, hi ha les dades generals del municipi: «Ciutat de 15.000 habitants i 2.500 edificis...». El revers està imprès en tinta blava. Tot el text, tant a l'anvers com al revers, està imprès en català, però hi ha una versió amb el text en castellà de la que va obtenir el primer premi.

El nom complet dels tres fotògrafs era: Procopi Llucià Torreguitart, Josep Ferran Soler i Josep M. Lladó Bausili.

- 1 Primer premi: clixé de P. Llucià
- 2 Segon premi: clixé de J. Ferran
- 3 Tercer premi: clixé de J.M. Lladó

Primer premi: clixé de P. Lucità

IGUALADA. — Ciutat de 15.000 habitants i 2.500 edificis, situada a la vora esquerra del riu Anoia, travessada per la carretera de Madrid a França, per la Junquera. — Cap de partit judicial; lloc obligat de tràfic entre Barcelona i Lleida, i centre de les organitzacions benèfiques-sanitàries de la Comarca. — Districte de Barcelona, 68 quilòmetres i de Lleida, 90. — Compta amb estacions telegràfiques i telefòniques. — Té ferrocarril directe amb Barcelona i diverses línies de servei automobilista que utilitzen la xarxa de carreteres per a comunicar-se amb totes les comarques limítrofes. — La indústria més típica i important és la de curtis, representada avui per 210 fàbriques que elaboren anualment 8 milions de quilos de sola, avaluada en 40 milions de pessetes. — A més, existeixen 15 fàbriques de teixits amb 1.300 telers, 20 fàbriques de gènere de punt amb 450 telers i 175 màquines de confecció. — És centre productor de guix i ciment. — Compta amb fàbriques d'electricitat, gas, gelatina, pedra artificial, soles, mitges, farines, lleixiu, gasseoses i altres.

1

Segon premi: clixé de J. Ferran

IGUALADA. — Ciutat de 15.000 habitants i 2.500 edificis, situada a la vora esquerra del riu Anoia, travessada per la carretera de Madrid a França, per la Junquera. — Cap de partit judicial; lloc obligat de tràfic entre Barcelona i Lleida, i centre de les organitzacions benèfiques-sanitàries de la Comarca. — Districte de Barcelona, 68 quilòmetres i de Lleida, 90. — Compta amb estacions telegràfiques i telefòniques. — Té ferrocarril directe amb Barcelona i diverses línies de servei automobilista que

utilitzen la xarxa de carreteres per a comunicar-se amb totes les comarques limítrofes. — La indústria més típica i important és la de curtis, representada avui per 210 fàbriques que elaboren anualment 8 milions de sola, avaluada en 40 milions de pessetes. — A més, existeixen 15 fàbriques de teixits amb 1.300 telers, 20 fàbriques de gènere de punt amb 450 telers i 175 màquines de confecció. — És centre productor de guix i ciment. — Compta amb fàbriques d'electricitat, gas, gelatina, pedra artificial, soles, mitges, farines, lleixiu, gasseoses i altres.

2

Tercer premi: clixé de J.M. Lladó

IGUALADA. — Ciutat de 15.000 habitants i 2.500 edificis, situada a la vora esquerra del riu Anoia, travessada per la carretera de Madrid a França, per la Junquera. — Cap de partit judicial; lloc obligat de tràfic entre Barcelona i Lleida, i centre de les organitzacions benèfiques-sanitàries de la Comarca. — Districte de Barcelona, 68 quilòmetres i de Lleida, 90. — Compta amb estacions telegràfiques i telefòniques. — Té ferrocarril directe amb Barcelona i diverses línies de servei automobilista que utilitzen la xarxa de carreteres per a comunicar-se amb totes les comarques limítrofes. — La indústria més típica i important és la de curtis, representada avui per 210 fàbriques que elaboren anualment 8 milions de quilos de sola, avaluada en 40 milions de pessetes. — A més, existeixen 15 fàbriques de teixits amb 1.300 telers, 20 fàbriques de gènere de punt amb 450 telers i 175 màquines de confecció. — És centre productor de guix i ciment. — Compta amb fàbriques d'electricitat, gas, gelatina, pedra artificial, soles, mitges, farines, lleixiu, gasseoses i altres.

3

Igualada

Igualada

1934

Sèrie de quinze postals, amb vistes d'Igualada, numerades. Són impreses en blanc i negre, amb un acabat setinat i amb la imatge emmarcada amb una franja blanca a tot el voltant. La llegenda, sobre la franja blanca inferior, està en català i en castellà. Al dors hi consta «Tarjeta Postal» i «Unión postale universelle. España»

La més antiga circulada és de 1934.

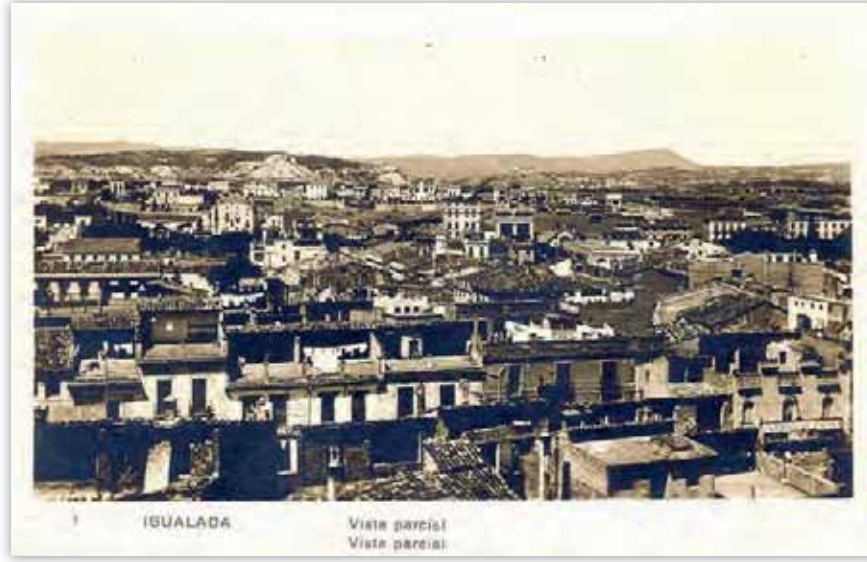
A partir de 1939 es van tornar a imprimir amb la llegenda només en castellà. Se'n conserva una de circulada el 12-7-1939, amb la llegenda en català ratllada i la paraula «censura» al darrere, conforme havia passat per aquest tràmit.

- 1 Vista parcial - Vista parcial
- 2 Vista parcial - Vista parcial⁵³
- 3 Vista parcial - Vista parcial
- 4 Rambla General Vives - Rambla General Vives
- 5 Rambla Sant Isidre - Rambla San Isidro
- 6 Rambla Sant Isidre - Rambla San Isidro
- 7 Rambla General Vives - Rambla General Vives
- 8 Passeig de Mn. Jacinto Verdaguer - Paseo de Jacinto Verdaguer
- 9 Rambla de Canalejas
- 10 Plassa del 17 i 18 de Juliol - Plaza del 17 y 18 de Julio
- 11 Plassa del 17 i 18 de Juliol - Plaza del 17 y 18 de Julio
- 12 Plassa Mercat i Ajuntament - Plaza Mercado y Ayuntamiento
- 13 Círcol Mercantil - Círculo Mercantil
- 14 Ateneu Igualadí - Fatxada - Ateneo Igualadino - Fachada
- 15 Ateneu Igualadí - Palau Escolar -
Ateneo Igualadino - Palacio Escolar

⁵³ Antoni Raja Enrich.

Vista parcial - Vista parcial

1 IGUALADA Vista parcial Vista parcial

1

Vista parcial - Vista parcial

2 IGUALADA Vista parcial Vista parcial

2

Vista parcial - Vista parcial

3 IGUALADA Vista parcial Vista parcial

3

4

Rambla General Vives
Rambla General Vives

5

Rambla Sant Isidre
Rambla San Isidro

6

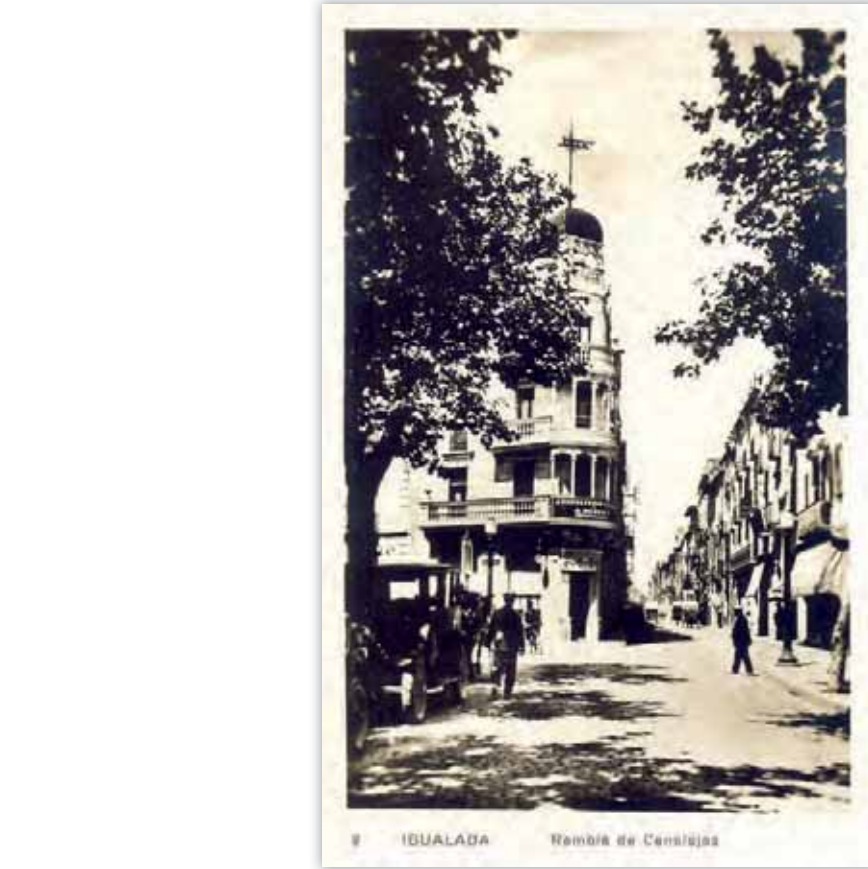

Rambla Sant Isidre
Rambla San Isidro

Entrada Rbla. Canalejas

Passeig de Mn. Jacinto Verdaguer
Paseo de Jacinto Verdaguer

Rambla General Vives
Rambla General Vives

10

Plasa del 17 i 18 de Juliol
Plaza del 17 y 18 de Julio

11

Plasa del 17 i 18 de Juliol
Plaza del 17 y 18 de Julio

12

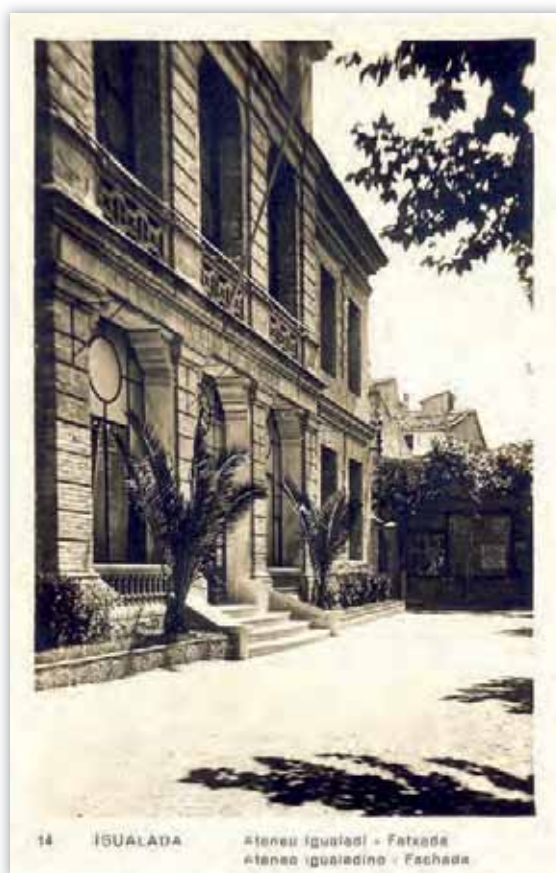
Plasa Mercat i Ajuntament
Plaza Mercado y Ayuntamiento

Círcol Mercantil
Círculo Mercantil

13 IGUALADA Círcol Mercantil
Círculo Mercantil

Ateneu Igualadí - Fachada
Ateneo Igualadino - Fachada

14 IGUALADA ateneu igualadí - Fachada
ateneo igualadino - Fachada

Ateneu Igualadí - Palau Escolar
Ateneo Igualadino - Palacio Escolar

15 IGUALADA Ateneu Igualadí - Palau Escolar
Ateneo Igualadino - Palacio Escolar

A. Ribó

Alfons Ribó Vives
Igualada

c. 1934

Sèrie de vuit postals, com a mínim, numerades. Estan impreses en blanc i negre, amb una franja blanca a tot el voltant. La llegenda és en català i al peu de la imatge. Van ser editades als anys trenta perquè l'actual plaça de l'Ajuntament porta el nom de plaça de la República, que va dur des del 1931 fins al 1939. L'autor de les fotografies va exercir a la ciutat des de l'any 1928. Només s'han localitzat dues postals d'aquesta sèrie.

- 5 Plaça de la República
- 8 Carrer Sant Roc⁵⁴

⁵⁴ Antoni Raja Enrich.

Plaça de la República

5

Carrer Sant Roc

8

Fototípia Thomàs

Josep Thomàs i Bigas
Barcelona

1935

Sèrie de quinze postals sobre el col·legi de les Mares Escolàpies. Estan impreses a sang, en blanc i negre i la llegenda està sobre la imatge, amb lletres vermelles. Al revers, porten la numeració del registre de la impremta (12987-13001) i també hi posa «Tarjeta postal». L'espai està dividit per una línia encapçalada per una àliga.

La més antiga circulada és de 1935.

Colegio de MM. Escolapias

- 12987** Vestíbulo
- 12988** Salón de visitas
- 12989** Una de las galerías
- 12990** Iglesia
- 12991** Fachada interior
- 12992** Jardín
- 12993** Pasillo de las clases graduadas
- 12994** Una de las clases
- 12995** Grupo de niñas de 1er. G^o
- 12996** Grupo de niñas de 2° G^o
- 12997** Grupo de niñas de 3r. G^o
- 12998** Clase de Música
- 12999** Clase de Pintura al aire libre
- 13000** Comedor
- 13001** Dormitorio

Vestíbulo

12987

Salón de visitas

12988

Una de las galerías

12989

12990

Iglesia

12991

Fachada interior

12992

Jardín

Pasillo de las clases graduadas

12993

Una de las clases

12994

Grupo de niñas de 1er. G

12995

12996

Grupo de niñas de 2.º G.

12997

Grupo de niñas de 3.º G.

12998

Clase de Música

Clase de Pintura al aire libre

12999

Comedor

13000

Dormitorio

13001

Garriga

Germans Garriga Roca
Barcelona

1936

Sèrie de vint postals fotogràfiques, publicades en dos àlbums titulats *Igualada 10 Vistas. Blok n 1* i *Blok n 2*. Estan impreses en blanc i negre, amb acabat brillant i emmarcades amb una franja blanca. Al peu hi ha la llegenda en català. Al revers només hi diu «Tarjeta postal» i al lloc del segell hi ha el logotip de l'editor. També es va fer una panoràmica amb la mida de tres postals: 9 x 42 cm.

La més antiga circulada és de 1936. N'hi ha una (núm. 19) circulada l'any 1941, amb el peu de la llegenda, que era en català, esborrat. També n'hi ha una de solta i sense llegenda, però amb el mateix logotip, que correspon a una vista dels jardins del Cercle Mercantil.

Igualada, Blok nº 1

- 1 Vista parcial
- 2 Vista parcial
- 3 Rambla de S. Isidre
- 4 Passeig de Verdaguer
- 5 Piscina Municipal
- 6 Rambla de S. Ferran
- 7 Rambla del General Vives
- 8 Plassa de la República i Carrer Avogent [sic]⁵⁵
- 9 Carrer de Sta. Maria
- 10 Carrer de S. Agustí

Igualada, Blok nº 2

- 11 Rambla de Canalejas
- 12 Rambla de S. Isidre
- 13 Rambla del General Vives
- 14 Passeig de Verdaguer
- 15 Rambla de S. Isidre
- 16 Plassa Castells i Escoles Pies
- 17 Plassa del 17 i 18 de Juliol
- 18 Institut Garcia Fossas
- 19 Plassa de Galan y Garcia Hernández
- 20 Carrer de la Soletat [sic]⁵⁶

⁵⁵ Hauria de dir Argent.

⁵⁶ Hauria de dir Soledat.

Vista parcial

1

Vista parcial

2

Rambla de S. Isidre

3

4

Passeig de Verdaguer

5

Piscina Municipal

6

Rambla de S. Ferran

Rambla del General Vives

7

Plassa de la República i Carrer Avogent [sic]

8

Carrer de Sta. Maria

9

10

Carrer de S. Agustí

11

Rambla de Canalejas

12

Rambla de S. Isidre

Rambla del General Vives

13

Passeig de Verdaguier

14

Rambla de S. Isidre

15

16

16 IGUALADA

Plaza Castells i Escoler Pius

Plaza Castells i Escoler Pius

17

17 IGUALADA

Plaza del 17 y 18 de Julio

Plaza del 17 i 18 de Juliol

18

18 IGUALADA

Institut Garcia Fossas

Institut Garcia Fossas

Plassa de Galan y Garcia Hernández

19 IGUALADA

Plaza de Galán y Gerste Hernández.

19

Carrer de la Soletat [sic]

20 IGUALADA

Carrer de la Soletat

20

Panoràmica

Cercle Mercantil

Igualada

Igualada

1943

Sèrie de vint-i-cinc postals de carrers i edificis de la ciutat. Estan impreses en blanc i negre, emmarcades per una franja blanca, on hi ha impresa la llegenda. Les postals van numerades amb un ordre que s'ha respectat en les diverses edicions i reimpressions que se n'han fet, tot i que alguna fotografia sigui diferent. Se'n desconeix l'editor i el fotògraf.

Algunes de les diferències en les successives edicions són: el canvi de paper (Negtor, Agfa o que no consti); que al revers hi digui «Tarjeta postal» o estigui en blanc; que canviï la manera d'anomenar el lloc; que indiquin una lletra després del número o que portin, a més, un altre número a la franja. Hi ha algunes edicions que porten elements com un rombe o una estrella a l'anvers. També hi ha algun error de numeració i alguna postal sense numerar.

La més antiga circulada és de 1943.

- 1 Asilo del Santo Cristo / Asilo Santo Cristo (i A) (3 vistes diferents)
- 2 Ayuntamiento (i B)
- 3 Paseo del General Mola / Plaza de la Cruz
- 4 Plaza de la Cruz
- 5 Estación FF CC (i A i B) (4 vistes diferents)
- 6 Círculo Mercantil / Círculo de Igualada (i A i B) (3 vistes diferents)
- 7 Grupo Escolar Garcia Fossas
- 8 Convento Capuchinos
- 9 Escuelas Pías
- 10 Vista parcial / Vista general (i A, B i D) (7 vistes diferents)
- 11 Calle de la Soledad (i B) (2 vistes diferents)
- 12 Piscina Municipal (i A) (2 vistes diferents)
- 13 Plaza del Pilar (i una vista diferent sense numerar)
- 14 Plaza de España / 14B Vista general
- 15 Plaza del Mercado / Plaza del Generalísimo
- 16 Plaza San Juan
- 17 Caja de Pensiones
- 19 Calle de San Agustín⁵⁷
- 20 Paseo Verdaguer (i A i B) (3 vistes diferents)
- 21 Rambla General Vives
- 22 Rambla San Isidro (i B) (5 vistes diferents)
- 23 Plaza José Antonio / Plaza del Rey (i A) (4 vistes diferents)
- 24 Calle de San Roque
- 25 Rambla de Carlos VII (2 vistes diferents)

⁵⁷ La postal núm. 18 no s'ha localitzat.

Asilo del Santo Cristo

N.º 1

Asilo Santo Cristo

IGUALADA

1

Asilo del Santo Cristo

N.º 1

Asilo del Santo Cristo

Igualada

1

Asilo del Santo Cristo

N.º 1A - Asilo Santo Cristo

IGUALADA

1A

2

Ayuntamiento

3

Paseo del General Mola

3

Plaza de la Cruz

Plaza de la Cruz

4

Estación F.F.C.C.

5

Estación FF. CC.

5

5A

Estación F.F. C.C.

5B

Estación de C.G. Ferrocarriles Catalanes

6

Circulo Mercantil

Círculo Mercantil

6A

Círculo Mercantil

6B

Grupo Escolar García Fossas

7

8

Convento Capuchinos

9

Escuelas Pías

10

Vista Parcial

Vista Parcial

10

Vista Parcial

10

Vista Parcial

10

10B

Vista parcial

10D

Vista parcial

11

Calle de la Soledad

Calle Soledad

11B

Piscina Municipal

12

Piscina Municipal

12A

13

Plaza del Pilar

Plaza del Pilar

14

Plaza de España

Vista General

14B

Plaza del Generalísimo

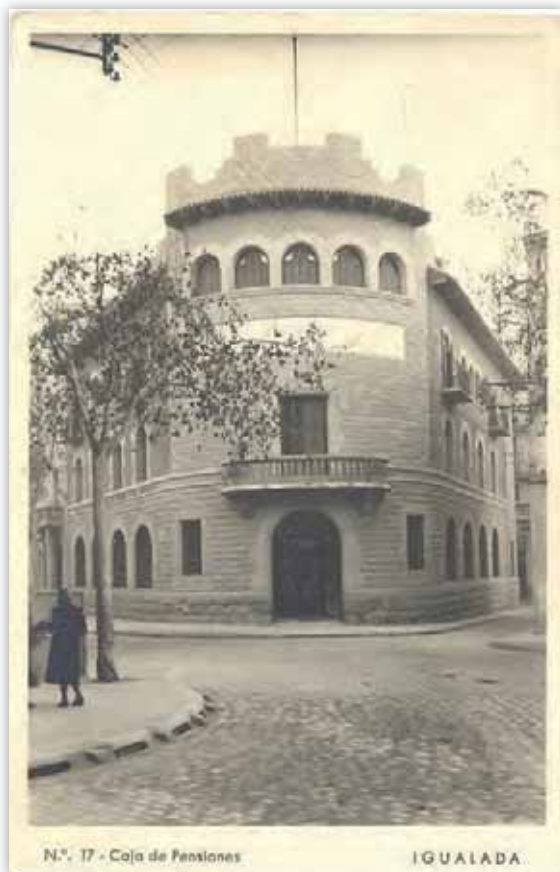
15

Plaza San Juan

16

17

Caja de Pensiones

19

Calle de San Agustín

20A

Paseo Verdagué

Paseo Verdaguier

20B

Paseo Verdaguier

20B

Rambla General Vives

21

22

Rambla S. Isidro

22

Rambla S. Isidro

22

Rambla S. Isidro

Rbla. San Isidro

22

Rambla de San Isidro

22B

Plaza José Antonio

23

23

Plaza del Rey

23

Plaza de José Antonio

23A

Plaza del Rey

Calle de San Roque

24

Rambla de Carlos VII

25

Rambla Carlos VII

25

Igualada

Igualada

c. 1944

Sèrie de com a mínim tres postals, sense numerar. Estan impreses en blanc i negre, amb una franja blanca a tot el voltant de la imatge i la llegenda, en castellà, al peu. El darrere està completament en blanc: no hi consta ni l'editor, ni l'impressor.

- Rbla. de San Isidro⁵⁸
- Calle de la Soledad
- Asilo del Santo Cristo

⁵⁸ Antoni Raja Enrich.

Rbla. de San Isidro

Calle de la Soledad

Asilo del Santo Cristo

Zerkowitz

Adolf Zerkowitz
Barcelona

1953

Sèrie doble de dinou postals en blanc i negre i les mateixes vistes de carrers, places i edificis singulars, però acolorides. Totes són impreses a sang i estan numerades segons el registre de l'impressor. Sobre la imatge hi consta: *Igualada*, el número, la llegenda i la signatura de Zerkowitz. A la part del darrere, en algunes hi posa «Tarjeta Postal» i hi consta Negtor; en altres hi diu «Talleres A. Zerkowitz fotógrafo», el telèfon i «Barcelona» i també «Prohibida la reproducción» i, finalment, n'hi ha sense cap text, només amb una ratlla al mig.

La més antiga circulada és de 1953.

Posteriorment, algunes es van reproduir amb la mateixa numeració, però amb format de 10 x 15 cm. Aleshores, el número va al darrere.⁵⁹

- 9639** Rambla San Isidro
- 9640** Plaza de la Cruz
- 9641** Círculo Mercantil
- 9642** Plaza José Antonio
- 9643** Paseo Verdaguer
- 9644** Plaza Generalísimo (pòrticos)
- 9645** Ayuntamiento
- 9646** Caja de Pensiones
- 9647** Plaza José Antonio (Estatua Neptuno)
- 9648** Grupo Escolar García Fossas
- 9649** Calle Borne (Campanario Santa Maria)
- 9650** Piscina Municipal
- 9651** Plaza Castells (Edificio Escuelas Pías)
- 9652** Plaza Cataluña (Estación)
- 9653** Asilo Sto. Cristo
- 9654** Paseo Verdaguer
- 9655** Asilo Sto. Cristo
- 9656** Calles Alba y San Simplicio
- 9657** Vista general

⁵⁹ Vegeu: Zerkowitz (1959)

Rambla San Isidro

9639

Plaza de la Cruz

9640

Círculo Mercantil

9641

9642

Plaza José Antonio

9643

Paseo Verdagué

9644

Plaza Generalísimo (pórticos)

Ayuntamiento

9645

Caja de Pensiones

9646

9647

Plaza José Antonio (Estatua Neptuno)

9648

Grupo Escolar García Fossas

Calle Borne (Campanario Santa Maria)

9649

Piscina Municipal

9650

Plaza Castells (Edificio Escuelas Pías)

9651

9652

Plaza Cataluña (Estación)

9653

Asilo Sto. Cristo

9654

Paseo Verdaguer

Asilo Sto. Cristo

9655

Calles Alba y San Simplicio

9656

Vista general

9657

Igualada

Javier Andrés
Igualada

c. 1954

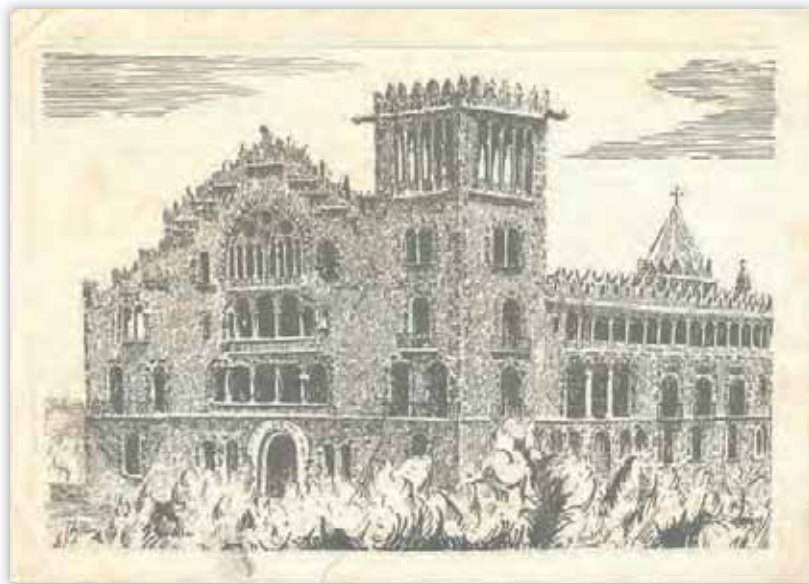
Sèrie de com a mínim una postal, numerada. És en blanc i negre i té una franja blanca a tot el voltant. La mida és de 10,5 x 14,5 cm. Es tracta d'un dibuix a la ploma realitzat per Xavier Andrés Gumà.

La més antiga circulada és de 1954.

1 Asilo del Santo Cristo

Asilo del Santo Cristo

1

Talleres A. Zerkowitz, Fotógrafo

Alfred Zerkowitz
Barcelona

1955

Sèrie d'onze postals de carrers, places i edificis, sense numerar. Estan impreses a sang, en blanc i negre, però també n'hi ha una versió acolorida. Al davant, porten la llegenda i la signatura de Zerkowitz, en tinta blanca. Al revers, totes porten el mateix text: «Talleres A. Zerkowitz fotógrafo, el telèfon i Barcelona» i també «Prohibida la reproducción». La mida és de 9 x 14 cm.

Aquestes mateixes postals van sortir posteriorment numerades amb el registre de l'editor.

La més antiga circulada és de 1955.

- Vista general [100]
- Rambla del General Vives [9726]
- Plaza José Antonio [9730]
- Plaza José Antonio y Neptuno [9731]
- Vista general [9732]
- Plaza de la Cruz [9733?]
- Plaza José Antonio [9734]
- Plaza de la Cruz [9735]
- Plaza de la Cruz [9735 bis]
- Rambla San Isidro [9736]
- Escuelas Pías de Igualada. Patio⁶⁰

⁶⁰ Antoni Raja Enrich. Té el mateix revers que les altres d'aquesta sèrie, però porta una franja blanca al davant.

Vista general [100]

Rambla del General Vives [9726]

Plaza José Antonio [9730]

Plaza José Antonio y Neptuno [9731]

Vista general [9732]

Plaza de la Cruz [9733?]

Plaza José Antonio [9734]

Plaza de la Cruz [9735]

Plaza de la Cruz [9735 bis]

Rambla San Isidro [9736]

Escuelas Pías de Igualada. Patio

Talleres A. Zerkowitz, Fotógrafo

Alfred Zerkowitz
Barcelona

1957

Sèrie de sis postals de carrers, places i edificis, numerades. Estan impreses a sang i n'hi ha en blanc i negre i també d'acolorides. Al darrere, porten la llegenda, la numeració (1-6) i la signatura de Zerkowitz. Per separar l'espai d'escriure del de la direcció, porten el text: «Talleres A. Zerkowitz fotógrafo, el telèfon i Barcelona» i també «Prohibida la reproducción».

La més antiga circulada és de 1957.

Aquesta mateixa sèrie es va publicar més endavant, amb el número de registre de l'impressor (10044-11049). L'any 1959, se'n va fer una tercera reimpressió de 10 x 15 cm, en blanc i negre i en color, i amb dipòsit legal.

- 1 10044** Fuente «detalle [sic]
- 2 10045** Rambla San Isidro (Detalle) DL B 8529-II / 10296-II
- 3 10046** Rambla San Isidro DL B 10295-II
- 4 10047** Plaza de la Cruz DL B 10299-II
- 5 10048** Rambla General Vives
- 6 10049** Plaza Castell [sic]

Fuente «detalle [sic]

1

Rambla San Isidro (Detalle)

2

Rambla San Isidro

3

4

Plaza de la Cruz

5

Rambla General Vives

6

Plaza Castell [sic]

Exclusivas M. Legaz

M. Legaz
Barcelona

c. 1957

Sèrie de deu postals impreses en blanc i negre i a sang. Van numerades. Al revers hi ha la numeració i la llegenda, i també hi consta «Tarjeta postal», «Exclusivas M. Legaz» i «Foto Soberanas». A l'espai per al segell hi ha un logotip amb la paraula «Sobe».

La més antiga circulada correspon a l'any 1958, tot i que probablement són de l'any anterior perquè, a la de la plaça Castells, encara no hi ha instal·lada l'escultura de bronze d'Antoni Franch que es va posar el 1957 i, a més, no porten dipòsit legal.⁶¹

- 2 Plaza de la Cruz
- 3 Rambla de San Isidro
- 4 Plaza de Anselmo Clavé
- 5 Paseo Verdaguer⁶²
- 8 Plaza Castells
- 10 Plaza Mercado

⁶¹ Les postals 1, 6, 7 i 9 no s'han localitzat.

⁶² Antoni Raja Enrich.

Plaza de la Cruz

2

Rambla de San Isidro

3

Plaza de Anselmo Clavé

4

5

Paseo Verdaguier

8

Plaza Castells

10

Plaza Mercado

Igualada

Igualada

c. 1958

Sèrie de deu postals de carrers i edificis de la ciutat, sense numerar. Estan impreses en blanc i negre, i tenen una franja blanca al peu, on hi ha impresa la llegenda, que és en castellà. El darrere està completament en blanc.

La data aproximada és la de 1958, any en què es van inaugurar els primers habitatges del barri de Montserrat.

- Vista Parcial
- Calle Borne
- Asilo del Santo Cristo
- Asilo del Santo Cristo
- Instituto García Fossas (Emisora Radio Juventud)
- Calle San Jorge
- Paseo Verdaguer
- La Masía (Carretera Madrid a Francia – Km. 558)
- Barrio Ntra. Sra. de Montserrat
- Barrio Ntra. Sra. de Montserrat

Vista Parcial

Calle Borne

Asilo del Santo Cristo

Asilo del Santo Cristo

IGUALADA

Asilo del Santo Cristo

Instituto García Fossas (Emisora Radio Juventud)

IGUALADA

Instituto García Fossas
(Emisora Radio Juventud)

Calle San Jorge

IGUALADA

Calle San Jorge

Paseo Verdaguier

La Masia
(Carretera Madrid a Francia - Km. 558)

Barrio Ntra. Sra. de Montserrat

Barrio Ntra. Sra. de Montserrat

IGUALADA

Barrio Ntra. Sra. de Montserrat

Mercurio

Luís Goize
Barcelona

1958

Sèrie de vint-i-dues postals, numerades. Són impreses a sang i n'hi ha en blanc i negre i també d'acolorides. Al revers, hi ha el número i la llegenda. En algunes hi consta «Mercurio» i en altres el nom de Luís Goize, però la numeració, l'adreça i el tel·lèfon són els mateixos.

La primera edició no porta dipòsit legal, però l'any 1962 es van reimprimir ja amb dipòsit legal i hi ha una edició de la 122 que correspon a l'any 1964.

Les postals des de la 117 a la 120 porten cinc vistes del barri de Montserrat i d'Igualada i s'hi fan constar aquests topònims al davant.⁶³

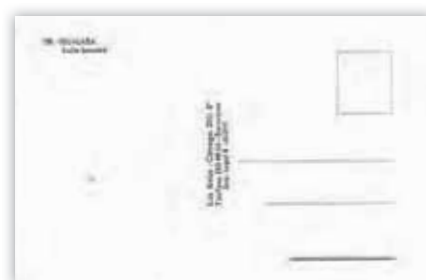
La postal circulada més antiga correspon a l'any 1958.

- 101** Calle Borne (DL B 20011-V)
- 102** Barrio Montserrat (DL B 20012-V)
- 103** Plaza José Antonio y Tenería⁶⁴ (DL B 20013-V)
- 104** Paseo General Vives⁶⁵ (DL B 20014-V)
- 105** Barrio Montserrat (DL B 26026-V)
- 106** Plaza Generalísimo Franco (DL B 26027-V)
- 107** Calle Borne (DL B 26028-V)
- 108** Calle Soledad (DL B 26029-V)
- 109** Calle Borne (DL B 26030-V)
- 110** Calle Borne (DL B 26031-V)
- 112** Vista General (DL B 26043-V)
- 113** Plaza de la Cruz (DL B 26041-V)
- 114** Vista general (DL B 26042-V i DL B 20014-V)
- 116** Asilo Santo Cristo (DL B 26045-V)
- 117** Vistas del Barrio (DL B 26049-V)
- 118** Vistas del Barrio (DL B 26048-V)
- 119** Vistas del Pueblo (DL B 26047-V)
- 120** Vistas del Pueblo (DL B 26046-V)
- 121** Paseo General Vives (DL B 26044-V)
- 122** Plaza Generalísimo Franco (DL B 20935-VII)

⁶³ Les postals 111 i 115 no s'han localitzat.

⁶⁴ Hi ha una edició del núm. 103, on a la llegenda diu «Plaza José y Tenería», en comptes de «Plaza José Antonio y Tenería».

⁶⁵ Tant a la 104 com a la 121, en comptes de «Paseo» hauria de dir «Rambla».

Calle Borne

101

Barrio Montserrat

102

Plaza José Antonio y Tenerife

103

104

Paseo General Vives

105

Barrio Montserrat

106

Plaza Generalísimo Franco

Calle Borne

107

Calle Soledad

108

Calle Borne

109

110

Calle Borne

112

Plaza de la Cruz

113

Plaza de la Cruz

Vista general

114

Asilo Santo Cristo

116

Vistas del Barrio

117

118

Vistas del Barrio

119

Vistas del Pueblo

120

Vistas del Pueblo

Paseo General Vives

121

Plaza Generalísimo Franco

122

Talleres A. Zerkowitz, Fotógrafo

Alfred Zerkowitz
Barcelona

1959

Sèrie d'un mínim de set postals numerades amb el número de registre de l'editor. Mostren vistes panoràmiques i de carrers i places de la ciutat. N'hi ha en blanc i negre i d'acolorides i el format és de 10 x 15 cm, l'habitual a partir d'aquests anys. Ja porten dipòsit legal. Al darrere, hi consta la llegenda, el número assignat per l'editor i la signatura de Zerkowitz. Per separar l'espai d'escriure del de la direcció, porten el text: «Talleres A. Zerkowitz fotógrafo, el telèfon i Barcelona» i també «Prohibida la reproducción».

Algunes imatges havien estat impreses anteriorment en altres sèries, com es pot comprovar pel número de registre de l'impressor.⁶⁶

- 9639** Rambla San Isidro (DL 2459-II)
- 9654** Paseo Verdaguer (DL 1451-II)
- 9655** Asilo Santo Cristo (DL 2435-II)
- 9730** Plaza José Antonio (DL B 5317-II)
- 9731** Plaza José Antonio y Neptuno (DL B 1063-II / DL B 1300-II, color)
- 9732** Vista general (DL B 10294-II / DL B 10294, color)
- 9735** Plaza de la Cruz (DL B 1301-II / DL B 8523- II)

⁶⁶ Vegeu: Zerkowitz (1953) i Zerkowitz (1955).

Rambla San Isidro

9639

Paseo Verdaguier

9654

Asilo Santo Cristo

9655

9730

Plaza José Antonio

9731

Plaza José Antonio y Neptuno

9732

Vista general

Plaza de la Cruz

9735

Talleres A. Zerkowitz, Fotógrafo

Alfred Zerkowitz
Barcelona

1959

Sèrie de dues postals, numerades amb el registre de l'editor. Van ser publicades en blanc i negre i en color. Mostraven cinc vistes de la ciutat que anteriorment havien estat postals independents. La seva mida (10 x 15 cm) era superior a l'habitual fins aleshores. Per separar l'espai d'escriure del de la direcció, porten el text: «Talleres A. Zerkowitz fotógrafo, el telèfon i Barcelona» i també «Prohibida la reproducción».

11225 Vistas de la ciudad / Vistas (DL B 8521-II)

11226 Vistas de la población / Vistas (DL B 8522-II)

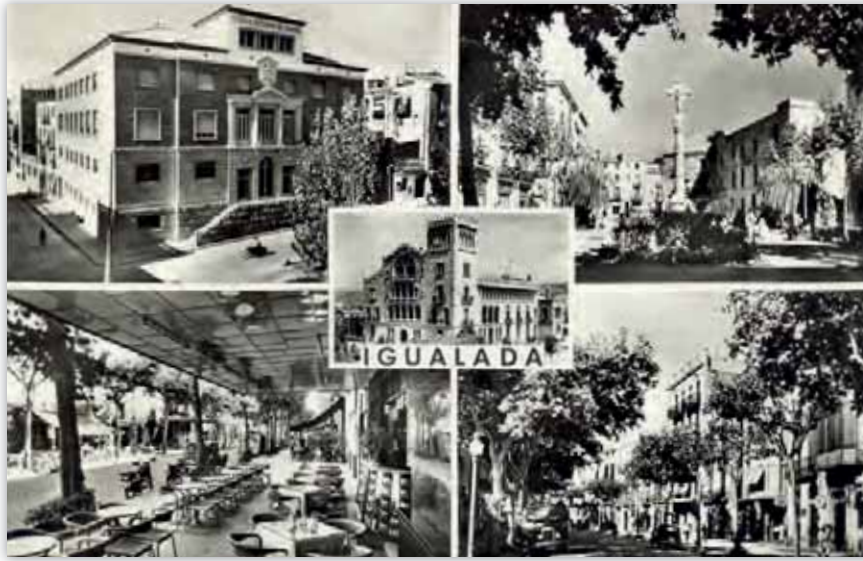

Vistas de la ciudad / Vistas

11225

Vistas de la población / Vistas

11226

Talleres A. Zerkowitz, Fotógrafo

Alfred Zerkowitz
Barcelona

1959

Sèrie de com a mínim deu postals, numerades segons el número de registre de l'editor. La mateixa fotografia es presenta en color i en blanc i negre, amb la imatge a sang. Al dors, hi consta la llegenda i el número d'ordre de l'editor. Per separar l'espai d'escriure del de la direcció, porten el text: «Talleres A. Zerkowitz fotógrafo, el telèfon i Barcelona» i també «Prohibida la reproducción».⁶⁷

Anteriorment, s'havien publicat algunes d'aquestes fotografies, però sense el número d'ordre i sense dipòsit legal.

- 11364** Vistas de la ciudad / Vistas (DL B 8521-II)
- 11365** Paseo Verdaguer (DL B 1449-II / 1297-II)
- 11366** Paseo Verdaguer y Monumento General Vives (DL B 1476-II i B 1403 (color) / DL B 8530-II (b/n))
- 11367** Plaza Castell [sic]⁶⁸ (DL B 1290-II)
- 11368** Barrio de Montserrat
- 11369** Piscina Municipal (DL B 1448-II (b/n) i DL B 1403-II (color))
- 11370** Basílica Santa María «Altar Mayor»
- 11371** Basílica Santa María. Capilla Santo Cristo (DL B 1292-II (color))
- 11372** Piscina Municipal (DL B 1298-II (b/n i color))
- 11373** Piscina Municipal (DL B 1402-II col)

⁶⁷ Vegeu: Zerkowitz (1955).

⁶⁸ Hauria de dir Castells.

Vistas de la ciudad / Vistas

11364

Paseo Verdaguier

11365

Paseo Verdaguier
y Monumento General Vives

11366

11367

Plaza Castell

11368

Barrio de Montserrat

11369

Piscina Municipal

Basílica Santa María. Capilla Santo Cristo

11371

Basílica Santa María «Altar Mayor»

11370

11372

Piscina Municipal

11373

Piscina Municipal

Ediciones RAE

Ediciones RAE
Barcelona

1962

Sèrie d'un mínim de vuit postals, en blanc i negre i acolorides, amb una numeració no consecutiva. La mida és de 10 x 15 cm, com gairebé totes a partir dels anys seixanta. Són impreses a sang i porten tota la informació al revers: número, llegenda i, per separar els dos espais, «Ediciones RAE, Sta. Magdalena 13, Barcelona». El dipòsit legal es troba a l'espai del segell.

Hi ha una edició de la número 2 en la qual, al revers, hi consta Jori com a nom del fotògraf i també «Distribuidor S. Terradas c/. Conquista 117 - Badalona».

- 103** Plaza José y Teneria (DL B 26013-V)
- 109** Calle Borne (DL B 26030-V)
- 113** Plaza de la Cruz (DL B 26041-V)
- 121** Paseo General Vives⁶⁹ (DL B 26044-V)
- 122** Plaza Generalísimo Franco (DL B 20935-VII)
- 1** Plaza del Generalísimo Franco (DL B 13603-VII)
- 2** Quatre vistes (DL B 13604-VII)
- 3** Las Ramblas (DL B 34258-VII)⁷⁰

⁶⁹ Hauria de dir Rambla.

⁷⁰ La vista correspon al passeig de Mossèn Cinto Verdaguer.

Plaza José y Teneira

103

Calle Borne

109

Plaza de la Cruz

113

121

Paseo General Vives

122

Plaza Generalísimo Franco

1

Plaza del Generalísimo Franco

Quatre vistes

2

Las Ramblas

3

Escut d'Igualada

Postales

1964

Sèrie de vuit postals, numerades. Estan impreses en color i a sang. La mida és de 10 x 15 cm, com gairebé totes a partir dels anys seixanta. Sobre la imatge hi ha l'escut d'Igualada. Al revers, hi consta la llegenda i la numeració. Com a separació dels dos espais hi diu «Postales V»⁷¹ i també «Prohibida la reproducción» i el dipòsit legal de l'any 1964.

En algunes, hi posa Inyectorgraf SL al lloc destinat al segell.

- 1 Rambla (DL B 22894-1964)
- 2 Vista general (DL B 22895-1964)
- 3 Plaza José Antonio y Neptuno (DL B 22896-1964)
- 4 Piscina Municipal (DL B 22897-1964)
- 5 P. Verdaguer. Monumento al Gral. Vives⁷² (DL B 22898-1964)
- 6 Plaza de la Cruz (DL B 22899-1964)
- 7 Asilo Santo Cristo (DL B 22900-1964)
- 8 Plaza Castell [sic]⁷³ (DL B 22901-1964)

⁷¹ Podria ser Postales Vikingo.

⁷² Hi ha un tiratge on diu «P Berdaguer».

⁷³ Hauria de dir Plaza Castells.

Rambla

1

Vista general

2

Plaza José Antonio y Neptuno

3

4

Piscina Municipal

5

P. Verdguer. Monumento al Gral. Vives

6

Plaza de la Cruz

Asilo Santo Cristo

7

Plaza Castell

8

Ediciones RAE

Ediciones RAE
Barcelona

1965

Sèrie de nou postals, en blanc i negre i acolorides, i numerades. Són impreses a sang i porten tota la informació al revers: número, llegenda i, per separar els dos espais, «Ediciones RAE, Sta. Magdalena 13». El dipòsit legal es troba a l'espai del segell. La mida és de 10 x 15 cm.

- 1 Barrio de Montserrat (DL B 21801-VIII)
- 2 Barrio de Montserrat (DL B 21802-VIII)
- 3 Barrio de Montserrat (DL B 21803-VIII)
- 4 Barrio de Montserrat (DL B 21804-VIII)
- 5 Casa Asilo (DL B 21805-VIII)
- 6 Casa Asilo (DL B 21806-VIII)
- 7 Piscina Municipal de Deportes (DL B 21807-VIII)
- 8 Piscina Municipal de Deportes (DL B 21808-VIII)
- 9 c/ Soledad. Antigua carretera general (DL B 25967-VIII)

Barrio de Montserrat

1

Barrio de Montserrat

2

Barrio de Montserrat

3

4

Barrio de Montserrat

5

Casa Asilo

6

Casa Asilo

Piscina Municipal de Deportes

7

Piscina Municipal de Deportes

8

c/ Soledad. Antigua carretera general

9

Igualada

Igualada

1967

Sèrie de nou postals com a mínim, numerades. Són impreses a sang i amb color. Al revers, porten tota la informació: el número, la llegenda en castellà i, per separar els dos espais, hi ha una línia on hi consta el dipòsit legal i «Reproducción prohibida». La mida és de 10 x 15 cm.

Les postals número 8 i 9 contenen dues imatges.⁷⁴

- 1 Paseo Verdaguer (DL B 30904-X)
- 2 Rambla General Vives (DL B 30905-X)
- 3 Grupo Sagrada Familia (DL B 30906-X)
- 4 Rambla San Isidro (DL B 30907-X)
- 6 Rambla General Vives (DL B 30909-X)
- 7 Estación Ferrocarril (DL B 30910-X)
- 8 Grupo Escolar García Fossas i Detalle del Monumento al General Vives (DL B 30911-X)
- 9 Plaza Castells. Monumento de D. Antonio Franch. Interior del Claustro de las E.E. Pías (DL B 30912-X)

⁷⁴ La postal núm. 5 no s'ha localitzat. Les postals 3, 4, 8 i 9 es conserven a la Biblioteca Central d'Igualada.

Paseo Verdaguier

1

Rambla General Vives

2

Grupo Sagrada Familia

3

4

Rambla San Isidro

6

Rambla General Vives

7

Estación Ferrocarril

Plaza Castells. Monumento de D. Antonio Franch. Interior del Claustro de las E.E. Pías

9

Grupo Escolar García Fossas i Detalle del Monumento al General Vives

8

Vikingo

Postales Vikingo
Barcelona

1968

Sèrie de set postals, numerades del 10 al 16. Estan impreses a tot color, a sang, i amb l'escut d'una sardana en daurat sobre la imatge. Al revers, hi ha el número i la llegenda, en castellà. Al lloc del segell hi diu Faber Color i l'espai del revers està separat per una línia on diu «Postales Vikingo Barcelona E» i el nom del fotògraf. La mida és de 10 x 15 cm.

Totes porten dipòsit legal. Les fotografies són de M. Aragonés.

Les dues postals de Santa Maria (núm. 10 i 16) tenen el text de la llegenda en castellà i català.

- 10** Basílica de Sta. Maria. Santo Cristo de Igualada (DL B 14115-1968)
- 11** Vista General (DL B 14127-1968)
- 12** Calle del Borne (DL B 14126-1968)
- 13** Plaza del Generalísimo Franco (DL B 14128-1968)
- 14** Rambla San Isidro (DL B 14125-1968)
- 15** Parque infantil⁷⁵ (DL B 14124-1968)
- 16** Basílica de Sta. María. Retablo del Altar Mayor (DL B 14114-1968)

⁷⁵ Plaça de l'Enxub.

Vista General

11

Basilica de Sta. Maria. Santo Cristo de Iguzalada

10

12

Calle del Borne

13

Plaza del Generalísimo Franco

14

Rambla San Isidro

Basílica de Sta. María. Retablo del Altar Mayor

16

Parque infantil

15

Escudo de Oro

Comercial Escudo de Oro
Barcelona

1968

Sèrie de deu postals, numerades amb el número de registre de l'editorial. Són en color i amb la imatge impresa a sang. Porten l'escut d'Igualada perfilat en daurat sobre la fotografia. La mida és de 10 x 15 cm. Al revers, hi ha el número i la llegenda, que està en castellà, francès i anglès. Porten imprès «La postal de la amistad» en cinc idiomes. Per separar els dos espais del darrere, hi ha l'adreça d'Escudo de Oro, S.A. (Bruch, 55. Barcelona) i el telèfon. També al revers, hi consta Ediciones Fisa, amb l'adreça, Piqué, 4. de Barcelona. Les postals porten dipòsit legal.

A la postal 4501, la llegenda només és en castellà.

- 4492** Colegio Nacional Garcia Fossas (Museo de la Piel) (Museo de la Ciudad) (DL B 30375-XI)
- 4493** Plaza Castells y Monumento a Antonio Franch (DL B 30374-XI)
- 4494** Plaza José Antonio y Escuela Sindical Superior de Tenerife (DL B 30373-XI)
- 4495** Rambla San Isidro (DL B 30372-XI)
- 4496** Rambla San Isidro (DL B 30371-XI)
- 4497** Rambla General Vives (DL B 30378-XI)
- 4498** Plaza Cataluña y monumento al General Vives (DL B 30370-XI)
- 4499** Plaza de la Cruz (DL B 30377-XI)
- 4500** Vista general (DL B 30379-XI)
- 4501** Santo Cristo de Igualada (DL B 30376-XI)

Colegio Nacional Garcia Fossas
(Museo de la Piel) (Museo de la Ciudad)

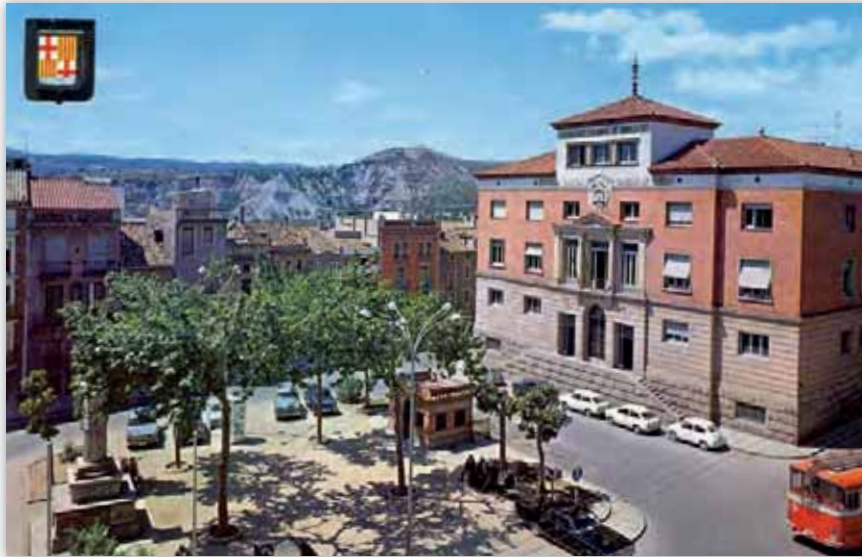
4492

Plaza Castells
y Monumento a Antonio Franch

4493

Plaza José Antoni
y Escuela Sindical Superior de Tenerife

4494

4495

Rambla San Isidro

4496

Rambla San Isidro

4497

Rambla General Vives

Plaza Cataluña
y monumento al General Vives

4498

Plaza de la Cruz

4499

Vista general

4500

4501

Santo Cristo de Igualada

Escudo de Oro

Comercial Escudo de Oro, S.A.
Barcelona

1968

Sèrie de dinou postals, numerades. Estan impreses a sang, en color, i amb l'escut d'Igualada perfilat en daurat sobre la fotografia. Al revers, hi ha la llegenda en castellà, francès i anglès. El número de registre de l'empresa editorial és a l'espai destinat al segell. També hi consta «La postal de la amistad» en onze idiomes i l'escut de l'empresa. Hi figura Comercial Escudo de Oro, amb l'adreça Piquer, 24 i el copyright de Fisa / Escudo de Oro. La núm. 7 porta el nom del fotògraf: J.M. Soriano.

Segons el dipòsit legal, es van imprimir en anys diferents, entre 1968 i 1976, excepte les tres últimes (núm. 17, 18 i 19), que es van publicar l'any 1990. Són vistes aèries i la imatge està envoltada per una franja blanca.

En una segona edició s'afegeix el català a la llegenda i a la llista «La postal de l'amistat». Aleshores, també es catalanitza el nom de l'empresa, que s'anomena L'Escut d'Or.

Algunes d'aquestes postals ja havien estat publicades anteriorment, dins d'altres sèries. Així, la 8 i la 9 havien sortit sense dipòsit legal.⁷⁶

- 1 4493** Plaza Castells y monumento a Antonio Franch (DL B 30374-XI)
- 2 4499** Plaza de la Cruz (DL B 30377-XI)
- 3 4500** Vista general (DL B 30379-XI)
- 4 7367** Calle de Lérida (ensanche) (DL B 42103-XVI)
- 5 6603** Diversos aspectos (DL B 14290-XV)
- 6 6604** Diversos aspectos (DL B 14289-XV)
- 7 8178** Surtidor luminoso multicolor (con evoluciones) (DL B 20086-XVIII)
- 8 8184** Diversos aspectos (DL B 20216-XVIII)
- 9 8197** Diversos aspectos (DL B 20215-XVIII)
- 10 8198** Diversos aspectos (DL B 20217-XVIII)
- 11 8379** Paseo Verdaguer. Fuente luminosa (DL B 11315-XIX)
- 12 8380** Paseo Verdaguer. Monumento a la Sardana (DL B 11316-XIX)
- 13 5493** Asilo del Santo Cristo (DL B 38824-XIII)
- 14 4497** Rambla General Vives (DL B 30378-XI)
- 16 5941** Plaza de la Cruz (DL B 38822-XIII)
- 17 10712** Vista aèria. Asil del Sant Crist (DL B 13958-XXXIII)
- 18 10713** Vista aèria. Plaça del Rei (DL B 13959-XXXIII)
- 19 10714** Vista aèria. Estació Jacinto Verdaguer. Passeig (DL B 13960-XXXIII)

⁷⁶ La postal núm. 15 no s'ha localitzat.

Vista general

3

Plaza de la Cruz

2

Plaza Castells
y monumento a Antonio Franch

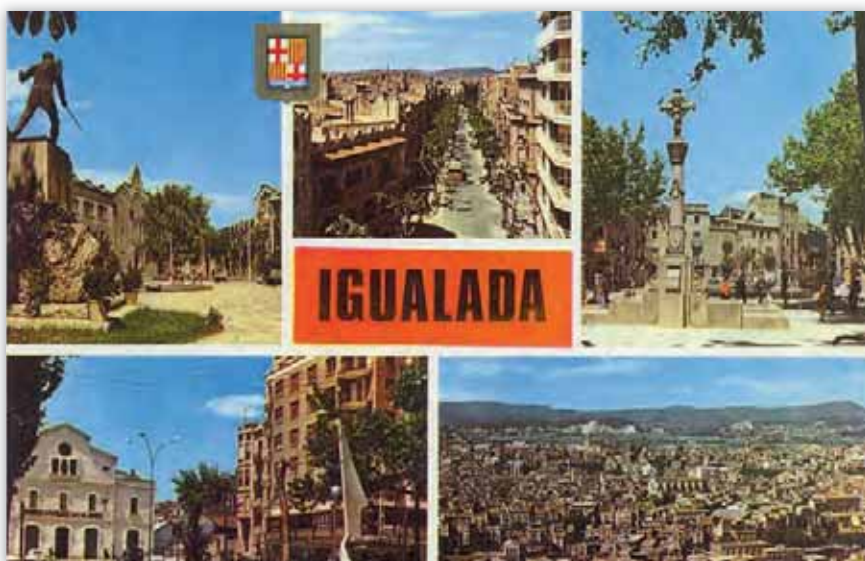
1

4

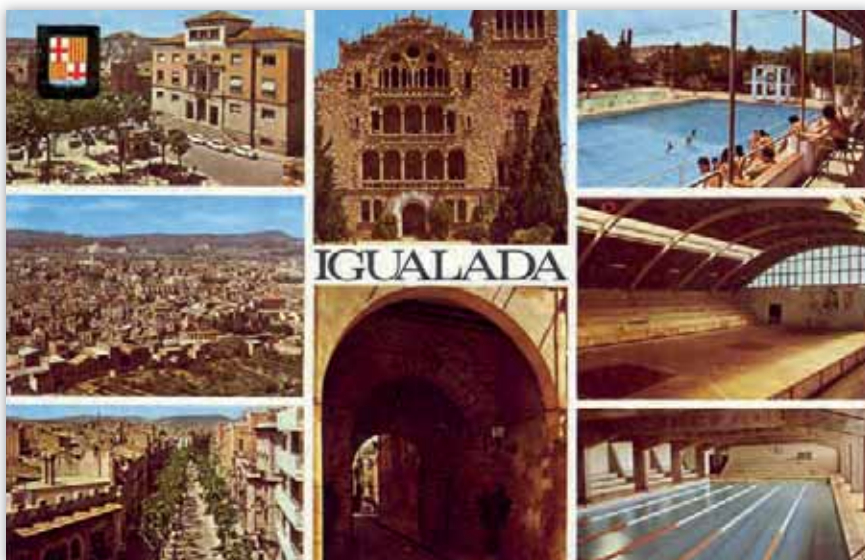
Calle de Lérida (ensanche)

5

Diversos aspectos

6

Diversos aspectos

Surtidor luminoso multicolor
(con evoluciones)

7

Diversos aspectos

8

Diversos aspectos

9

10

Diversos aspectos

11

Paseo Verdaguier. Fuente luminosa

12

Paseo Verdaguier. Monumento a la Sardana

Asilo del Santo Cristo

13

Rambla General Vives

14

Plaza de la Cruz

16

17

Vista aèria. Asil del Sant Crist

18

Vista aèria. Plaça del Rei

19

Vista aèria. Estació Jacinto Verdaguer.
Passeig

Escudo de Oro

Comercial Escudo de Oro
Barcelona

1970

Sèrie de nou postals numerades amb el registre de l'editorial. Estan impreses a sang, en color, i amb l'escut d'Igualada perfilat en daurat sobre la fotografia. Al revers, hi ha el número i la llegenda en castellà, francès i anglès. També hi consta «La postal de la amistad» en cinc idiomes. Per separar els dos espais del dors, hi consta Comercial Escudo de Oro, S.A. Barcelona, l'adreça, «Reproducción prohibida» i l'escut de l'empresa. Tant Comercial Escudo de Oro com Ediciones Fisa fan constar la mateixa adreça: Paludarias, 26, Barcelona. Les postals porten dipòsit legal.

- 5938** Piscina cubierta (DL B 38819-XIII)
- 5939** Pista Polideportiva (DL B 38820-XIII)
- 5940** Instituto Mixto de Enseñanza Media Pedro Vives Vich (DL B 38821-XIII)
- 5941** Plaza de la Cruz (DL B 38822-XIII)
- 5942** Portal d'en Vives. Muralla Siglo XV (DL B 38823-XIII)
- 5943** Asilo del Santo Cristo (DL B 38824-XIII)
- 5944** Claustro del Santo Cristo (DL B 38825-XIII)
- 5945** Piscina Municipal (DL B 38826-XIII)
- 5946** Plaza del Generalísimo (DL B 38827-XIII)

Piscina cubierta

5938

Pista Polideportiva

5939

Instituto Mixto de Enseñanza Media
Pedro Vives Vich

5940

5941

Plaza de la Cruz

5942

Portal d'en Vives. Muralla Siglo XV

5943

Asilo del Santo Cristo

Claustro del Santo Cristo

5944

Piscina Municipal

5945

Plaza del Generalísimo

5946

Escudo de Oro

Comercial Escudo de Oro, S.A.
Barcelona

1972

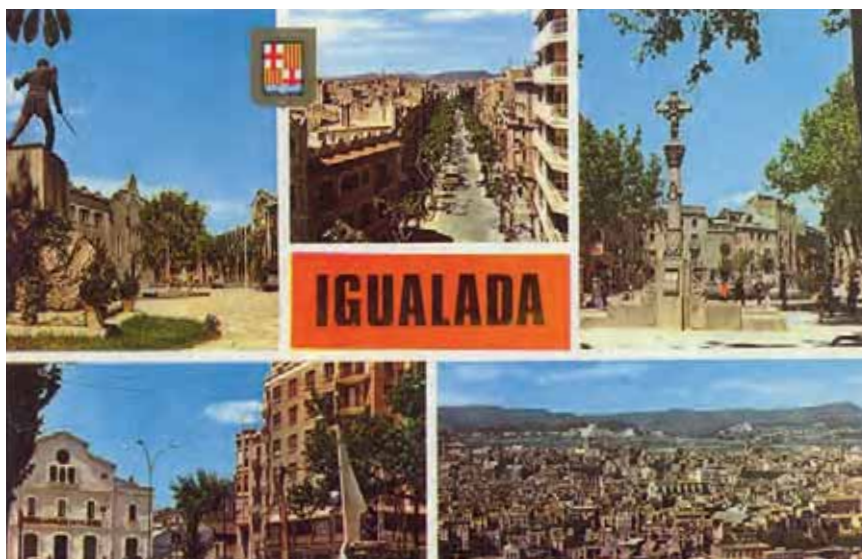
Sèrie de dues postals, numerades amb el número de registre de l'editorial. Totes dues reproduïen vistes que anteriorment havien estat postals independents. Porten l'escut d'Igualada perfilat en daurat sobre la fotografia. La llegenda està en castellà, francès i anglès. Porten imprès «La postal de la amistad» en cinc idiomes. Com en la sèrie anterior, l'adreça de Escudo de Oro i la d'Ediciones Fisa és la mateixa, Paludarias, 26, Barcelona. Les postals porten dipòsit legal.

6603 Diversos aspectos (DL B 14290-XV)

6604 Diversos aspectos (DL B 14289-XV)

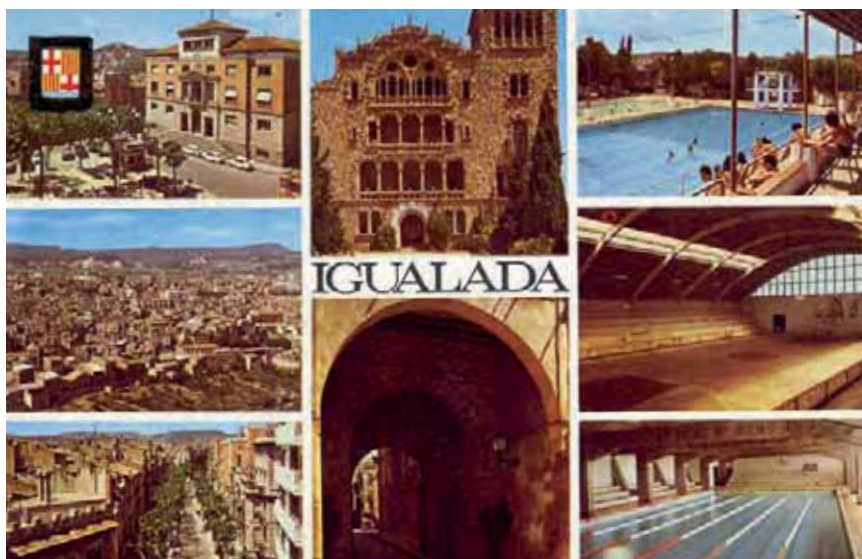

Diversos aspectos

6603

Diversos aspectos

6604

Ajuntament d'Igualada

Ajuntament
Igualada

1985

Sèrie de nou postals, sense numerar. Estan impreses en color, a sang, i presentades en un àlbum titulat *Ciutat d'Igualada*, editat per l'Ajuntament d'Igualada amb l'escut de la ciutat. Al revers, com a línia de separació dels dos espais, hi consta la impremta Unigràfic, el telèfon i Igualada. Al peu: Foto Imatges Toni Farrés. La mida és de 10 x 15 cm i porten dipòsit legal.

Ciutat d'Igualada

- Passeig Verdaguer (DL B 8435-1985)
- Casc antic – diferents aspectes (DL B 8436-1985)
- Vista parcial (DL B 8437-1985)
- Edificis d'interès (DL B 8438-1985)
- Estadi Atlètic (DL B 8439-1985)
- Edificis actuals (DL B 8440-1985)
- Passeig Verdaguer – diferents aspectes (DL B 8441-1985)
- Basílica de Santa Maria – diferents aspectes (DL B 8442-1985)
- Plaça de l'Ajuntament (DL B 8443-1985)

Vista parcial

Casc antic – diferents aspectes

Passeig Verdaguer

Edificis d'interès

Estadi Atlètic

Edificis actuals

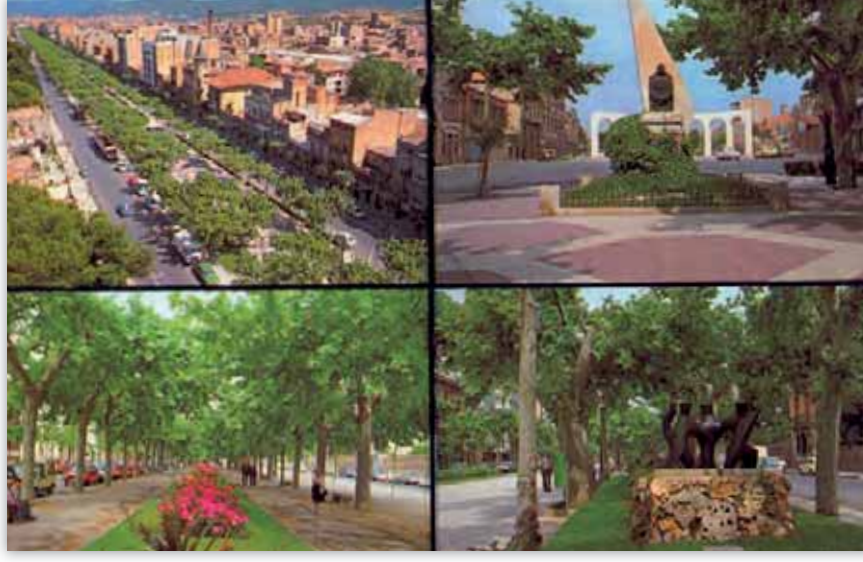
Plaça de l'Ajuntament

Basilica de Santa Maria – diferents aspectes

Passeig Verdaguier – diferents aspectes

Unigràfic

Unigràfic
Igualada

1986

Sèrie de dotze postals, sense numerar. Estan impreses a sang i en color. Al revers, hi ha la llegenda, encapçalada per Igualada (Anoia) i, com a línia de separació dels dos espais, hi diu Uni-gràfic, el telèfon i Igualada. Hi consta també el nom del fotògraf que varia: L'Art de la Llum, Toni Farrés, Toni Farré, Farrés i Pallarès i Pallarès. Totes porten dipòsit legal, però en les quatre últimes està ratllat. La mida és de 10 x 15 cm.

Les dues postals de la Mare de Déu de Gràcia porten el logotip del Patronat de la Tossa de Montbui.

- Plaça del Rei (DL B 35761-1986)
- Llar del Sant Crist (DL B 35762-1986)
- Ajuntament (DL B 35763-1986)
- Església de la Sagrada Família (DL B 35764-1986)
- Passeig Verdaguer-Monument a la Sardana (DL B 35765-1986)
- Poble Sec – Vista parcial (DL B 35766-1986)
- Mare de Déu de Gràcia de la Tossa de Montbui (DL B 35767-1986)
- Mare de Déu de Gràcia de la Tossa de Montbui (DL B 35768-1986)
- Asil del Sant Crist i vista general de la ciutat
- Escola Pia i vista general de la ciutat
- Rambla Sant Isidre
- Basílica de Santa Maria – Altar Major

Plaça del Rei

Llar del Sant Crist

Ajuntament

Poble Sec – Vista parcial

Passeig Verdaguier–Monument a la Sardana

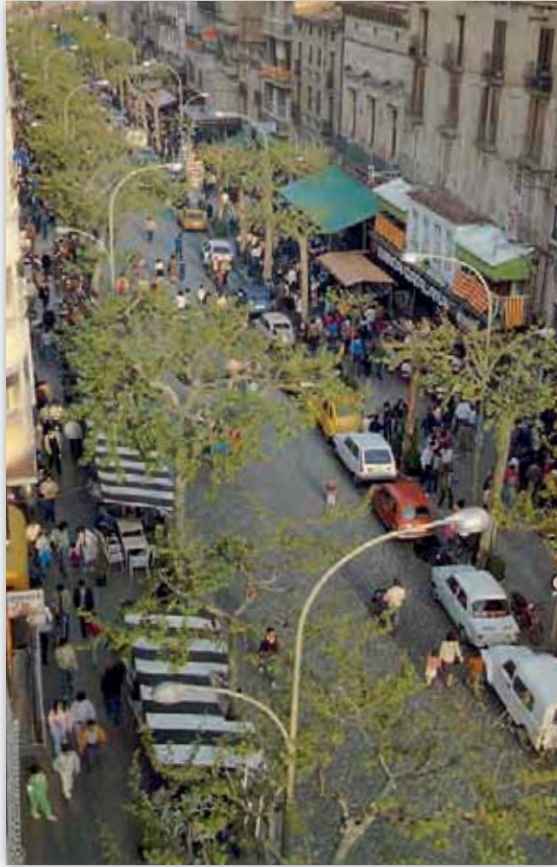
Església de la Sagrada Família

Mare de Déu de Gràcia de la Tossa de Montbui

Mare de Déu de Gràcia de la Tossa de Montbui

Rambla Sant Isidre

Escola Pia i vista general de la ciutat

Asil del Sant Crist i vista general de la ciutat

Basílica de Santa Maria – Altar Major

Les Comes

Igualada

1986

Sèrie de tres postals, sense numerar, sobre el camp de futbol de les Comes, inaugurat l'any 1986. Són impreses en color i a sang i publicades per editors diferents, que les identifiquen amb numeració pròpia. La mida és de 10 x 15 cm. Al revers, hi ha la llegenda i el responsable de l'edició. Hi consta també el nom del fotògraf: León Azuara, per a la primera, i Daniel Horcajada per a les altres dues. Al revers de la tercera hi consta «Edición limitada: 200 copias».

- [Círculo Español de Coleccionistas de Material Deportivo \(CECMD 3496-41\)](#)
- [Spanish Small Stadiums \(96-SSS-18\)](#)
- [Edición Luís Andrade \(VIP 74\)](#)

Edición Luís Andrade

Spanish Small Stadiums

Círculo Español de Coleccionistas
de Material Deportivo

Basilica de Santa María

Igualada

c.1990

Sèrie de vuit postals, sense numerar. Estan impreses a tot color, a sang. La mida és de 10 x 15 cm. Al revers, hi ha la llegenda en català, molt explícita i amb detalls històrics de la imatge; per això, a la llista, només es fa constar el principi. Les fotografies són de Ramon Pallarès, com consta al dors. Només la primera és exterior, i la resta són de detalls de l'interior de l'església.

- Campanar acabat el 1514
- Capella del Santíssim
- Retaule de finals del barroc
- Nau del temple
- Imatge de Maria Immaculada
- Orgue situat al cor
- Imatge del Sant Crist d'Igualada
- Imatge de Sant Bartomeu, patró de la ciutat

Capella del Santíssim

Campanar acabat el 1514

Nau del temple

Retaule de finals del barroc

Orgue situat al cor

Imatge de Maria Immaculada

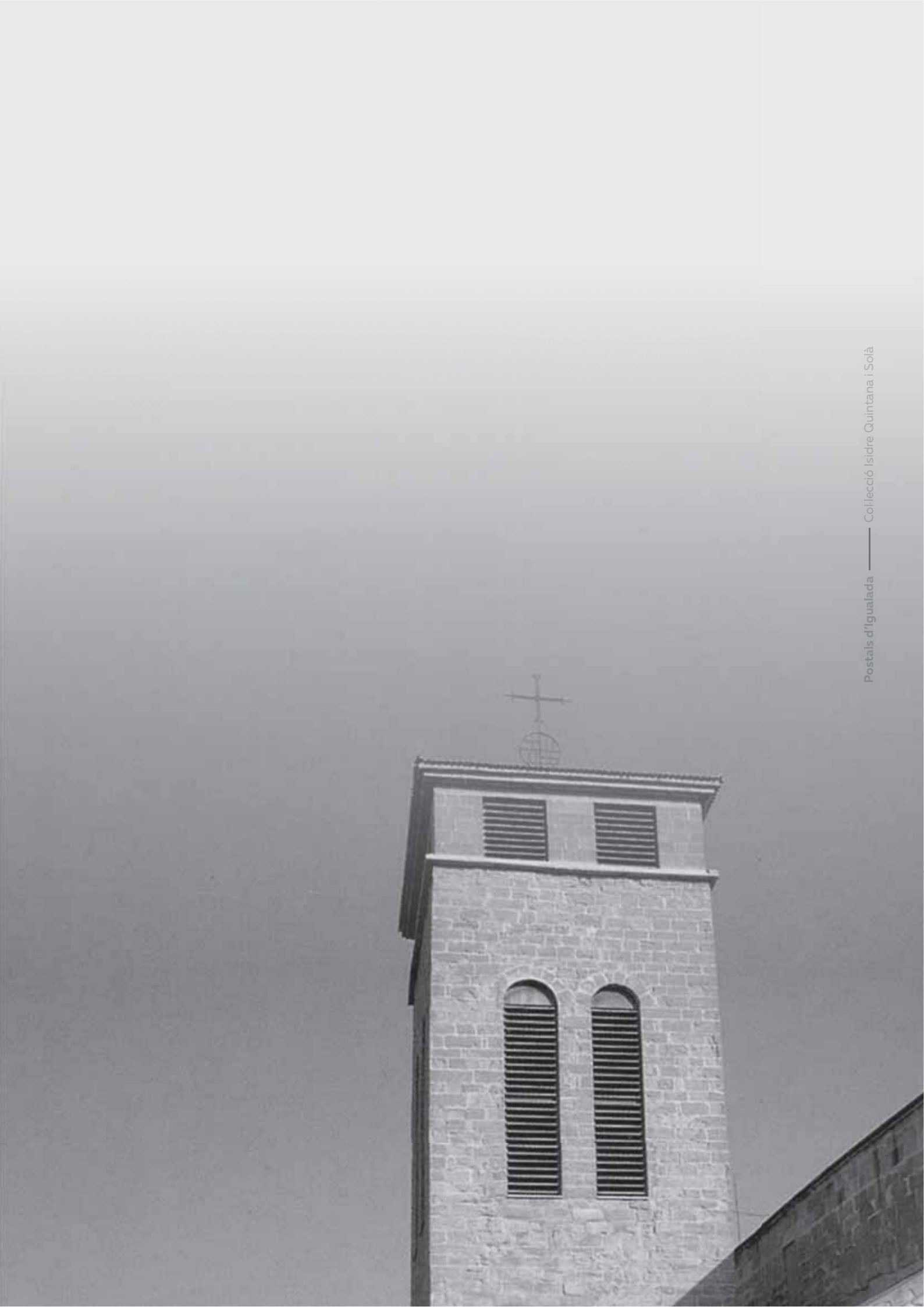

Imatge de Sant Bartomeu, patró de la ciutat

Imatge del Sant Crist d'Igualada

Boixeta Gràfics

Igualada

1996

Sèrie de nou postals, sense numerar. Estan impreses a tot color, amb una franja ampla blanca a tot el voltant. Al revers hi ha l'escut d'Igualada i la llegenda és en català. L'editor és Boixeta Gràfics i la impressió va anar a càrrec d'Unigràfic. La mida és de 10 x 15 cm. Les fotografies són de Josep Mas i Planell, com consta al dors.

- El Rec
- Sant Jaume Sesoliveres
- Museu Comarcal
- Passeig Verdaguer
- Vista general
- Casc antic. Voltes de la plaça de l'Ajuntament
- Asil del Sant Crist
- Basílica de Santa Maria
- Plaça Ajuntament

Museu Comarcal

Sant Jaume Sesoliveres

El Rec

Passeig Verdaguer

Vista general

Casc antic. Voltes de la plaça de l'Ajuntament

Plaça Ajuntament

Basilica de Santa Maria

Asil del Sant Crist

Toni Guix

Igualada

1997

Sèrie de cinc postals, sense numerar, presentades com a col·lecció en un sobre que les mostra totes en miniatura. Són dibuixos a la ploma, en blanc i negre, de l'artista igualadí Toni Guix Estany. Al revers, hi ha la llegenda en català i el nom de l'autor. Només hi ha imprès l'espai per al segell. La mida és de 10 x 15 cm. Van ser impreses per Albiol, l'any 1997.⁷⁷

- El Rec
- Font de la Carota
- Plaça del Rei
- Plaça de l'Ajuntament
- Portal d'en Vives

⁷⁷ Informació proporcionada per l'autor dels dibuixos.

Font de la Carota

El Rec

Plaça de l'Ajuntament

Plaça del Rei

Portal d'en Vives

Escut d'Or

Comercial Escut d'Or, SA
Barcelona

2000

Sèrie de cinc postals, numerades al lloc del segell i amb unes mides de 12 x 17 cm. Estan impreses en color. Al davant porten una franja blanca, sobre la qual hi ha l'escut d'Igualada sobre un fons daurat i les paraules *Igualada* i *Anoia* en tinta vermella. Al revers hi ha la llegenda en català i el text «Protegim el bosc, paper procedent de cultius forestals controlats» (català, castellà, alemany, anglès, francès). Porten dipòsit legal i un codi de barres. Consta com a editor Fisa – Escudo de Oro, amb domicili al carrer Piquer, 2-4, de Barcelona. Les fotografies són de Josep Mas i Planell.

- 1 Panoràmica (DL B 30790-2000)
- 2 Plaça de l'Ajuntament (DL B 30791-2000)
- 3 Plaça del Rei (DL B 30792-2000)
- 4 Plaça de Cal Font (DL B 30793-2000)
- 5 Rambla de Sant Isidre (DL B 30794-2000)

Panoràmica

1

Plaça de l'Ajuntament

2

Plaça del Rei

3

4

Plaça de Cal Font

5

Rambla de Sant Isidre

Ajuntament d'Igualada

Igualada

2003

Sèrie de tres postals, numerades, amb vint-i-quatre imatges a tot color sobre aspectes festius, folklòrics i arquitectònics de la ciutat. Les mides són 11,5 x 17 cm. Al revers, porten el nom de la sèrie, *Imatges d'Igualada*, i la llegenda: *Vistes*. També hi ha l'escut de l'Ajuntament i la seva adreça web. El copyright és d'Espai Gràfic i les fotografies són de Judit Gil, Josep Mas, Ramon Pallarès i Marc Vila.

- 1
- 2
- 3

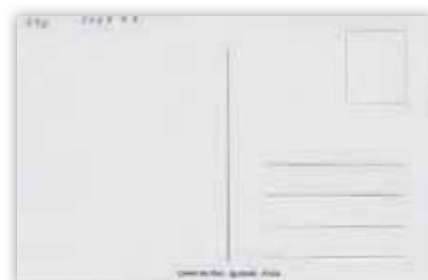
Igualada

Igualada

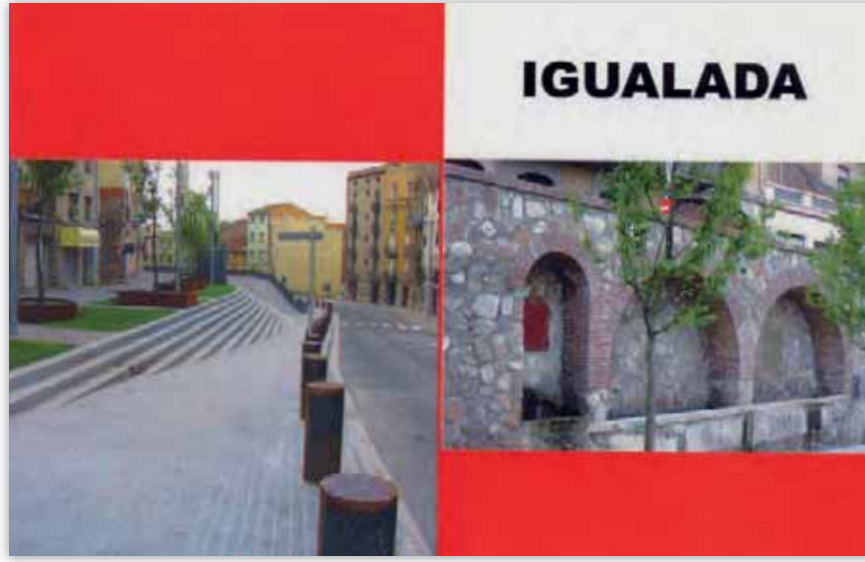
c. 2006

Sèrie de tres postals, sense numerar. Estan impreses en color i a sang. Les mides són 10 x 15 cm. Les dues primeres porten dues imatges cada una. El nom d'Igualada és al davant. Al revers, només hi ha la llegenda, seguida de les paraules *Igualada-Anoia*, i una línia que divideix l'espai en dues parts.

- Passeig de les Cabres. Font de la Carota
- Plaça de la Creu
- Carrer del Rec

Passeig de les Cabres. Font de la Carota

Plaça de la Creu

Carrer del Rec

Igualada Comerç UBIC

Igualada Comerç
Igualada

2009

Sèrie de nou postals en color i marge blanc, d'11 x 16 cm. Al davant, al peu hi ha el logotip d'Igualada Comerç i el text «Igualada amb uns altres ulls», que dona nom a la sèrie. Al lloc del segell hi havia un *rasca-rasca* on podien sortir descomptes per a botigues locals. També al revers, hi consta «Amb el finançament de» i els logotips de: Comerç Catalunya, Generalitat de Catalunya, Diputació de Barcelona i Ajuntament d'Igualada. A la divisió dels dos espais del darrere hi consta el nom dels Fotògrafs: Manuel Hidalgo, de les tres primeres postals, i Eliana Tusell de les altres sis. També hi consta el copyright d'Igualada Comerç-UBIC. Se'n van editar 40.000 exemplars que es van repartir pels comerços locals.⁷⁸

Igualada amb uns altres ulls

- Enlairar-se! Plaça de l'Ajuntament
- Cavall. Plaça de l'Ajuntament
- Una nit d'estiu. Plaça de Cal Font
- Gàrgoles de la Basílica. Plaça del Bruc
- Reflexe. Cal Ratés, c./ Santa Maria
- Tardor a Igualada. Passeig Jacint Verdaguer
- Dominant la plaça del Rei
- En l'ombra. Plaça de l'Ajuntament
- Història amb vida C7. Del Rec

⁷⁸ «La campanya de la UBIC de les postals acaba amb èxit». A Regió7 (24-12-2009).

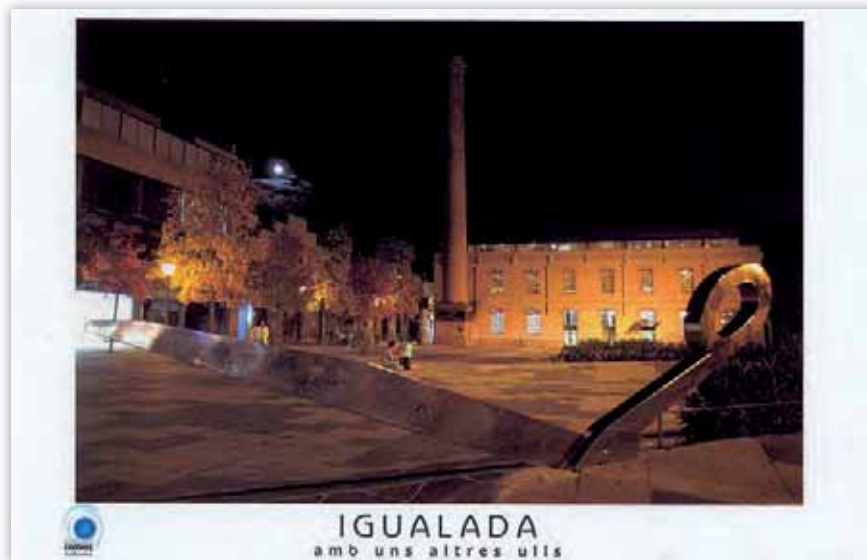
Enlairar-se! Plaça de l'Ajuntament

Cavall. Plaça de l'Ajuntament

Una nit d'estiu. Plaça de Cal Font

Gàrgoles de la Basílica. Plaça del Bruc

Reflexe. Cal Ratés, c./ Santa Maria

Tardor a Igualada. Passeig Jacint Verdaguer

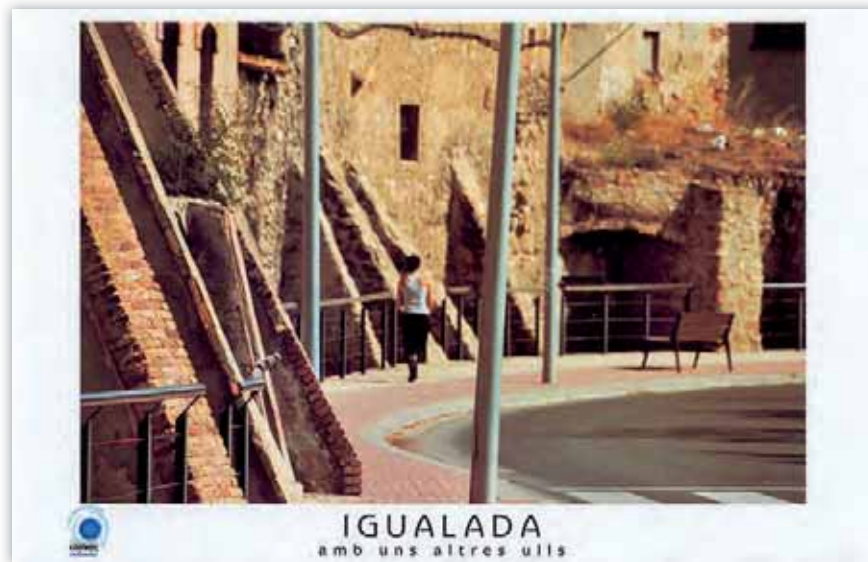
Dominant la plaça del Rei

En l'ombra. Plaça de l'Ajuntament

Història amb vida C7. Del Rec

Disseny=Igalada

Igalada

2011

Sèrie de catorze postals creades per dissenyadors gràfics o estudiis de disseny locals amb motiu d'una exposició col·lectiva de treballs de membres del grup Disseny=Igalada. La mostra es va celebrar a la Sala Municipal d'Exposicions entre el 17 d'agost i el 4 de setembre de 2011. Volia oferir una mirada nova i diferent de la ciutat i associar la postal a la idea d'innovació. Són postals a tot color i amb un marge blanc. La mida és de 10 x 15 cm. Al darrere, hi ha els logotips de Disseny=Igalada, l'Ajuntament i l'Institut Municipal de Cultura. A la línia de separació de l'espai per escriure i el de l'adreça hi consta el nom del dissenyador corresponent.

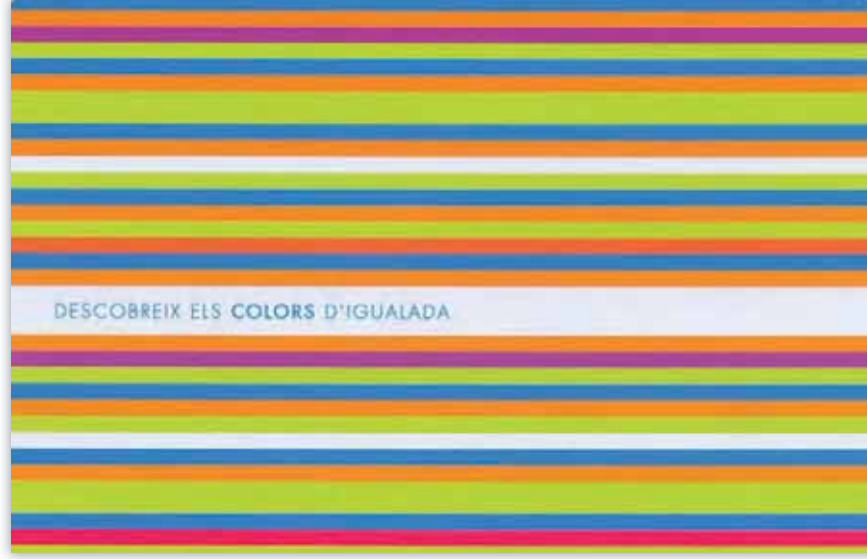
- Envia una postal d'Igalada al món
- Àrea publicitat / Descobreix els colors d'Igalada
- Burzon*Comenge / 2011...
- DD Disseny gràfic / Igalada
- Delycatessen / Cal Ratés
- EspaiGràfic / Pulsador
- Evvo / A Igalada tocaràs el cel
- Imagus / Igalada
- IseeCows / Igalada?
- Lluís Soriano / IGD
- MgComunicació / Igalada dóna un tomb
- NYTT / Carretera de Manresa n. 64
- Ròtia!design / IGD Igalada
- Sendra&Enrich / + Igalada

Burzon*Comenge / 2011...

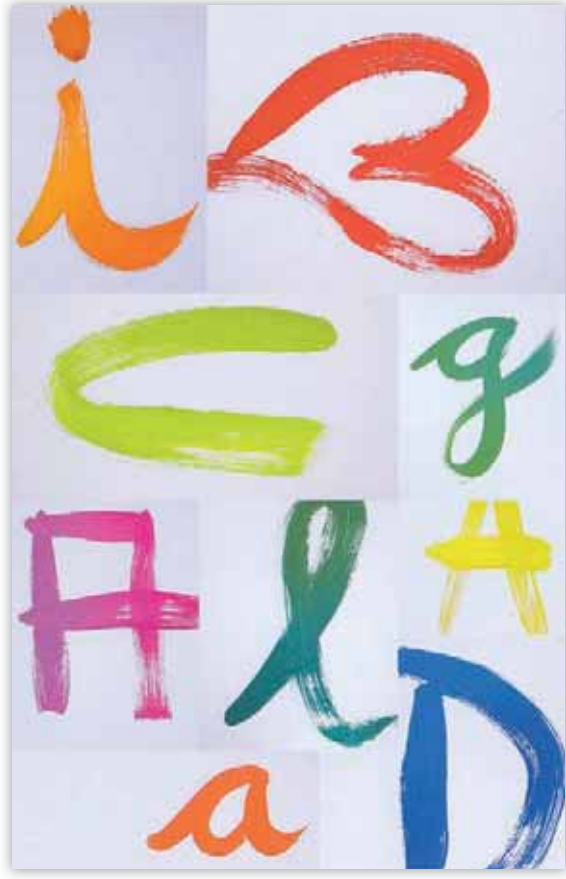
Àrea publicitat
Descobreix els colors d'Igualada

Envia una postal d'Igualada al món

Delycatessen / Cal Ratés

DD Disseny gràfic / Igualada

Imagus / Igualada

Evvo / A Igualada tocaràs el cel

EspaiGràfic / Pulsador

Lluís Soriano / IGD

IseeCows / Igualada?

Ròtia!design / IGD Igualada

NYTT / Carretera de Manresa n. 64

MgComunicació / Igualada dóna un tomb

Sendra&Enrich / + Igualada

**CAMINANT DE PER AQUÍ
NO PERDIS DE LA MEMÒRIA
QUE LA VIDA ÉS EL CAMÍ
QUE PORTA A LA ETERNA GLÒRIA
SI BE LA USES FINS AL FI**

ACAN/L' Abans

Igualada

2014

Sèrie de sis postals numerades, reproducció de fotografies antigues que es conserven a l'Arxiu Comarcal de l'Anoia. Editades dins el Pla de millora del barri de Sant Agustí. Es van editar amb la col·laboració de l'Ajuntament d'Igualada i la Generalitat de Catalunya. La mida és de 10 x 15 cm. Estan impreses en un to sèpia, a sang. La llegenda i la numeració es troben sobre la imatge.

La núm. 1 és una fotografia de Josep Boixadera Ponsa.⁷⁹

- 1 Plaça Castells
- 2 Plaça de la Creu
- 3 Plaça de Sant Joan
- 4 Rambla Nova
- 5 Rambla de Sant Ferran
- 6 Carrer de Sant Agustí

⁷⁹ Vegeu: J.B. (1915).

Plaça Castells

1

Plaça de la Creu

2

Plaça de Sant Joan

3

4

Rambla Nova

5

Rambla de Sant Ferran

6

Carrer de Sant Agustí

Esglésies

Igualada

c. 2015

Sèrie de com a mínim dues postals, sense numerar, amb façanes d'esglésies igualadines. Estan impreses a sang, en color, amb dues imatges a cada postal i la paraula Igualada. Al darrere hi consta Igualada Barcelona, un codi de barres i Archiophoto Cards amb un número de telèfon. No hi ha llegenda dient quin lloc és. La mida és de 11 x 16 cm.

- Església de la Soledat / Basílica de Santa Maria
- Mare de Déu del Roser / Església del Roser

Mare de Déu del Roser
Església del Roser

Església de la Soledat
Basílica de Santa Maria

Postals publicitàries, commemoratives i singulars

Com a complement de l'objectiu essencial d'aquest llibre —descriure les sèries de postals amb vistes d'Igualada—, presentem una mostra significativa d'altres postals publicades a la ciutat. Hi ha una gran quantitat de postals que es podrien incloure en aquest apartat, perquè són un tipus de document que va començar amb les *fotopostals* familiars, escolars o d'entitats (targetes postals privades il·lustrades amb una fotografia)⁸⁰ i que ha estat molt utilitzat per fer publicitat d'una empresa o d'un establiment comercial, presentar activitats culturals, anunciar exposicions, etc.

També s'inclouen aquí aquelles postals amb imatges religioses que no formen part de cap sèrie i que es poden considerar com les tradicionals estampes, però que poden ser enviades directament per correu.

A més, s'hi afegixen les postals de la Tossa de Montbui que, tot i pertànyer al municipi de Santa Margarida de Montbui, sovint contenen la paraula Igualada, estan impreses en aquesta ciutat i els fotògrafs també són igualadins. Per això, Isidre Quintana les ha recollit en la seva col·lecció.

Com en l'apartat anterior, es presenten per ordre cronològic i amb una introducció breu que en descriu les característiques generals i es reproduïxen algunes postals a tall de mostra. La data que es fa constar en la descripció és la de la postal més antiga de la sèrie dins la col·lecció d'Isidre Quintana.

Només s'han considerat postals aquells documents pensats per ser enviats i no les fotografies impreses pels dos costats, sense possibilitat d'afegir-hi text.

⁸⁰ Jaume Tarrés Pujol. «La targeta foto-postal privada: la casolana d'afecionat i la d'estudi professional». A: *Revista Cartòfila*, núm. 31 (juny 2010).

Grups i entitats

Igualada

1908

Sèrie de fotopostals soltes de grups culturals igualadins diversos. Pertanyen a períodes històrics diferents, però totes les fotografies estan impreses sobre cartolina preparada per ser enviada per correu postal. No hi acostuma a constar ni l'impressor ni el fotògraf, només el nom de l'entitat. Les primeres tenien la mida de 9 x 14 cm. Si no s'ha pogut esbrinar la data de la fotografia, és dona la data de la constitució de l'entitat, considerant que és la més antiga possible.

Algunes de les associacions que van editar postals van ser: Societo Esperantista Igualada (1908), Grupo de Caramellaires de la Juventut Carlista (1911), Orfeo del Noya (Nicolau Poncell) (1912), Quintet Armònic Igualadí (1922), The Nightingale Boys (1933), Mal Llamp i Flameus (c. 1993) i Moixiganguers d'Igualada (Felber) (1995).

Societo Esperantista Igualada

Grupo de Caramellaires de la Juventut Carlista

Orfeo del Noya

Mal Llamp i Flameus

The Nightingale Boys

Quintet Armónic Igualadí

Moixiganguers d'Igualada

Moixiganguers d'Igualada

Commemoració de la Batalla del Bruc

Igualada

1908

Recull de postals amb fotogravats i impressió tipogràfica. És van editar amb motiu de la celebració del centenari de la batalla del Bruc. Pel que fa a la llengua de la llegenda i als darreres, totes presenten característiques una mica diferents.

Es van editar imatges diverses de la bandera del Sant Crist, entre les quals la «Bandera del Sant Crist d'Igualada, célebre en la batalla del Bruch»⁸¹, la inauguració de la làpida del centenari de la batalla del Bruc i el «Templete dedicado al Sto Christo Igualada».⁸²

⁸¹ Antoni Raja Enrich.

⁸² Consta que aquest templet va ser realitzat a la foneria de Domènech i Cia, del carrer de Tallers, núm. 56, de Barcelona.

Templete dedicado al Sto. Christo de Iguualada

Inauguració de la làpida del centenari de la Batalla del Bruc

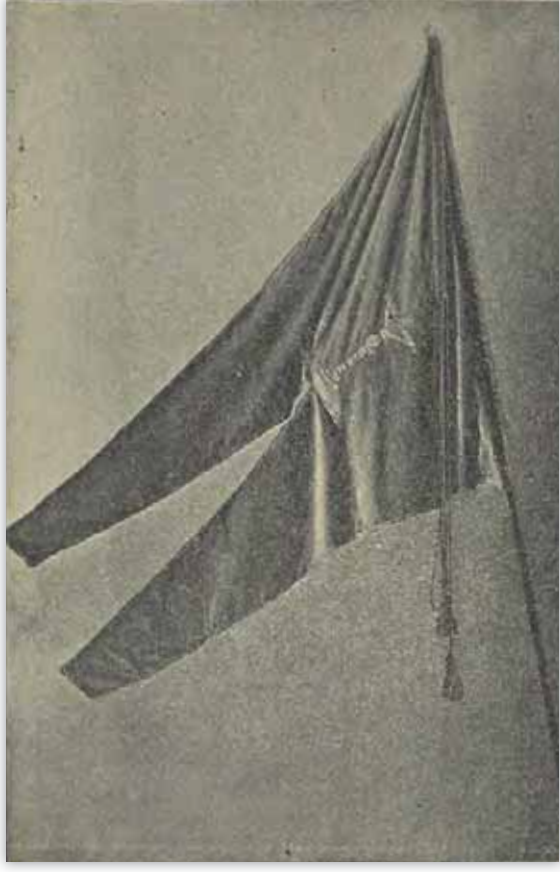

Inauguració de la làpida del centenari de la Batalla del Bruc

Capitana Generala de los Somatenes de Cataluña: Igualada

Bandera del Sant Crist d'Igualada, cèlebre en la batalla del Bruc

Imatges religioses

Igualada

c. 1908

Sèrie de postals soltes amb fotografies d'imatges religioses i devocions d'Igualada. En aquest apartat es fan constar les postals soltes editades al llarg del temps, com una mena d'estampes en format postal.⁸³ S'han anat publicant en diferents anys i per impressors diversos.

Les postals més antigues i que s'han editat més vegades són les que reproduïen la imatge del Sant Crist d'Igualada. N'hi ha editades per Nicolau Ponce, entre 1906 i 1930. Més recentment, s'han publicat postals de la Mare de Déu de la Soledat (Escudo de Oro, 1977), la Sagrada Família (Felber, 1985) o la Mare de Déu de la Pietat (Unigràfic, 1986).

⁸³ Les postals religioses que formen part d'una sèrie se citen en comentar la sèrie.

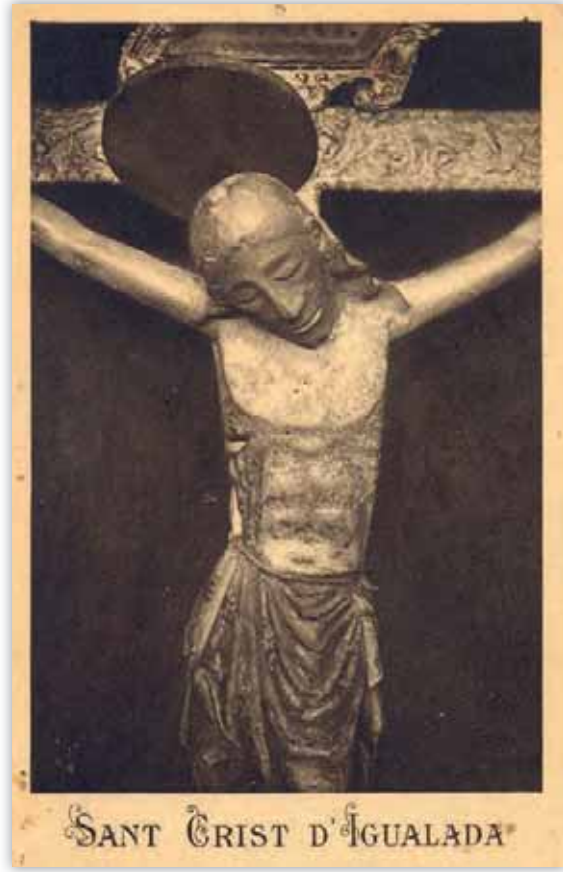

El Sant Crist de Igualada

Sant Crist de Igualada

Sant Crist d'Igualada (1934)

Imatge del Sant Crist de Igualada (1927)

Església de la Sagrada Família (1985)

Mare de Déu de la Soledat (1977)

Mare de Déu de la Pietat (1986)

Vinícola Masià

J. Vives Gibert
Igualada

1913

Sèrie de postals, sense numerar. Les imatges corresponen a fotografies de la finca agrícola de Can Macià, al terme d'Òdena. Les postals estan impreses a sang, en blanc i negre i la llegenda és al davant amb lletres daurades. Al dors, hi consta «Tarjeta Postal. Unión Universal de Correos. España». A totes hi consta el número 5783.

Són postals amb vistes tant de l'exterior de la finca com de l'interior i del celler.⁸⁴

La més antiga circulada és de 1913.

⁸⁴ La postal del celler forma part de la col·lecció de Jordi Pons Tomàs.

Vinícola Masiá (exterior)

Vinícola Masiá (interior)

Vinícola Masiá (interior celler)

Fotopostals familiars

Igualada

c. 1915

Fotografies d'estudi fetes habitualment per fotògrafs professionals. S'imprimien sobre una cartolina en format postal i adient per ser enviades per correu. Acostumaven a ser impreses a sang, amb l'escut del taller del fotògraf sobre la imatge.

A Igualada, algunes de les primeres *fotopostals* van ser realitzades per Jaume Font Ribera, Maties Rius Vives i Alfons Ribó, entre altres.

Fotògraf M. Rius

Fotògraf J. Font

Fotopostals escolars

Igualada

c. 1920

Fotografies fetes als alumnes de les escoles. S'imprimien sobre una cartolina en format postal i adient per ser enviades per correu. Acostumaven a ser impreses a sang, amb el nom del centre educatiu sobre la imatge. Les primeres tenien la mida de 9 x 14 cm. Aquest costum va perdurar tot el segle XX.

N'hi ha d'escoles diverses: Escoles Nacionals de Pàrvuls⁸⁵, Germans Maristes, Col·legi Verdaguer, Religioses Escolàpies, Escola Nacional de Nenes, etc.

⁸⁵ El nen assegut és Isidre Quintana Morera i el què està dret és el seu cosí Anicet Farré Morera.

Escuela Nacional de Niñas

Escuelas Nacionales de Párvulos

HH Maristas

Colegio Verdaguier

Escuelas Pías

Religiosas Escolapias

Salinas Sàbat

Fábrica de géneros de punto de Salinas y Sábat
Igualada

1922

Salinas & Sàbat era una empresa de gèneres de punt fundada a Igualada el 1892. L'any 1911, es va traslladar a un edifici modernista projectat per l'arquitecte Isidre Gili i Moncunill, al carrer d'En Roca fent cantonada amb l'avinguda de Balmes. Va obtenir a l'inici dels anys trenta la concessió de la marca de vestits de bany Jantzen i cap al 1949 va registrar la marca Ocean.

Va publicar una sèrie de fotografies de la fàbrica, sense numerar. La llegenda està impresa sobre la imatge, en tinta daurada i també hi consta el nom del fotògraf, l'igualadí Maties Rius i Vives. Al dors hi consta «Tarjeta Postal Unión Universal de Correos» i també la traducció en francès entre parèntesis. La imatge és a sang.

Hi ha imatges de la façana⁸⁶, el magatzem, la sala de confecció i una sala de màquines. La més antiga circulada és de 1922.

N'hi ha un altre tiratge, amb tres fotografies similars (una de pràcticament idèntica), però no hi consta el nom del fotògraf. Les lletres són en vermell i al darrere hi diu «Tarjeta Postal Unión Postal Universelle. España». La més antiga circulada és de 1927.

⁸⁶ Antoni Raja Enrich.

Fábrica de Géneros de Punto Salinas y Sábat (Fachada)

Fábrica de Géneros de Punto Salinas y Sábat

Almacén de la Fábrica Salinas y Sábat

Fábrica de Géneros de Punto
Salinas y Sábat (Almacén)

Vista parcial de una de las Salas de Máquinas
de la Fca. Salinas y Sábat

Fábrica de Géneros de Punto
Salinas y Sábat. Sala de Confección

Fábrica de Géneros de Punto Salinas y Sábat.
Vista parcial, sala de máquinas

Can Roca

Can Roca de la Pedrissa
Igualada

c. 1928

Can Roca de la Pedrissa és una finca que fins l'any 1925 havia format part del terme d'Òdena.

Aquesta sèrie de cinc postals⁸⁷ mostra vistes de la finca. En totes hi ha eines agrícoles en primer pla, com una mena de catàleg. Les postals són a sang i n'hi ha dues que porten la llegenda en lletres de color vermell. Al darrere hi ha, escrit a mà, «25 sepbre 1928» i el que es pot considerar la llegenda, en les postals que no la porten al davant. No hi consta el fotogràf ni l'impressor.

N'hi ha algunes que mostren la casa pairal i altres la «máquina pulverizadora y arado intercepas con patente propiedad de J. Roca»⁸⁸ i el «arado intercepas con patente propiedad de J. Roca».

⁸⁷ Jordi Pons Tomàs.

⁸⁸ Segons Josep M. Secanell Roca, «J. Roca» correspon al nom del seu besavi Jaume Roca Esteve (1860-1931), interessat en el disseny d'objectes.

Can Roca de la Pedrissa

Can Roca de la Pedrissa

Can Roca de la Pedrissa

Can Roca de la Pedrissa

Can Roca de la Pedrissa

Caixa de Pensions

Caixa de Pensions
Igualada

c. 1930

Una única postal de l'edifici de la Caixa de Pensions a Igualada (1922), la primera sucursal d'aquesta entitat. Està impresa a sang, en blanc i negre i el nom es pot veure clarament al mosaic que hi havia a la façana. La postal que es conserva està circulada i la va escriure Matilde Ubach de Ferrer, primera responsable de la Biblioteca de "la Caixa" i esposa del delegat de l'oficina.

Caixa de Pensions

Postals d'Igualada — Collecció Isidre Quintana i Solà

Clínica Dental Huguet

Josep Huguet
Igualada

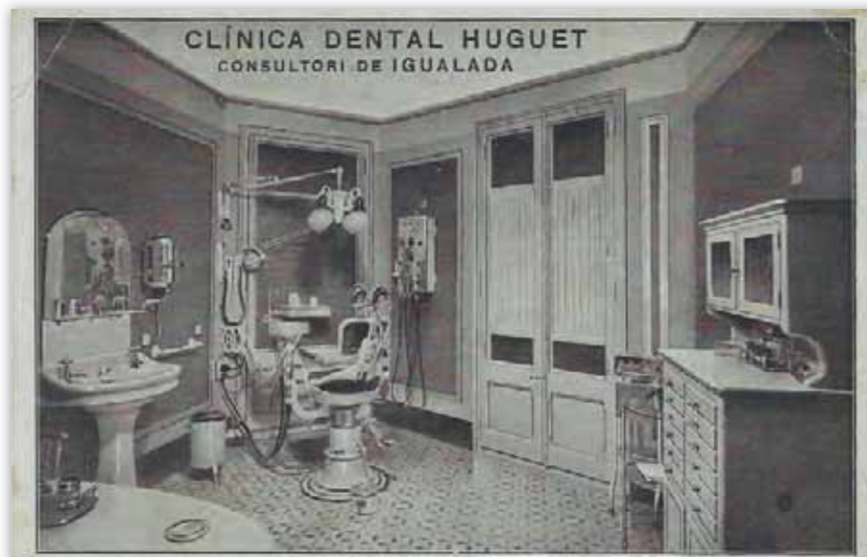
1933

Dues postals, sense numerar que mostren l'interior i la façana del consultori d'Igualada. La primera és impresa en blanc i negre i la imatge està envoltada d'una franja blanca. La llegenda està situada sobre la imatge. Al dors, la part reservada per al text ja està impresa per anunciar l'obertura d'un consultori nou a Santa Coloma de Queralt.

La segona és un díptic imprès per Pere Bas. Per enviar-lo es tanca amb el segell. A l'interior hi ha els horaris de visita a diferents municipis dels odontòlegs Josep Huguet i Antoni Alier.

Clínica Dental Huguet

Clínica Dental Huguet

La Tossa de Montbui

Igualada

c. 1950

La Tossa pertany al municipi de Santa Margarida de Montbui. Així i tot, a les postals hi consta sempre la paraula *Igualada*, ja que es tracta d'un lloc emblemàtic per als igualadins i la muntanya forma part del paisatge de la ciutat.

La més antiga és una postal solta on es veu l'ermita abans de restaurar-la. Està impresa a sang, en blanc i negre i no hi ha cap mena d'informació.

Després, el Patronat de la Tossa de Montbui va editar una sèrie de deu postals numerades. Són impreses en blanc i negre, a sang. Al revers hi ha el número i la llegenda, en català i en castellà. També hi ha l'escut del patronat i hi consta Foto Solé. La postal més antiga circulada és de 1966, però podrien ser anteriors a 1957 perquè no porten dipòsit legal. N'hi ha una altra del mateix fotògraf, també en blanc i negre, però amb dipòsit legal.

L'any 1965, es van publicar dues imatges de la Mare de Déu de Gràcia. Són impreses en color i a sang. Al revers hi ha la llegenda, en castellà i també hi consta el nom de l'impressor Felber i l'escut del Patronat de la Tossa de Montbui. El fotògraf és Juan Domingo Bisbal. Se'n va fer una altra edició l'any 1977.

L'any 1970, es va editar una sèrie de set postals, numerades i amb el número de registre de l'editor. Porten l'escut d'Igualada perfilat en daurat sobre la fotografia. La llegenda està en català, castellà, francès i anglès. Tant Escudo de Oro com Ediciones Fisa, que també figura al revers, consten amb la mateixa adreça: Paludarias, 26, de Barcelona. Porten l'escut del Patronat de la Tossa de Montbui imprès.

El 1978, es va publicar una sèrie de sis postals, sense numerar, presentades en una carpeta titulada *La Tossa de Montbui - Igualada - Església Pre-romànica segle X*, en català. Al darrere de la carpeta hi diu: Límit de la Marca Hispània Església Pre-Romànica Seg X Torre de defensa-Castell. També hi consten els editors: el Patronat de la Tossa de Montbui i el Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada. Porten dipòsit legal, les fotos són d'Artfoto i l'impressor és Felber. Tota aquesta informació consta al revers de la postal, però, a més, en la primera, diu al davant: *La Tossa de Montbui - Igualada - Església romànica - segle X*.

El 1981, es van fer dues postals més, amb dipòsit legal. Les fotos són de L'Art de la Llum i l'impressor és Felber. Tota aquesta informació consta al revers de la postal, que també du imprès el segell del Patronat de la Tossa de Montbui.

L'any 2000 es va publicar una postal editada per PanoramiCat de Granollers, amb el núm. situat al lloc dels segells.

La Tossa de Montbui
Vista panoràmica

La Tossa de Montbui
Vista panoràmica

La Tossa de Montbui
L'èrmita abans de la restauració

Hotel España

Igualada

c. 1950

Sèrie de com a mínim una postal amb una foto de l'Hotel España, que des del principi del segle XX constava com a fonda o posada i estava situada a la rambla del General Vives, núm. 11-13. Està impresa en blanc i negre i la imatge està envoltada d'una franja blanca, amb la llegenda a la seva part inferior. Al darrere, l'espai està dividit per una línia vertical sobre la qual hi consta «Tarjeta postal».

- Garaje

Garaje

Hotel Amèrica

Hotel Amèrica
Igualada

1958

Les primeres quatre postals són en blanc i negre, a sang. Porten una franja blanca a la part inferior on hi ha la llegenda. Totes tres són vistes exteriors. La mida és de 9 x 14 cm. El darrere està en blanc. La més antiga circulada és de 1958.

N'hi ha una de 1961, impresa en color, amb acabat mat, a sang i el voltant dentat. Al dors hi ha la llegenda i el dipòsit legal. Hi consta Fotocolor Valman i en una hi diu també Gráfica Manén.

L'any 1967, es va publicar una altra postal, també en color i a sang. Ja s'hi observa el que se'n deia Saló Imperial. Es va imprimir a Gráfica Manén, de Barcelona, i al dors hi consta Fotocolor Valman i «serie E 638». També hi diu Carretera Exterior Km 566,2. Porta dipòsit legal.

Posteriorment, es van editar tres postals, en color i a sang. Dues amb la imatge externa de l'hotel i una amb cinc fotografies, també de l'interior. La mida és de 10 x 15 cm. Estaven editades per Comercial Escudo de Oro i n'hi ha una amb l'escut d'Igualada sobre un fons daurat. Al revers també hi consta FISA. Porten el número de sèrie de l'editorial i dipòsit legal de 1973, 1974 i 1976.

Hotel América

Hotel América

Hotel América

Hotel Amèrica

Hotel Amèrica

Hotel Amèrica

Hotel Amèrica

Hotel Amèrica

Hotel Amèrica

Bar Restaurante Hotel Canaletas

Canaletas
Igualada

1961

Hi ha una sèrie de cinc postals, en color i a sang. La mida és de 10 x 15 cm. Mostren vistes de l'exterior i de l'interior del restaurant amb la barra del bar, quan encara no s'havia construït l'hotel. Al darrere, hi ha la llegenda en quatre idiomes (castellà, francès, anglès i alemany). A la línia divisòria, hi diu «Editado por Establecimientos Canaletas - Igualada (España) Reproducción prohibida».

La postal més antiga circulada és de 1961.

L'any 1969, ja construït l'hotel, es van editar tres postals noves publicades per Alfred Zerkowitz, de Barcelona. Són dues vistes generals, una de nit i una altra de dia,⁸⁹ i una fotografia del bar. Porten dipòsit legal.

⁸⁹ Aquestes dues fotografies consten a l'Arxiu Zerkowitz amb els números 6851 i 6852.

Bar Restaurante Canaletas

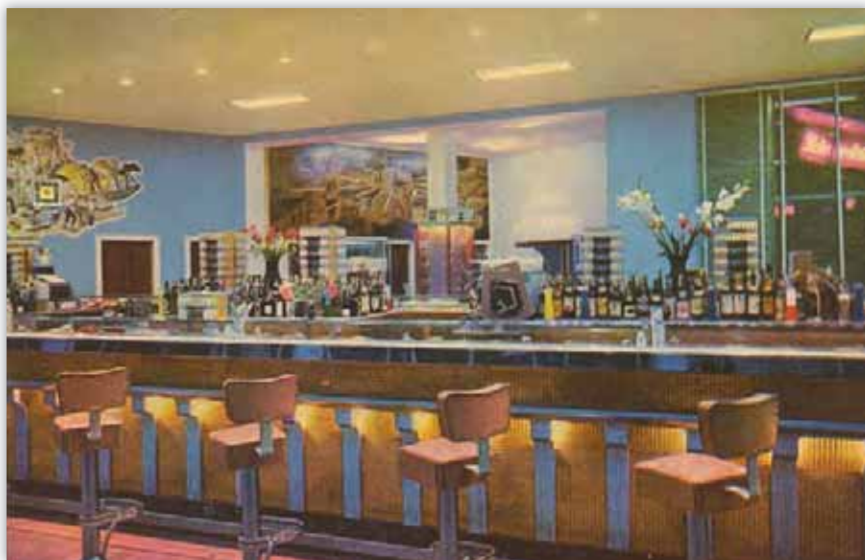

Bar Restaurante Canaletas
Gran aparcamiento frente a la fachada

Bar Restaurante Canaletas
Fuente luminosa de la plaza de Bartolomé Torné

Bar Restaurante Canaletas
Vista parcial del Bar

Bar Restaurante Canaletas
Vista frontal del Bar

Bar Restaurante Canaletas
Vista general del Bar

Hotel Canaletas

Hotel Canaletas

Hotel Canaletas. Bar

Diligència

Barcelona

1964

Una única postal dins de la sèrie «Catalunya típica», publicada per Escudo de Oro i Ediciones Fisa. Està impresa a sang i en color. La mida és de 10 x 14 cm. Porta un escut amb les quatre barres de la senyera catalana. A la postal també hi diu «Foto Soberanas». Porta el número 696 i dipòsit legal.

Diligencia Barcelona - Igualada

Museu de la Pell d'Igualada i Comarcal de l'Anoia

Igualada

1966

Hi ha una sèrie de set postals amb fotografies de peces del Museu de la Pell. Porten numeració pròpia i també la que correspon a «Postales Escudo de Oro (Anagrama)». Estan impreses a sang i en color, amb l'escut d'Igualada envoltat d'or sobre la fotografia. Les cinc primeres porten al darrere, com a separador dels dos espais, Patronat del Museu de la Pell.

Les cinc primeres es van publicar l'any 1966 i les dues últimes, el 1970, però la numeració manté una continuació. Porten la llegenda en tres idiomes i la frase «La postal de la amistad», en cinc. En aquest cas l'adreça de l'editorial consta com Palaudarias, 6-7, Barcelona.

- 1 2643 Silla de montar de cuero repujado
- 2 2644 Alforjas de cuero gofrado
- 3 2645 Guardamecí moldeado. Siglo XVI
- 4 2646 Objetos de arte religioso en cuero
- 5 2647 Instrumentos musicales y bélicos procedentes del Camerún y Etiopía
- 6 5990 Cofre de piel de caballo con pelo. Siglo XVI
- 7 2991 Almacén y secadero de la fábrica de curtidos antigua

Trenta anys més endavant, es van editar postals per anunciar exposicions del museu, situat a l'antiga fàbrica tèxtil de Cal Boyer, restaurada entre 1986 i 1999. En són una mostra: El fons pictòric del Museu: darreres exposicions (2000), Col·lecció Bernat Berga d'aparells fotogràfics (2003) i L'any del Passeig (3 postals diferents. 2013).

Guardamecí moldeado. Siglo XVI

3

Alforjas de cuero gofrado

2

Silla de montar de cuero repujado

1

4

Objetos de arte religioso en cuero

5

Instrumentos musicales y bélicos procedentes del Camerún y Etiopía

6

Cofre de piel de caballo con pelo. Siglo XVI

Col·lecció Bernat Berga d'aparells fotogràfics del fons del Museu

El fons pictòric del museu: Darreres adquisicions

Almacén y secadero de la fábrica de curtidos antigua

L'any del Passeig (exposició)

L'any del Passeig (exposició)

L'any del Passeig (exposició)

ENYSA

ENYSA
Igualada

1967

Postal en color i a sang. La mida és de 9 x 14 cm. Mostra la façana de l'empresa de gèneres de punt situada a l'avinguda de Balmes, fent cantonada amb el carrer de Milà i Fontanals. Al dors, hi ha una comunicació de l'empresa i també la llegenda, tot en castellà.

Porta dipòsit legal i està impresa per Gràfiques Puig Bosch

ENYSA

Gaspar Camps

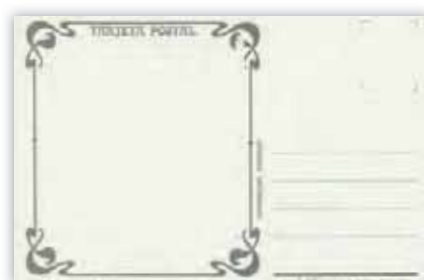
Ediciones Fisa
Barcelona

1980

Sèrie de tretze postals amb reproduccions d'il·lustracions del pintor igualadí Gaspar Camps que la revista *Album Salón* havia publicat a les seves pàgines, durant l'any 1901. Són impreses a tot color i numerades de l'1 al 13. Cada una representa un mes de l'any i l'última la primavera. Les imatges estan envoltades d'una franja daurada. Al revers, la part per escriure està delimitada amb una orla modernista. També hi diu «Reproducción prohibida». L'adreça que consta de l'editorial és Palaudarias, 26, Barcelona. Porten dipòsit legal.

Gaspar Camps havia publicat altres postals soltes, tant a Barcelona com a França.⁹⁰

⁹⁰ Marcos Villaronga. «Postales de ilustradores». A: *Revista Cartòfila*, núm. 19 (novembre 2002).

Febrero

Enero

Abril

Marzo

Junio

Mayo

Agosto

Julio

Octubre

Septiembre

Diciembre

(Noviembre)

Primavera

Postals d'Igualada — Collecció Isidre Quintana i Solà

Loteria Estació

Igualada

1984

Postals sense numerar, impreses en color i a sang. Es veu l'estació i, sobre la imatge, l'administració de loteria núm. 3 d'Igualada, situada al passeig de Mossèn Cinto Verdaguer. Al davant, hi ha una franja negra amb la llegenda impresa en color blanc. Al darrere es repeteix la llegenda i també hi consta l'impressor: Gràfiques Cubí Igualada. Porten dipòsit legal.

Lotería Estación

Lotería Estación

Agrupació Fotogràfica d'Igualada

Igualada

1984

Postals editades per anunciar exposicions de fotografies. Acostumaven a ser en blanc i negre. Aquesta entitat es va fundar l'any 1930. Les primeres exposicions eren a la seu de la plaça de Sant Miquel i després ja al nou local de l'entitat, a la plaça de la Creu. La majoria de postals es van començar a editar als anys vuitanta i en aquell temps es van anunciar diverses postals amb la mateixa imatge, que es mostra en la primera postal seleccionada. Al darrere, hi constava el nom de l'empresa col·laboradora que possibilitava l'edició, generalment L'Art de la Llum, Jordi Pons, Grup Carles i Caixa Manresa.

Algunes d'aquestes exposicions van ser: Joan Pastor. Fotografia (1984), Expo social (1990), Antològica Ramon Godó (1998), Igualada. Fotografies inèdites 1900-1980 (1998), Toc-Foto 2000. Fotografia de Carles Prat (2000) i 25 anys de concurs fotogràfic Típics Tres Tombs (2005).

Agrupació Fotogràfica d'Igualada

Expo social 1990

Típics Tres Tombs d'Igualada

Biblioteca de "La Caixa"

Igualada

1984

Postals editades per anunciar exposicions. Aquest equipament cultural estava situat, des de l'any 1927, al primer pis de l'edifici que tenia l'entitat financera a la rambla del General Vives, núm. 2. Unes obres de remodelació realitzades l'any 1972 van permetre disposar d'una sala d'actes i d'una altra per a exposicions i activitats culturals. Aquest equipament va tancar l'any 1999 i el fons bibliogràfic va passar a la Biblioteca Central d'Igualada.

Algunes de les postals publicades van ser per a les exposicions: Igualada 1900-1910 (1984), Biblioteca. Igualada 1927-1987 (1987), Fotopres 91 (1992), El Rec (1992), Olis de Narcís Rojas i Godó (1994) i Fotografia. Alfons Mula (1994).

Exposició. El Rec

Exposició. Biblioteca Igualada, 1927-1987

Exposició. 75è aniversari de "laCaixa" a Igualada

Fotògrafs Igualadins

Igualada

1990

Postals publicades en homenatge i record a fotògrafs igualadins. Van ser editades per l'Arxiu Comarcal de l'Anoia, amb motiu d'una exposició.

L'exposició de l'any 1990, estava dedicada a Procopi Lluçà i es van editar tres postals, en blanc i negre, a sang i amb una impressió mat. Reprodueixen fotografies de l'autor. Al darrere, hi consten el títol de la fotografia i l'any que es va fer.

La de 1994 era sobre Josep Castelltort i Ferrer i també es van publicar tres postals en blanc i negre, amb una franja blanca a la dreta on hi ha una caricatura del fotògraf. Reprodueixen fotografies de l'autor. Al darrere, hi ha el títol de la fotografia i una explicació breu.

Una vista de la Igualada industrial
(Procopi Lluçà)

El Passeig nevat
(Josep Castelltort)

Cursa de braus
(Josep Castelltort)

Galeria del Passatge

Igualada

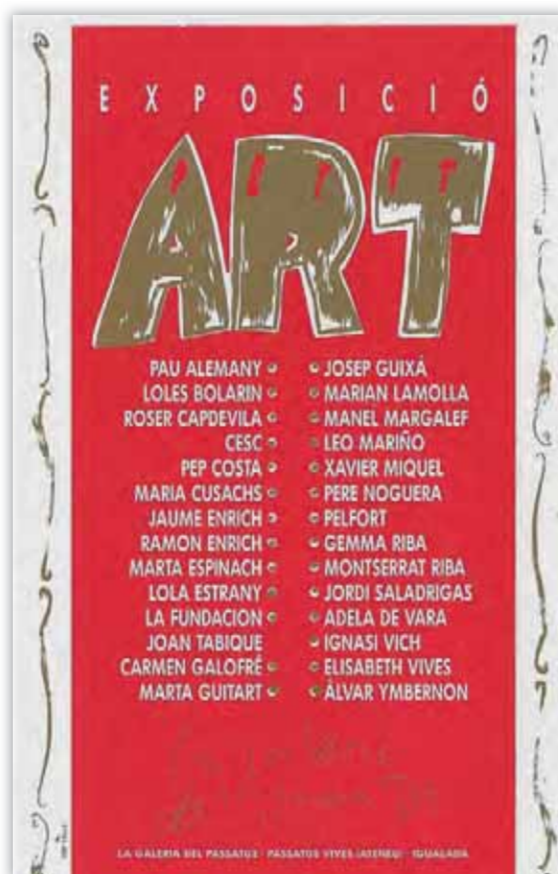
1990

Postals editades pel la Galeria del Passatge, situada al passatge d'En Vives. Aquesta petita galeria va publicar una sèrie de postals per anunciar les exposicions que acollia. Acostumaven a ser en blanc i negre i portaven, al dors, el logotip del Consell Comarcal de l'Anoia i també «Programa d'Art Jove».

Entre d'altres es van publicar: Art (inauguració) (1990), Elisabet Soler. Pintures (1994), Pau Alemany. Pintures (1995), Maria Bosch (1995) i Jordi Guillèn. Pintures (1996).

Exposició Art

Elisabet Soler. Pintures

Jordi Guillén. Pintures

Frederic Homs

Igualada

1991

Sèrie de postals impreses a tot color i a sang. Al davant, hi ha el nom de la marca i al darrere hi havia un text imprès per demanar informació de les col·leccions de l'empresa. L'adreça estava impresa per ser enviada a un apartat de correus d'Igualada. La marca Frederichoms es va crear l'any 1991, però les postals no estan datades. La segona i la tercera de la sèrie tenen un format de 9 x 13 cm i la resta de 10 x 14 cm.

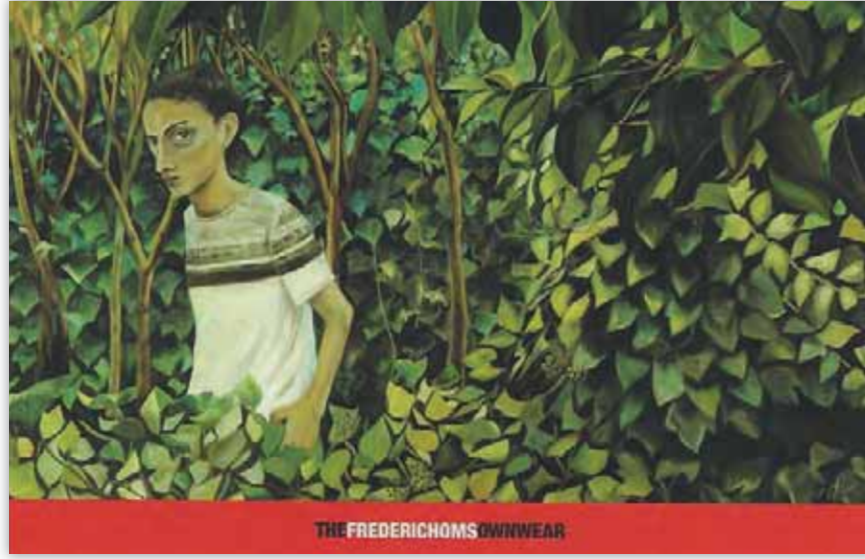
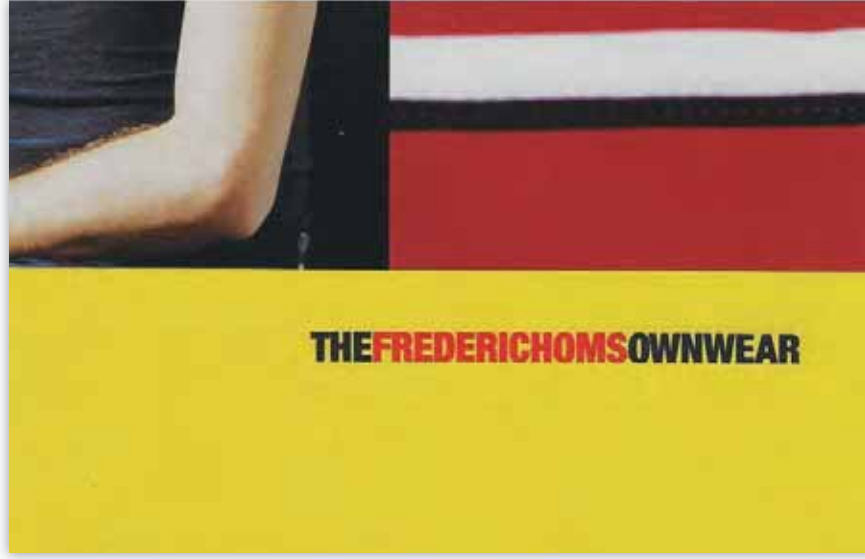
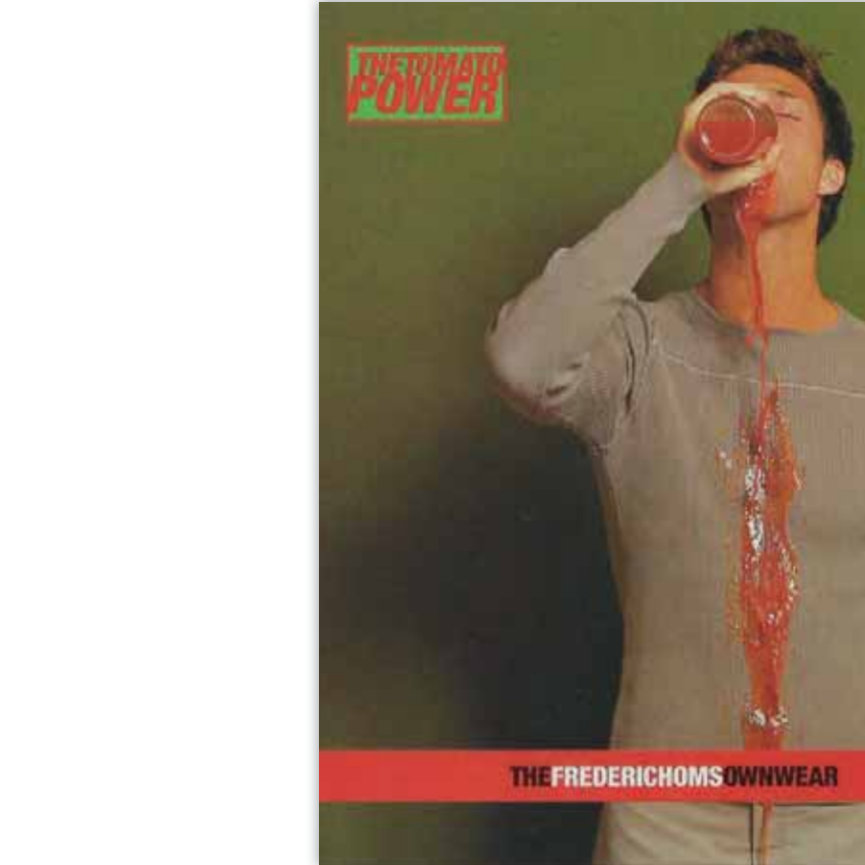
Estan dissenyades per Pep Valls i n'hi ha que reproduïxen un dibuix d'Arian Morera.

THEFREDERICHOMSOWNWEAR

THEFREDERICHOMSOWNWEAR

THEFREDERICHOMSOWNWEAR

Sala d'exposicions municipal

Igualada

1991

Postals editades per l'Ajuntament per presentar les exposicions de la sala municipal, tant a la primera seu de la rambla de Sant Isidre, núm. 2, com a l'actual La Sala, del carrer de Garcia Fossas, tocant a la plaça de la Creu i inaugurada l'any 2006. N'hi ha de molt diverses, unes d'artistes locals i unes altres d'organitzades per l'Arxiu Comarcal de l'Anoia.

Es van publicar: Botigues i botiguers (1991), Toru. Ramon Enrich, Ignasi Vich, Roger Velàzquez (1991), Quatre: Gemma Aurich, Ondina (Anna Selva), Xavier Mula i Albert Molins (1994), Jaume Sendiu i Bonjoch (1995), Flors de la Vall d'Aran. Maria Gregori (1995), L'esquerda. Dan Ortínez i Martí (2011), Rambla amunt, rambla avall (2012), entre d'altres.

Dan Ortínez i Martí

Botigues i botiguers. Cal Parera

Toru
Ramon Enrich, Ignasi Vich, Roger Fàtimazquez

Ateneu Igualadí

Igualada

1991

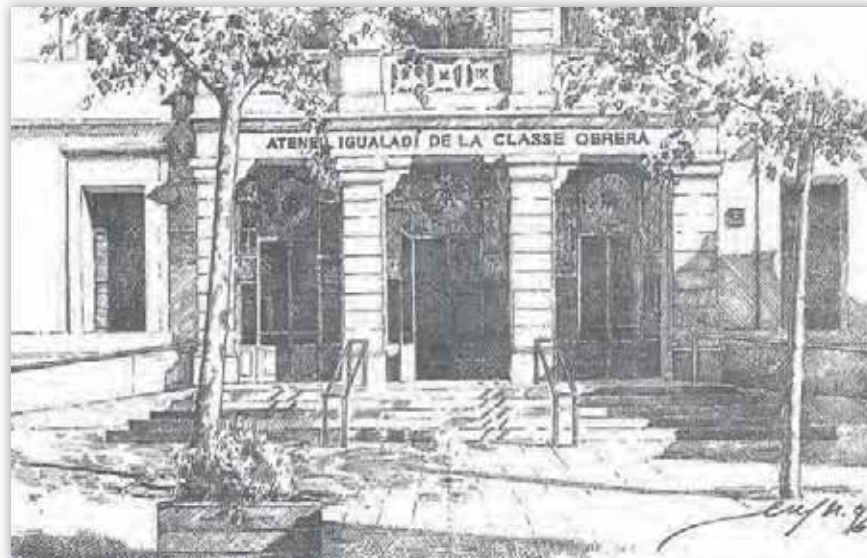
Postals editades per l'Ateneu Igualadí per presentar les exposicions de la seva sala. Aquesta entitat, fundada l'any 1863, té la seva seu al carrer de Sant Pau, núm. 9, i la renovació de l'edifici central, amb la sala d'exposicions, es va inaugurar el 1990. Al darrere de les postals, hi acostuma a haver l'escut de l'Ateneu Igualadí i sovint també el nom d'alguna empresa patrocinadora, com Jordi Pons.

Algunes de les postals van ser: Pujada de campanes al campanar de Santa Maria (1991), Zoom sport (1992), Els acudits d'en Vives (Josep Vives Casas) (1998), Els nostres ateneistes (1994), El teatre de l'Ateneu: ahir i avui (1995), Riba Robert. Dibuixos de 1933 a 1994 (1995) i SARTC'97 (1997).

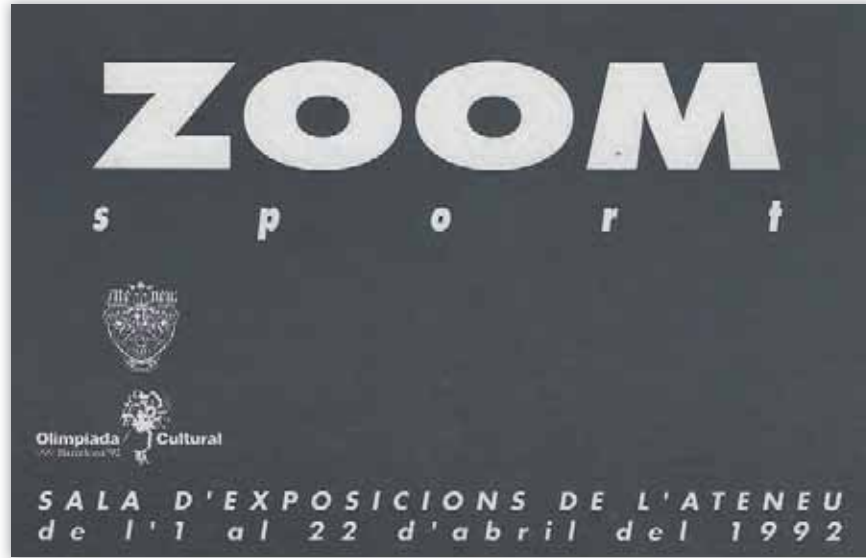
També van publicar una postal amb un dibuix a plumilla de Pere Noguera Claramunt, l'any 1996.

Façana de l'Ateneu
Dibuix de Pere Noguera Claramunt

Zoom sport

Pujada de campanes
al campanar de Santa Maria

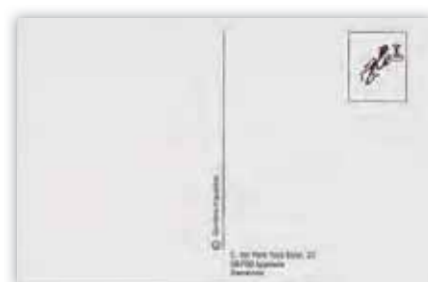
Cafè del Quintana

Igualada

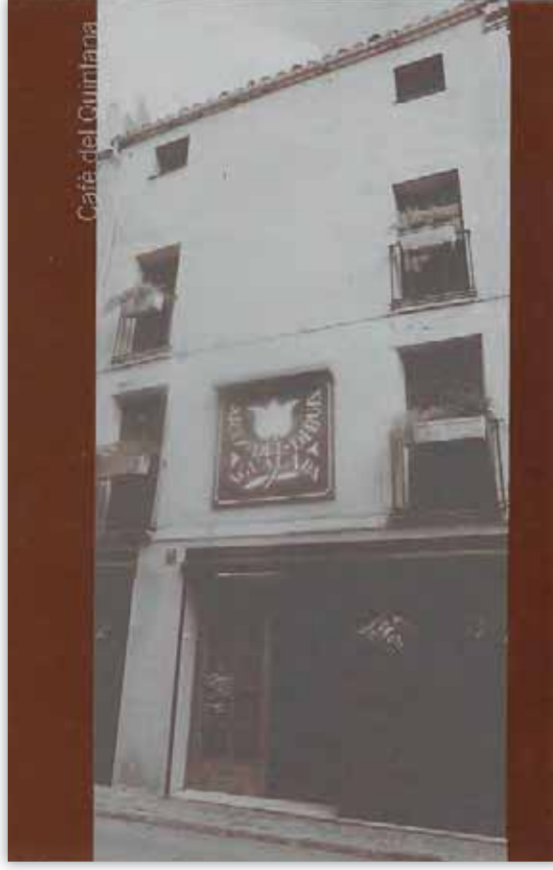
1992

Postal de la casa d'Isidre Quintana, que abans havia estat la seu de Les Arts del Dibuix, al carrer del Pare Tous Soler, núm. 21. El cafè és un espai de trobada i als pisos superiors és conserva el fons documental del col·leccionista.

Es una fotografia, en color marró, amb la llegenda al davant i l'adreça al darrere. Tant la postal com el logotip que hi ha al lloc del segell van ser dissenyats per Ramon Enrich, tot i que el nom no hi consta.

Cafè del Quintana

Caixa de Manresa

Caixa de Manresa

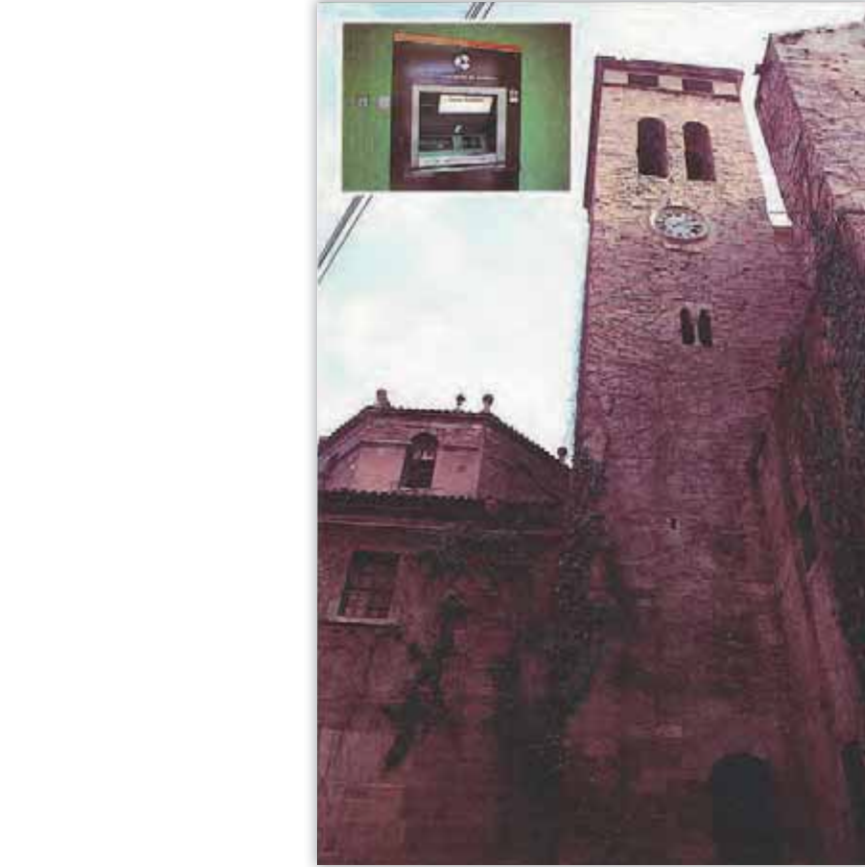
c. 1992

Sèrie de tres postals amb vistes d'Igualada, dins d'una col·lecció numerada editada per promocionar la xarxa de caixers automàtics de la Caixa de Manresa. Són postals en color que no fan constar ni el fotògraf, ni l'impressor, ni la data. Al davant, sobre la imatge, hi ha una fotografia petita de cada caixer automàtic que hi ha a Igualada i, al revers hi ha l'adreça d'un caixer. També hi diu «El nostre servei més despert».

Les imatges corresponen a l'Asil del St. Crist d'Igualada, el campanar de la basílica de Santa Maria d'Igualada i l'església pre-romànica de la Tossa de Montbui.

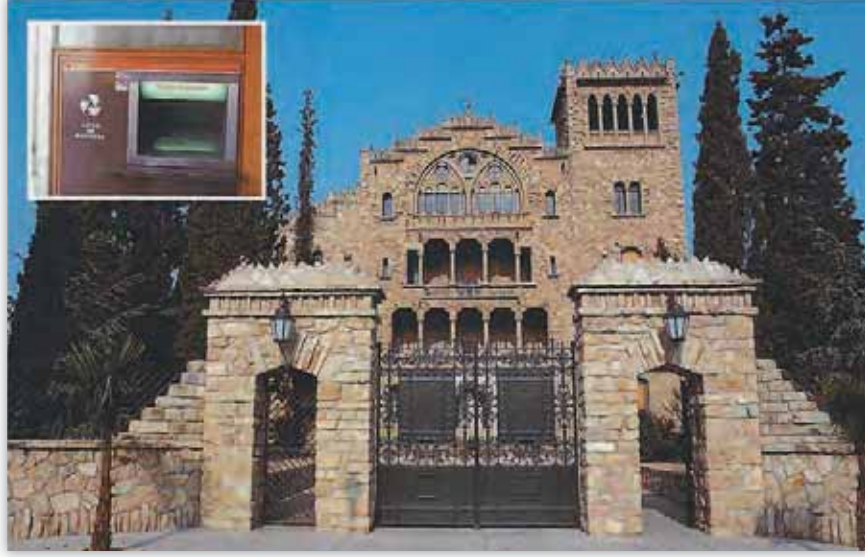
Caixa de Manresa
Campanar de la basílica de Santa Maria d'Igualada

Caixa de Manresa
La Tossa

Caixa de Manresa
Asil del St.Crist d'Igualada

Centre Cívic de Fàtima

Igualada

1995

Sèrie de postals editades pel Centre Cívic de Fàtima. Aquest equipament municipal, inaugurat el 1995 a l'avinguda de la Mare de Déu de la Pietat, núm. 42-44, sovint ha utilitzat les postals per donar a conèixer les seves activitats i exposicions. Moltes són impreses en blanc i negre i porten una franja de colors, al davant. Al darrere, hi diu Talaia i hi ha el logotip del centre i el de l'Ajuntament d'Igualada.

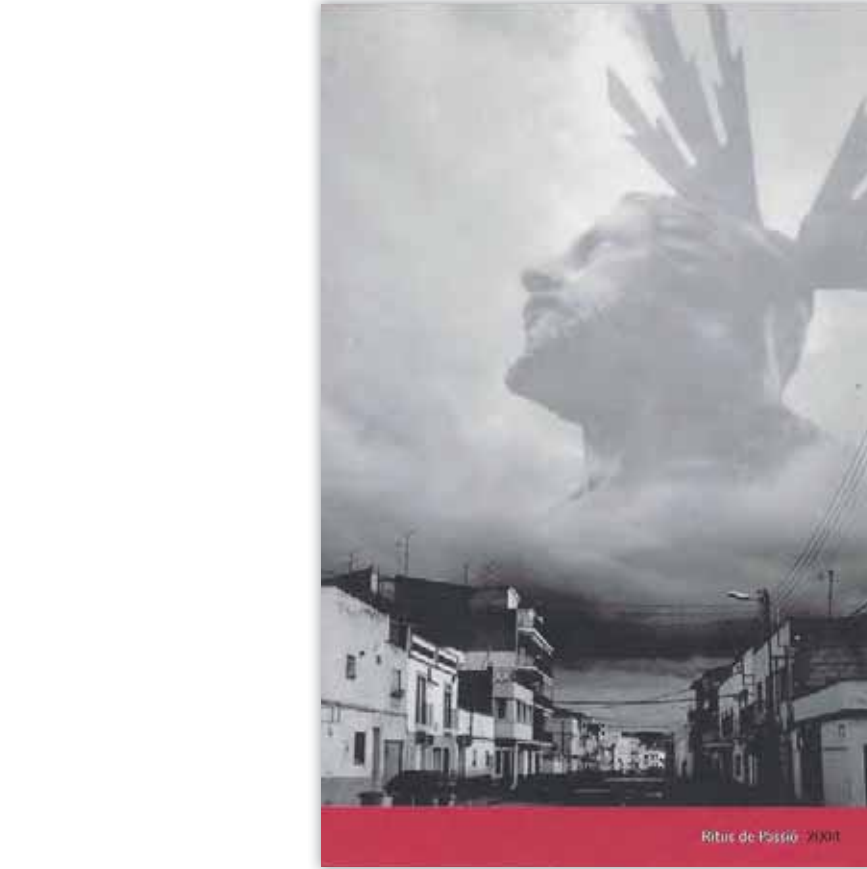
Entre d'altres postals publicades hi ha: Mostra gastronòmica de tapes (8è concurs) (2002), Ritus de Passió (2004), Surrealisme. Art i Moda (2006), Taller de rere la càmera (2006), Alumnes del taller de dibuix i pintura (2006) i Divers-i-Art (2007).

Ritus de Passió

Col·leccions inèdites
Antoni Monclús i Núria Arnau

Mostra gastronòmica de tapes (8è concurs)

Gegants d'Igualada

La Veu de l'Anoia
Igualada

1997

Sèrie de set postals de gegants d'Igualada, publicades dins d'una carpeta titulada *Gegants de l'Anoia*. Són impreses en colors, amb la imatge envoltada d'una franja de to blau clar amb la llegenda al peu. Les va editar *La Veu de l'Anoia* en la campanya «15 anys informant la comarca». També hi consta Publicacions Anoia i l'adreça. Porten dipòsit legal.

Les imatges que es reproduïxen són les dels gegants de: Igualada, barri de la Font Vella, carrer de Sant Ignasi, Poble Sec, Germans Maristes, La Veu de l'Anoia i La Noia.

La Veu de l'Anoia

Iguatalada

Postals d'Iguatalada — Collecció Isidre Quintana i Solà

Font Vella

Sant Ignasi

Poble Sec

La "Noia"

Germans Maristes

Biblioteca Central d'Igualada

Igualada

1999

Sèrie de postals editades per anunciar exposicions o activitats culturals d'aquest equipament cultural, que està situat a la plaça de Cal Font i va ser inaugurat l'any 1999. La majoria d'aquestes exposicions estaven dedicades a temes locals i a descobrir elements del fons de la Biblioteca. Les de la Festa Major s'acostumaven a organitzar conjuntament amb l'Arxiu Comarcal de l'Anoia.

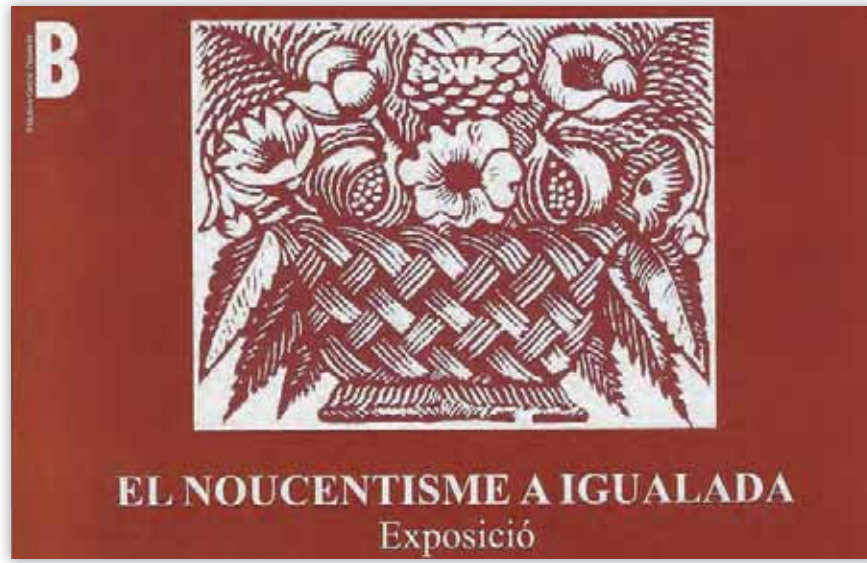
Algunes de les exposicions amb postals publicades van ser: Goigs de Nadal (2003), El noucentisme a Igualada (2004), Títelles del món (2005), Les flors, en la seda i en els llibres (Lídia Borràs) (2006), Cartografia històrica de l'Anoia (2007), Claude Collet (1929-2007) (2011) i Comença la funció! (2016).

Goigs de Nadal

El Noucentisme a Igualada

Titelles del món

Barri de Sant Agustí

Igualada

2010

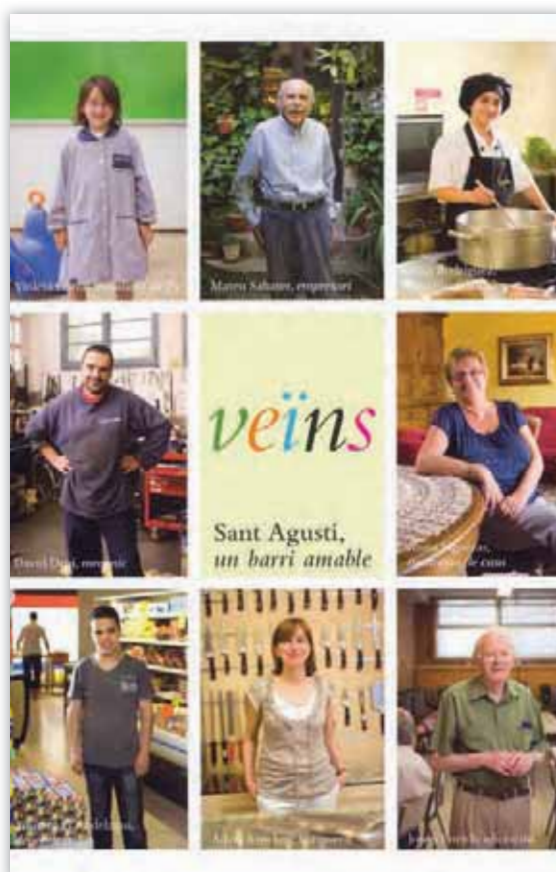
Sèrie de cinc postals publicades dins el «Programa de millora del barri de Sant Agustí». Estan impreses en colors i cadascuna porta vuit imatges de persones que viuen o treballen al barri. La mida és d'11 x 16 cm. La sèrie es titula *Veïns i*, al dors, hi ha el text «Gent que treballa, gent que estudia, gent que compra, gent que ven, gent que passeja, gent que viu a Sant Agustí, un barri amable». També porta els logotips del Pla de millora, de l'Ajuntament i de la Generalitat de Catalunya. Les fotografies són de Marc Vila.

Se'n van editar 3.000 exemplars que es van repartir gratuïtament.

- Violeta Corral, Mateu Sabater, Ivon Rodríguez, David Orpí, Anna Figueras, Youssef El Abdelagui, Adela Sánchez, Josep Enrich.
- Salvador Balcells, Pedro Fernández, Yemesi Akinyele, Amina Abdedaim, Josselin Artica, Pere Prat, Núria Fernández, Joan Valentí.
- Hermini Pla, Serhiy Skilyanov, Ramir Dàvila, Moses Kwame, Laia Dodero, Marta Camps, Josep Roca, Mariana Kenfaoui.
- Eva Palau, Aziza El Boujadi, Antonio Costa, Regina Riba, Isidre Quintana, Lluís Bru, Idoia Costa, Imane Bouyadmaren.
- Marta Bordas, Ian Fraile, Rosa Casellas, Silvia Romeu, Rubén Sánchez, Abdelah Lasfar, Aleix Rabell, Elena Marín.

Veïns

Veïns

Veïns

Veïns

Veïns

Exposició d'anuncis

Igualada

2014

Sèrie de sis postals que reproduïxen anuncis antics. Es van editar amb motiu de l'exposició Els anuncis en els programes de la Festa Major (1920-1970). Era una exposició repartida temàticament per sis sales i cada postal corresponia a un tema i un espai. Al dors hi ha el títol i una explicació.

- Cafès, quioscos, fondes, comestibles i cellers (El Portal del Llevador)
- Autos, motos, transports i carreteigs (Cal Blaiet)
- Fotògrafs, llibreries, impressors i músics (L'empremta)
- Gènere de punt, adobs, cartrons i màquines (Rectoria de Santa Maria)
- Ràdios, metges, farmàcies i col·legis (Sala Municipal d'Exposicions)
- Merceries, sastres, espadenyas i mantes (Somiatruites)

Fotògrafs, llibreries, impressors i músics

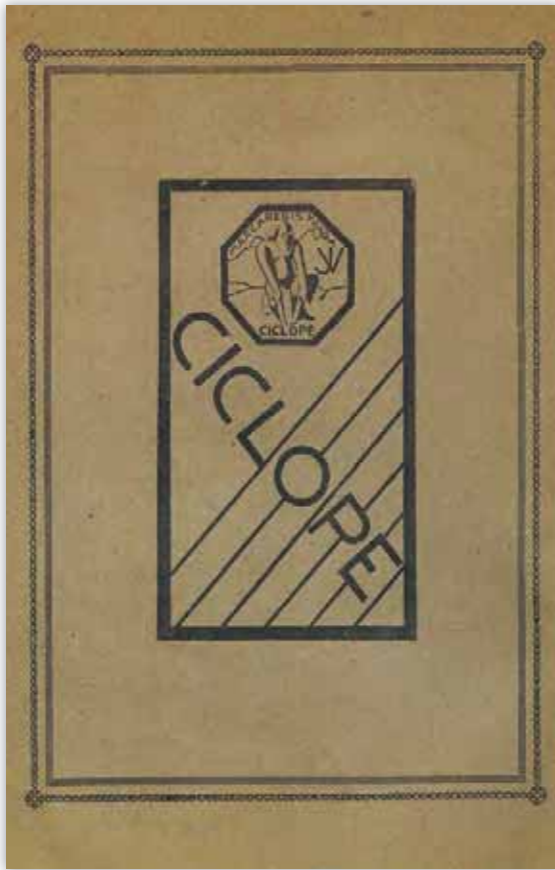

Autos, motos, transports i carreteigs

Cafès, quioscos, fondes, comestibles i cellers

Surge un nuevo astro...
MODELO 330
"Miami"
¡3 Bandas!

MAJOR FACILIDAD
EN LA SINTONIA
PRESENTACION
SELECTIVIDAD
SONIDO EN
RELIEVE

Invicta
Radio

AGENTE OFICIAL
RADIO PRAT
Plaza del Pilar, 11 IGUALADA Teléfono 398

Por su sonoridad...
Por su belleza...
Por su calidad...
Por su precio...
Por su categoría...
Por su técnica...

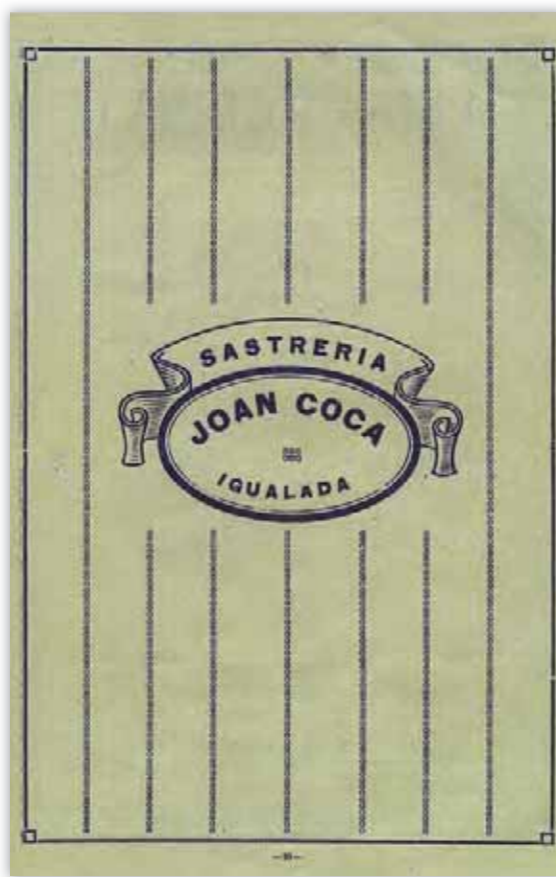
**I
N
V
I
C
T
A**

INVICTA ES LA MEJOR MARCA

Gènere de punt, adobs, cartrons i màquines

Ràdios, metges, farmàcies i col·legis

Merceries, sastres, espadenyes i mantes

Bibliografia

65 impactes: la fotografia a Igualada 1875-1940. Catàleg de l'exposició inaugural de la Sala Municipal d'Exposicions. Igualada: Ajuntament d'Igualada, Generalitat de Catalunya, Consell Comarcal de l'Anoia, 1998.

Archivo Zerkowitz. <<http://zerkowitz.es>> [consulta: març 2020].

Arnavat, Albert (dir). *Postals de Reus: catàleg de targetes postals il·lustrades de Reus (1895-1939)*. Reus: Centre de la Imatge Mas Iglesias, 2007.

Bassols, Joan. «Una curiosidad cartófila». A: *Revista Cartòfila*, núm. 8 (desembre 1988).

Benzekry Fortuny, Albert, Ernest Boix Felip. *La Garriga: targetes postals antigues*. Barcelona: Llibres a mida, 2006.

Bisbal Sendra, M. Antònia i M. Teresa Miret Solé. *Diccionari biogràfic d'igualadins*. Barcelona: Rafael Dalmau, 1986 (Fundació Salvador Vives Casajuana, 96).

Boix Felip, Ernest. *Catàleg de targetes postals de Barcelona A.T.V.* Sabadell: AUSA; Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2002.

Boix Felip, Ernest, Joan Gustems Vinyals. *Catalunya cent anys enrere: recull de 4321 targetes postals d'Àngel Toldrà Viazo*, A.T.V. Sabadell: AUSA, 2008. 2 v.

Boixareu Areny, Àngel. *Postals de la Pobla de Segur*. A.B. Boixareu, 2009.

Castellà Raich, Gabriel. *L'Escola Pia d'Igualada: assaig històric (anys 1732-2002)*. Igualada: Escola Pia, 2006.

Cercle Cartòfil de Catalunya.
<<http://www.cerclecartofilcatalunya.com/>> [consulta: 20-3-2020].

Comas Ezequiel, Rafael, Ana Fernández Álvarez, Montse Saludes Closa. *Terrassa, territori postal: les postals terrassenques (1900-1920)*. Terrassa: Ajuntament de Terrassa. Arxiu Municipal, 2009.

Costafreda Puigpinós, Virgínia i Ramon Coca Ribó. «Josep Boixadera i Ponsa (Benavent de la Conca, 1878 – Reus, 1938): fotògraf i editor de postals». A: *Revista Cartòfila*, núm. 32 (desembre 2010).

Dalmau Ribalta, Antoni, M. Teresa Miret i Marta Vives. *Els carrers i les places d'Igualada: nomenclàtor i història*. Igualada: Revista d'Igualada, 2020.

Gaja, Xavier, Joan Gabarró, Salvador Vilasis. *Manlleu, postals per al record 1903-1990*. Barberà del Vallès: Anman Gràfiques del Vallès, 2009.

Garcia, Marina, Xavier Orri i Jordi Padilla. «Fons documental Riera-Garriga. Tractament i contingut». A *Sesmond*, núm. 18 (juny 2020). <<https://www.lloret.cat/seccions/arxiu-municipal/fitxers/sesmond/sesmond-19-03-fons-riera-garriga-mgarcia-xorri-jpa.pdf>> [consulta: 4-12-2020].

Izard, Feliu, Ferran Rella. *Un país de postal: les Valls d'Àneu: 1900-1960*. Esterrri d'Àneu: Consell Cultural de les Valls d'Àneu, 2014.

López Hurtado, Mariana. *La tarjeta postal como documento. Estudio de usuarios y propuesta de un modelo analítico. Aplicación a la colección de postales del Ateneo de Madrid*. Tesis doctoral. Madrid: Universidad Complutense, 2013. <<https://eprints.ucm.es/23004/1/T34790.pdf>> [consulta: 20-3-2020].

Maideu Vergés, Aida. *La col·lecció de postals de Miquel Galmes: tractament documental i posada en valor*. Universitat de Barcelona: Curs 2017-2018: Màster de Biblioteques i Col·leccions Patrimonials. <<https://www.iefc.cat/wp-content/uploads/2018/10/aida-maideu-tfm.pdf>> [consulta: 20-3-2020].

Martí, Ramon. «Las ediciones de Àngel Toldrà Viazó (ATV)». A: *Revista Cartòfila*, núm. 2 i 3 (desembre 1984 i abril 1985).

Martí Baiget, Jep. «Notes sobre les primeres postals il·lustrades dels pobles de l'Alt Camp (1900-1920)». A: *La Resclosa*, núm. 18 (2014) <www.sre.urv.es/irmu/gaia> [consulta: 30-3-2020].

Martínez Seguer, Núria. «L'Editorial fotogràfica Barcelona, les postals i la boxa». A: *Revista Cartòfila*, núm. 38 (maig 2015).

Martínez Seguer, Núria. *El silenci de la boxa: La fotografia de boxa. De document sociològic a obra d'art*. Programa de doctorat: «La realitat assetjada: posicionaments creatius». Barcelona: Universitat de Barcelona. Facultat de Belles Arts, 2015. <<http://hdl.handle.net/10803/364758>> [consulta: 2-11-2020].

Medina, Xavier. *La targeta postal a la Pobla de Claramunt*. Barcelona: 2007.

Miret Solé, M. Teresa. *El Cercle Mercantil, Industrial i Agrícola: Història*. Igualada: Cercle Mercantil, 1997.

Miret Solé, M. Teresa. «El món del treball: 1960-1980, un període de creixement industrial». A *L'Abans Igualada: Recull gràfic 1960-1980*. El Papiol, Efadós, 1917.

Miret Solé, M. Teresa i Marta Vives Sabaté. *D'Aqualata a IGD*. Igualada: Consell Comarcal de l'Anoia, 2007.

Permanyer, Lluís. *Barcelona 1900: postals de Hauser y Menet 1894-1905*. El Papiol: Efadós / Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2014.

Pujiula Ribera, Jordi. *Catàleg de la postal olotina (1900-1910)*. Olot: Arxiu d'imatges d'Olot, 2006.

Quintana Solà, Isidre. *Col·lecció d'història sobre la ciutat d'Igualada* <<http://www.quintanaigualada.cat/>> [consulta: 20-3-2020].

Quintana Solà, Isidre. «Les Arts del Dibuix. Una escola d'art igualadina (1934-1980)». A *Revista d'Igualada*, núm. 12 (desembre 2002)

Rafel, Assumpta. «Josep Planas Muntanyà». A: *Revista Cartòfila*, núm. 30 (juny 2009).

Rafel, Assumpta. *Postals de Castellterçol 1900-1950: imatges de cinquanta anys*. Barcelona: 2006.

Riba Gumà, Salvador. *L'Ateneu Igualadí de la Classe Obrera (1863-1939)*. Igualada: Ateneu Igualadí, 1988.

Tarrés Pujol, Jaume. «Cronologia i fotògrafs de la sèrie general A.T.V.». A: Boix Felip, Ernest, Joan Gustems Vinyals. *Catalunya cent anys enrere: recull de 4321 targetes postals d'Àngel Toldrà Viazo, A.T.V.* Sabadell: AUSA, 2008, vol. 1, p. XXII-XXVII.

Tarrés Pujol, Jaume. «Fotògrafs i negatius de les postals ATV i en Francesc de P. Sucarana Soldevila (1868-1953)». A: *Revista Cartòfila*, suplement 2 (gener 2012).

Tarrés Pujol, Jaume. «La introducció de la targeta postal a Catalunya, les Illes Balears i Andorra». A: *Revista Cartòfila*, suplement 4 (desembre 2015).

Tarrés Pujol, Jaume. «Josep Thomàs i la "Sociedad Heliogràfica Española". Origen de les impressions en fotogravat a l'Estat». A: *Revista Cartòfila*, núm. 26 (desembre 2007).

Tarrés Pujol, Jaume. «Lucien Edouard Roisin Besnard: Aportacions a la biografia i l'estudi de la producció d'un editor de postals». A: *Revista Cartòfila*, núm. 30 (juny 2009).

Tarrés Pujol, Jaume. «La targeta fotopostal privada: la casolana d'afecionat i la d'estudi professional». A: *Revista Cartòfila*, núm. 31 (juny 2010).

Tarrés Pujol, Jaume, Ramon Pla Marco. *Els inicis de la targeta postal a Catalunya, Andorra i Balears: imatges de la nostra terra fa un segle*. Pamplona: Liber, 2012.

Trenc Ballester, Eliseu. *Les arts gràfiques de l'època modernista a Barcelona*. Barcelona: Gremi d'Indústries Gràfiques de Barcelona, 1977.

Villaronga, Marcos. «Postales, fotografies i autògrafs». A: *Revista Cartòfila*, núm. 7 (desembre 1987).

Villaronga, Marcos. «Postales de ilustradores». A: *Revista Cartòfila*, núm. 19 (novembre 2002).